Mazpulks

1939
7. NR

Piena propagandas dienā, Jelgavā

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciali aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. Kauliņš.

Bērnu apģērbu nams.

Rīgā, Gaisiņa ielā 4, pie Centrāltirgus, t. 29722.
Privātdziv. Lāčplēša ielā 70, dz. 1, tālr. 21541.
Pasta tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus.
Jaunos vidussk., mazpulku un tautas tērpus, veļu, galanterijas preces u. t. t.
Laipna apkalpošana. Glīts darbs.
Skolām un palīdz. sab-bām viszemākās cenas.

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garžvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829
Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtijumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves da'as. Cenas ārpus katras konkurences

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava**
Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, mēteļu, puskažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

Mazpulkas

7. (102.) Nr. 1939. g. 15. jūlijā IX g. gāj.

Kalums un rūdijums

(LLK priekšsēdētāja R. DZĒRVES runa 1. Ezeres mazpulka 10 gadu darba atceres nometnē)

Ja meklējam kādas upes iesākumu, tad mēs ejam pret straumi, cenšamies atrast to avotu, no kura nākdami ūdeņi sāk savu ceļu, veidojot upes gultni un krastus.

Un tā arī šodien — vērojot 10 gadu plūstošo plašo straumi, kādai mazpulku dzīvē ceļu pašķīrusi jaunatnes organizacija — mēs esam nonākuši līdz šai vietai, kur pirms desmit gadiem tika pacelts pirmais balt-zaļais karogs, aicinādams jaunatni mīlēt tēva sētu, savu tēvzemi un celt godā ikvienu krietnu darbu un tikumu un čaklu darba darītāju.

Šeit — E z e r ē — tika radīti pirmie mazpulku rindinieki, jaunieši, kas ar savu čaklo darbu un dedzīgām sirdīm gribēja daiļu un raženu darīt dzimto sētu, celt godā tautas tikumus, augt un izaugt Latvijai. Tāda rīcība viņos laikos prasija cēlu garu, lielu pašaizliedzību un uzupurēšanos tās idejas labā, kura vēlāk ietverta mūsu Tautas Vadoņa, Valsts un Ministru Prezidenta Dr. K. U l m a ņ a vārdos — «p a š u z e m e i — p a š u a r ā j s.»

Tāda rīcība prasija lielu izturību, neatlaidību, drosmi un ticību, jo pirms 10 gadiem mazpulku darbam un idejai plašākā sabiedrībā trūka tā atbalsta un dziļās izpratnes, ar kādu sastopamies tagad, un pirmiem mazpulku dalībniekiem nu bija jāpierāda, cik liela nozīme šai organizacijai mūsu tautā un valstī.

Ja pirmie Ezeres mazpulka dalībnieki šo pārbaudijumu varēja izturēt, tad tas lielā mērā ir viņu vadītāja nopelns, kas visus šos desmit gadus ar lielu sirsnību, dedzību un pašaizliedzību ir stiprinājis viņus ticībā, devis tiem ierosmi jaunam darbam un jauniem uzdevumiem. Sakarā ar to, šai vietā skolotājam Kalniņa kungam es izsaku o r g a n i z a c i j a s u n m ū s u v i s u s i r s n ī g u p a t e i c ī b u. Bet pateicība nākas arī Jums, Ezeres apkārtnes mātes un tēvi, jo Jūs pirmie atļāvāt saviem bērniem iestāties mazpulkos. Jūs

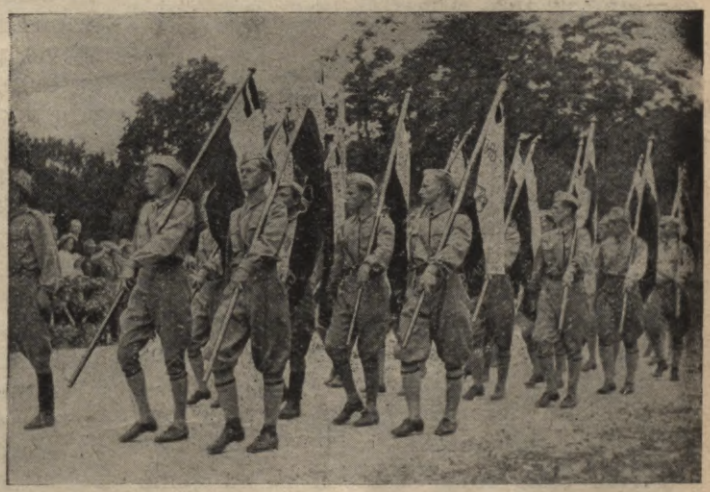

Parādes solī

pirmie ierādijāt zemi tai sēklai, kuru sējuši mazpulku zēni un meitenes, sēklai, kas ir augusi un nesusi simtkārtīgus un tūkstoškārtīgus augļus nevien laukos, bet arī visās mūsu pilsētās, jo arī pilsētu jaunatne tagad mazpulku organizacijas uzlikto mērķu un pienākumu veikšanai nododas ar tādu pat aizrautību, kāda ir spārnojusi balt-zaļā karoga nesēju saimi laukos visos mūsu dzimtenes novados. Un šodien šai vietā mēs visi ar lepnumu un prieku konstatējam, ka mazpulku organizacija ir strauji augusi. Jau tas fakts vien, ka šodien, pēc 10 gadiem, mazpulku disciplinētās rindās atrodas pāri par 40.000 dalībnieku, runā pietiekoši gaišu valodu par to, ka mazpulki ir atraduši pareizo pieeju latviešu jaunatnei, ka tie spēj saistīt jaunatnes garu un sirdis. Vai gan citādi būtu veikts tas raženais darbs, kas risinājies visus šos gadus? Vai gan citādi būtu panāktas tik lielas darba sekmes, ar kādām mazpulku organizacija var lepoties?

Minēšu dažus faktus, kas šo darbu un darba sasniegumus raksturos.

Pavisam šovasar darbus iesākuši 1086 mazpulki, pie kuriem darbojas 1.411 sekciju. Mazpulki ir izveidojuši gadu no gada ciešāku sadarbību ar aizsargu organizaciju, un, sākot ar šo gadu, mazpulku ierindas apmācību uz vietām pārrauga un saskaņo attiecīgu aizsargu pulku komandieri, un no mazpulkiem, sasniedzot pilngadību, var tieši pāriet aizsargu organizacijā.

Pagājušā gadā aviacijas pionieru pulciņi, kas darbojās pie Latvijas aerokluba, ir pievienojušies mazpulkiem kā aviacijas sekcijas. Aviacijas un pasīvās gaisa aizsardzības jautājumiem un šaušanas sportam veltīta daļa no šīs vasaras mazpulku nometnēm; tāpat šīs vasaras nometnēs piegriež lielāku vērību, kā agrāk, valstiskai audzināšanai un stājas mācībai, lai mazpulku 10 gadu darba atceres svētkos Rīgā š. g. 4. septembrī mazpulki varētu uzstāties kā tiešām disciplinēti vienas organizacijas piederīgie.

Pirmo reizi valsts mērogā mūsu zemē notiks ēdienu gatavošanas sacensības, kurās sacentīsies mazpulku dalībnieces no visiem novadiem. Mazpulku dalībnieki — zēni — sacentīsies šaušanā valsts mēroga sacensībās š. g. rudenī, pirms 10 gadu darba svētkiem.

Rotaļas, tautas dejas un sporta priekšnesumi paredzēti visās šīs vasaras nometnēs vairāk, nekā iepriekšējos gados, jo šogad dalībnieki daudz strādā mājās gan savos lauciņos, gan ierīkojot katrs mazpulks vienu kopēju parauga lauciņu — tālumnieku pamudināšanai.

Mazpulku organizacija nav domāta tikai jaunatnes pieradināšanai pie zemes, pie lauksaimniecības darba, bet mazpulki gatavo katru jaunieti dzīvei, realai dzīvei, kāda tā ir ar saviem grūtumiem un saviem priekiem. Mazpulku rindās pirmos patstāvīgos soļus dzīvei un darbam rod gan nākošais lauksaimnieks, gan arī pilsētas amatnieks, ierēdnis un tāpat ārsts, mācītājs vai inženieris.

Mazpulki audzina jaunatni darbam un pienākumu pildīšanai.

Katras organizacijas vēsturē iezīmējas divi ceļa posmi. Pirmais ir meklēšanas, veidošanas posms. To raksturo darbs, kādu, piemēram, dara kalējs, kas paņem dzelzi, un tad — pēc iepriekš izdomāta un iecerēta veida, to apstrādā, līdz tā gūst veidolu un formu. Tas ir kaluma laiks. Šai laikā darītais darbs prasa nevien labas izdomas spējas, bet arī lielu darba mīlestību, rūpīgu un sapratīgu darba izdari. Katra pārsteigšanās, katrs iepriekš nepārdomāts un neapsvērts paņēmiens var būt kļūmīgs visam nākošam darbam, tas var izjaukt un iznīcināt visu labi domāto pasākumu.

Arī mazpulku organizacijas vēsturē rakstītie pagājušie 10 gadi iekļaujas šai laikmetā. Mums bija jāizveido savas organizacijas satversme un jādara tas uz latviskās dzīves ziņas pamatiem, jo svešus paraugus atdarināt mēs nevēlējāmies, kaut arī tādi mums bija, un tos izmantot mums būtu ērti un viegli. Mēs meklējām jaunus ceļus sava darba lietderīgākai izdarei, bija jādomā par to, kā šo darbu padarīt patīkamāku un interesantāku. Vēl vairāk — baidīdamies ie-

slīgt vienpusībā, mēs centāmies atraisīt arī spārnus jaunatnes garam, gribējām to mudināt krāt garīgas vērtības un bagātības, jo tikai fiziski un garīgi stipra jaunatne, kas darbu mīl, spēj attaisnot cerības, kādas uz viņu liek Vadonis, tauta un valsts. Tumšos partiju laikos, kad mūsu politiskā dzīvē valdija liels sajukums — mazpulku organizacija centās jaunatni audzināt tēvzemes mīlestībā, atturēt to no svešiem maldiem un nelatviskām mācībām. Visus šos gadus mēs esam sistematiski veikuši jaunatnes valstisko audzināšanu, izkopjot tās nacionalo pašapziņu, vienības izmaņu, drosmi un uzņēmību.

Un ja mūsu darbs ir bijis sekmēm un panākumiem vaiņagots, tad vislielāko godu un pateicību pelnijis tas vīrs, kuru mēs esam mācijušies pazīt, godināt un mīlēt kā savas organizacijas idejisko tēvu un Virsvadoni, kā savas tautas ģenialo Vadoni un **Lielprezidentu.** Vislielākā pateicība viņam par to, ka balt - zaļie karogi ir varējuši netraucēti iet savu panākumu ceļu. Viņš Latvijā ierosināja mazpulku dibināšanu. Jau no pašas pirmās dienas viņš ir gājis priekšgalā balt - zaļo karogu rindai, nekad viņš to nav atstājis vai aizmirsis, bet tad, kad viņu sauca vislielākais un atbildīgākais darbs — proti, pēc vēsturiskā 1934. gada 15. maija — viņa saites ar mums kļuva vēl ciešākas un vēl stiprākas.

Daudz jaunu un cildenu ierosinājumu mēs esam guvuši no sava Virsvadoņa.

Bieži mums ir bijis gods viņu redzēt savā vidū, vēl biežāk viņš mums ir parādijis savu labvēlību, mūs atbalstot gan moraliski, gan arī materiali.

Un mums ir pamats ticēt un domāt, ka mazpulku organizaciju Prezidents **Kārlis Ulmanis** ir dziļi ieslēdzis savā sirdī.

Viņš ir palīdzējis mums darbā, kas iezīmējas kā kaluma laiks mazpulku organizacijas vēsturē, un mēs varam būt pārliecināti, ka viņa labvēlība mūs arī turpmāk pavadīs.

Kalumam seko tā rūdīšana. Tikai tad meistara darinātais darba rīks kļūst izturīgs, tikai rūdīts šķēps dara drošu un paļāvīgu tā nesēju un lietotāju.

Un tāds pat rūdīšanas laiks būs arī mūsu jaunatnes nākošā darba posms.

Nākotnē mums būs jārod dziļākais piepildijums tiem mērķiem un idealiem, kādi rakstīti balt - zaļos karogos. Mums visiem — ar savu darbu un ar savu personīgo dzīvi būs jāpierāda — cik liela ir šo idealu nozīme, cik liels to spēks, un cik dziļas pārvērtības tie var atstāt un atstāj visā mūsu dzīvē, kurai ir viens

Pie nometnes galda

Nometnē

mērķis — nacionala, vienota un daiļa Latvija.

Mums būs jāiet un jāstrādā tā, lai aizrautu sev līdzi tos, kurus vēl šodien māc mazticība un pagurums.

Mums būs pašaizliedzīgā darbā jāpierāda sava tēvzemes mīlestība, sava nacionalā pašapziņa, sava piederība šim laikam un šī laika garam.

Mēs vairs nedrīkstam skatīties ne pa labi, ne pa kreisi.

Mums ir jāiet tikai uz priekšu.

Tas ir mūsu ceļš.

Man ir pamats teikt — mūsu uzvaras ceļš.

Mēs esam sākuši lielu un daudzpusīgu darbu. Un šī daudzpusīgā darba dēļ dažam labam uzmācas šaubas, un viņš mums prasa: vai jūs jaunatni nepārpūlat, vai jūs jaunatnes pleciem neuzliekat pārāk lielu un smagu nastu?

Bet šodien es ar mierīgu sirdi un dziļu rimtību varu teikt: mēs izturēsim!

Mēs izturēsim arī rūdīšanās posmu tāpat, kā esam izturējuši veidošanās un kaluma gadus.

Mēs neatkāpsimies no tā, ko esam pasākuši, un nepārpūlēsimies, jo darbs mūs darīs stiprus. Darbs mūs rūdīs! Darbs mūs cels! Svētīts lai ir darbs!

Tas, kas ir gājis kopā ar jaunatni, vienmēr ir uzvarējis.

Un uzvarēs.

Šodien man nāk prātā mūsu Virsvadoņa vārdi: «Es ticu mūsu zemnieku dēliem un meitām — tam labākam un skaistākam auglim, ko mūsu lauki un mājas var dot...»

Šie vārdi dara jūs lepnus.

Jūs esat tie, kuros mūsu Virsvadonis un mūsu zemes raženais Saimnieks skata tautas un tēvzemes nākotni.

Un tāpēc šodien es aicinu jūs: apzinaties to atbildību, kāda jums jānes tautas nākotnes priekšā.

Es aicinu jūs dzīvot un strādāt tā, lai būtu cienīgi dzīvot atjaunotā Latvijā, lai ar jūsu darbu augtu liela mūsu tauta un valsts.

Jūs solaties augt Latvijai.

Bet Latvijai aug tas, kas par Latviju stāv un krīt dzīves baltās un nebaltās dienās, tas, kas ziedo tai sava prāta skaidrākās domas, savu sirds degsmi un savu roku labāko darbu.

Un — ja kādreiz jums tiešām liekas tā, ka nupat jūsu darbs ir pārāk grūts un smags — tad izturiet to līdz galam, jo pusceļā laimi neviens nav atradis un neatradīs.

Ejat dzīvē ar drošu sirdi, vaļējām acīm un augstu paceltu galvu tāpat, kā pirmie mazpulku dalībnieki ir gājuši, tad jūs būsiet izpildijuši to, ko mēs prasam no ikviena krietna mazpulka dalībnieka.

Arī jūs, mazpulku vadītāji — esat apliecinājuši savu lielo idealismu. Paliec iet tam uzticīgi arī turpmāk. Es zinu, ka jums dažkārt nācies atteikties no atpūtas un vaļas brīžiem, es zinu, cik daudz darba un pūļu prasa mazpulka vadītāja pienākumi un uzdevumi.

Bet darbs — kuru mēs daram — ir vajadzīgs Latvijai!

Un Latvijai mēs nedrīkstam nekā liegt — viņas labā mums ir jāaizmirst, jāaizliedz sevi un sava personīgā dzīve jāstāda otrā vietā.

Ja jūs un mēs visi turpināsim ar tādu pašu aizrautību iesākto darbu, tad kalums taps pareizi norūdīts, un ikviens varēs liecināt, ka tas ir laba meistara darbs.

Sīki strauti ir visu lielu upju iesākums.

Un arī tas strauts, kas pirms desmit gadiem atvērās šeit, Ezeres pamatskolā, ir pārvērties plašā straumē, kas skalojas pār visu mūsu zemi.

Tie ir pavasara ūdeņi, un tur, kur viņi pāri iet, noskalojas vecie gruži un netīrumi. Tur zaļo viss, viss plaukst un zied... Viņos klausoties, lauku sētās atgriežas zemnieku dēli un meitas, kas nes pie savām krūtīm četrlapainā āboliņa zīmi un vēlas taisnu, dziļu vagu dzīt tur, kur pagurušas sirmā tēva un māmuļas rokas... Šo ūdeņu balsis sauc jaunatni atpakaļ pie zemes, pie stipriem tautas tikumiem, un tā iet laukos un prieçīgi skan viņas dziesma: lai ar sauli laukā ejam, tīrumus un dārzus sēt. . .

Šo ūdeņu balsis trauc augšā no miega kūtros un pagurušos — un redzat — simtiem balt-zaļo karogu paceļas mūsu valstī — un tie visi noliecas lielā vienības karoga priekšā. Simti un tūkstoši jauniešu visās Latvijas malās iet katrs savu ceļu — bet visus tos aicina viens mērķis un visi tie domā vienu domu: mēs augam Latvijai!

Latvijai, kura ir un būs mūžīgi, ja mēs to stiprināsim, sargāsim ar savu darbu un dedzīgām sirdīm, ja mēs paliksim uzticīgi tam ceļam, kuru mums un nākošām paaudzēm rādijis Tautas Vadonis un mazpulku Virsvadonis — dižākais tēvzemes dēls — Prezidents Dr. K. Ulmanis.

Lai līgo lepna dziesma!

AUGSIM LATVIJAI

Bīstamā kautrība

Cilvēka gara nebrīvība mūžā ir smagi nesama nasta. Un nemaz šoreiz ar šiem vārdiem — «gara nebrīvība» nav jāsaprot diezin kas sevišķs un liels. Pietiek ar sīkumiem, lai arī tie cilvēka soļus mūžā padarītu smagnējus un nedrošus.

Ikdienas tur, kur mums jāsastop bērni un jaunatne, mēs sevišķi varam vērot, cik dažam bērnam grūti citiem pateikt labdien, cik neērti teikt labsirdīgus vārdus. Jaunieši asus vārdus saka vieglāk. Viņiem pietiek bravuras diezgan, lai ar tiem pat palepotos, kamēr savaldīga, droša izturēšanās viņus it kā nospiež un padara mazus, varbūt pat bailīgus. Kauns, kautrība, ka tikai nepasakam kaut ko labu par daudz, ka nepaliekam tie naivie, kurus visi citi stumda un grūsta.

Bet tā ir bīstama kautrība. Tā aizver paša dvēselē vārtus visam labajam un neļauj tam brīvi izpausties un parādīties citu ļaužu vidū. Un šāds stāvoklis cilvēku klusībā un vientulībā, kur viņš viens pats domās satiekas ar savu dvēseli, smagi nospiež, jo te viņš tad nu apzinas, ka nav patiess, ka dzīvo divējādas dzīves, kas viena otrai nemaz nav rada. Sirds prasa taisnību, brīvu, draudzīgu gājienu ļaudīs, prāts, baidīdamies no atklāšanās, kautrēdamies par savas sirds silto valodu, dara pilnīgi pretējo — iet citos ļaudīs ar bravuru un izaicinājumu vai noslēgtu īgnumu.

Jaunie draugi, kas kādreiz sevī nomanat šādu stāvokli, — ziniet, ka tā ir jūsu gara nebrīvība, jūsu domu un jūtu nedrošs gājiens dzīvē. Ar laiku tas ieguļas asinīs un cik daudzreiz cilvēks, mūžu nodzīvodams, nezina, kas tas ir — sirsnīgi uzsmaidīt pretimnācējam, brīvi un nepiespiestā laipnībā teikt tam vārdus, kas nesatur ne liekulību, nedz pārlieku familjaritati. Tas nezina arī, ko nozīmē bez rūgtuma un pašpārmetumiem pavadīt dienas, kurās bijušas darīšanas ar citiem.

Bet kas to zina, tas ir iekšēji brīvs, atbrīvojies no liekas kautrības, pie tam viņam nemaz nav jābūt atklātam, nedz sava dvēsele jāved uz tirgus laukuma. Viņš ir vienkārši brīvs, drošs par savu izturēšanos un savu rīcību. — Esat jūs, jaunie draugi, šie brīvie cilvēki. Ja jūtat sevī bīstamo kautrību jau iegulušu dvēselē, tad labojiet to, kaut vai sākdami ar to, ka jūsu «labdien», «ardievu» sāk skanēt, pirmā brīdī piespiežoties, vienkāršāki un laipnāki, mierīgā, skaidrā balsī teikts, tad pamazām atraisīsies tās saites, kas tik mocoši reizēm savelk kopā pašam savas dvēseles brīvo, skaidro plūdumu.

Kas jauns mūsu zemē un valstī

Piemiņas plāksne pirmā mazpulka dibināšanas atcerei.

9. jūlijā Ezerē bija liela svētku diena. Pie pamatskolas atklāja piemiņas plāksni, kas lai liecinātu visām nākošām paaudzēm, kur sācies pirmais mazpulku darbs, un, sākot ar 13 dalībniekiem, izvērties plašumā, sasniedzot 10 gadu laikā vairāk kā 40.000 dalībnieku.

Piemiņas plāksnes atklāšanā un Liepājas novada nometnē Ezerē ieradās arī Latvijas mazpulku priekšnieks Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs R. Dzērve, Liepājas apriņķa pašvaldības amata personas un daudzi jo daudzi viesi no Rīgas un visas plašas apkārtnes.

Atgriezties pie īstā darba.

Mūsu Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** Latvijas darba centrales pirmajā sēdē 28. jūnijā teica runu, kas skāra ne tikai Darba centrales tiešos uzdevumus, bet noskaidroja arī tos uzskatus, kādi patlaban valda sabiedrībā un kuri ir tie, no kā mums dienu dienā pamazām jāraisas vaļā. Prezidents aicināja apstāties greznībā, bezdarbībā un dzīvošanā pāri saviem līdzekļiem. Un tas, ko mēs apliecinam pie sarīkojumos celtajiem goda vārtiem, lai tas ieiet arī mūsu asinīs, sirdīs un prātos.

Mazpulku saime, šī runa ir ceļa rādītāja daudzām mūsu domām un daudzu lietu un parādību pareizam vērtējumam. Prezidents, starp citu, norādīja:

Sākumu likumam par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu varētu meklēt jau pirms dažiem gadiem, jo jau tad arvien vairāk bija sajūtams, ka mums vajadzēs šinī virzienā kādus kārtojošus noteikumus: tūlīt pēc tam, kad bijām pārdzīvojuši gadus, kuros mums bija darba roku pārpalikums, sākās darba roku iztrūkums. Pat arī vēl tajos gados, kad mums darba roku vēl skaitijās it kā pārāk daudz, uz laukiem jau bija izjūtams darba spēka trūkums. Šī parādība nebija atrisinama aritmetiski, jo ne jau tāpēc vien, ka cilvēkam nav darba pilsētā, viņš aizies strādāt uz laukiem.

Mēs jau esam paspējuši sevi aizaudzināt prom no zemes darba tiktāl, ka mums pat ir grūti iedomāties, ka kaut kurš darbinieks varētu iet uz laukiem strādāt. Mēs esam sevi tā aizaudzinājuši projām savās domās un uzskatos no pareizā darba jēdziena un izpratnes, ka esam visus darbus sadalijuši neskaitamās kategorijās un pēc šīm kategorijām esam sadalijuši paši sevi. Un tad mums ir vesela darba kategoriju rinda, kurās strādāt mums liekas neiespējami.

Ne jau visiem cilvēkiem vajaga pļaut, sēt un art. Bet tomēr, ja padomājam, cik maz gadu vēl ir pagājuši, kopš mēs visi, kas šinī istabā sēžam, atnācām no laukiem uz pilsētu. Un tagad, pat visvienkāršākā darba strādniekam pēc viena gada nostrādāšanas Rīgā liekas lauku darbs pilnīgi neiespējams.

Man nenāksies aizrādīt, ka pie šādas pārmaiņas mūsu domās un uzskatos paši esam vainīgi. Bet šī mūsu vaina top vēl lielāka tādēļ, ka arī jaunākos mūsu vidū vēl ar lielāku straujumu audzinam projām no zemes, no zemes darba un īstas darba izpratnes, nekā paši no tās esam aizgājuši. Un kad mēs tagad lietosim vecu veco izteicienu un saucienu — atpakaļ pie zemes, — tad, tas nebūt nenozīmē, ka katram vajaga iegūt lauku māju un palikt par zemturi, bet mums katram vajaga atgriezties pie īstā darba.

Mums tagad ne tikai galvas ir mākoņos, bet mēs esam pacēlušies tur ar visu ķermeni, tā kā pašu zemi pat vairs saredzēt nevaram. Un tā tas iet gadu no gada, un arvien tālāk mēs paceļamies. Mēs par to vien rūpējamies, katru, ar ko vien mēs nenāktu sakarā, dabūt tālāk no zemes projām. Un tas tagad sāk izpausties jau visā mūsu domāšanā, visā mūsu uztverē.

Kaut tas pats būvniecības jautājums. Mēs esam šai ziņā tik grezni palikuši savās prasībās, ka nejūtam gandrīz vairs nekādu sakaru ar zemi. Mums ir pazudis katrs patiesais, īstais samērs,

katra īstā mēraukla. Mēs esam iedomājušies tā: valstij un pašvaldībām nauda bankā atrasties nedrīkst, un tāpēc vajaga būvēt, cik labi vien var. Pat parādus vajaga uztaisīt, un atzīst par pareizu, ka parādi jātaisa, lai varētu būvēt.

Tas, ko es nupat saciju, nesatur nekādas pretrunas ar mūsu rīcību pēdējos gados. Tas tikai to apstiprina, bet arī aicina atzīt to, ka mēs nedrīkstam vairs tālāk iet līdzšinējā virzienā. Visļaunākais pie tam vēl ir tas, ka mēs audzinam nākošās paaudzes, jaunos cilvēkus, greznībā, bezatbildībā, un pieradinam viņus jau no skolas sola sākot dzīvot pāri saviem līdzekļiem. Mēs atzīstam to par pilnīgi normalu parādību, ka var dzīvot pāri saviem līdzekļiem, mēs pat uzskatam to par kādu varonību, par godu.

Mēs esam aizgājuši projām no īstās, pareizās domāšanas, no īstās, pareizās dzīvesziņas, kas izpaužas tādējādi, ka mēs nevaram un nevaram saskaņot savas domas ar darbiem. Ir milzīgs lēciens no mūsu domām uz darbiem. Jūs visi zinat mūsu domas un šo domu izpausmi: lauki, zemkopība ir mūsu tautas spēks un šūpulis, no turienes nāk viss labais. Bet tad, kad mēs pienākam pie veselas rindas dažādu jautājumu izšķiršanas, tad šī doma vairs nemaz neapstiprinas. Tad mēs pārvēršamies it kā tādos cilvēkos, kuru tēvi un tēvu tēvi jau diez cik sen atpakaļ būtu dzīvojuši Brīvības un Kaļķu ielās.

Ja lauksaimniecība ir visas mūsu dzīves pamats, tad viņai arī jāpiegriež vislielākā vērība. Protams, dažos virzienos mums arī ir bijušas sekmes, bet dažos mēs atkal nekur netiekam. Un viens no jautājumiem, kas mūs tur atpakaļ, ir tas, ka mūsu sabiedrības ēkas ir par greznu mūsu apstākļiem, ka viņas izmaksā par daudz. Mēs varam un varēsim praktiskāk un ekonomiskāk būvēt un dzīvot. Un ja mēs piedzīvosim tādu gadu, kad varēsim par to naudu, cik tagad izmaksā 3 skolas namu būve, uzcelt 4, tad mūsu dzīve, mūsu panākumi jau būs ātrāk gājuši uz priekšu. Esat pavisam droši, ka mēs pie tā nokļūsim. Bet vispirms jānāk lūzumam. Bet ja mūsu būvniecība tagad aizņem 50.000 darba roku un tām pretīm stāv 50.000 ārzemju laukstrādnieku, tad visa saskaņa ir pazudusi, mūsu domāšana ir samezglojusies. Neviena valsts nevar pastāvēt — par augšanu un uz priekšu iešanu nemaz nerunājot — ja viņa ir piespiesta darba rokas no ārzemēm ievest. Lauksaimniecībai nav darba roku, — citur darba roku ir daudz. Naudas pietrūkst, — bet mēs negribam viņu krāt, turpretim, cenšamies pēc iespējas ātrāk to izdot. Bet tagad esam nonākuši tai vietā, kad jāsaka: tālāk vairs nevar iet.

Likums par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu ir priekš tam, lai novestu uz dabīgā līmeņa visu mūsu dzīvi — mūsu strādāšanu, mūsu darbu.

Bez gala grūti jau nu būs personīgo pakļaut kopējam. Jūs esat bijuši klāt, kur sagaida valdības locekļus ar goda vārtiem un ar «lai dzīvo» saucieniem. Bet valdības locekļi domā, kaut daļiņu no tā, kas ir goda vārtos un kas tiek teikts apsveikuma runās, varētu paņemt līdzi arī uz mājām un tas nepaliktu tikai goda vārtos. Tas, ko mēs apliecinam pie goda vārtiem, vēl nav iegājis mūsu asinīs, prātos un sirdīs. 5 gadi vēl ir bijuši par maz, vēl būs jāstrādā ilgāku laiku, būs jādod iespēja mācīties, ko nozīmē vārdi, ka personīgais ir jāpakļauj kopejam».

Vienalga, cik niecīgs tavs darbs arī liktos, ļauj viņam tikt apgarotam, tas celsies tad un cels arī tevi līdz!

KĀRLIS ULMANIS

Mazpulki un lielā darba racionalizacijas ideja

Stud. agr. K. ENĢELIS, mazpulku līdumnieks

Dzīve mūsu atjaunotā valstī dienu dienā kļūst labāka un pilnīgāka. Taču katru dienu rodas arī jaunas vajadzības, jauni uzdevumi un pienākumi. Dzīves vajadzības ir radijušas arī to lielo mūsu uzdevumu, ko sauc par darba racionalizaciju, kuras atrisināšanā kalpot ir katra mūsu tautas locekļa pienākums.

Mazpulku organizacija jau no savas darbības sākuma ir centusies sekot devīzei: „Labu padarīt vēl labāku!" Tā darba racionalizacija jau sen ir iekļāvusies mazpulku mērķos. Tagad pēc šī mērķa mums jācenšas vēl jo vairāk.

Vispirms man prātā nāk mazpulku dalībnieki — skolnieki. Ja jūs savā skolas darbā vienu otru 3 atvietosiet turpmāk ar pelnītu 4 un 4 ar 5, arī tā ir darba racionalizacija.

Mums jau tagad jāapzinas, ka mēs reiz būsim tie, kas stāsies tagadējās paaudzes vietā un ka no mūsu vidus nedrīkst nākt neviena saimnieciska nedz garīga tālumnieka. To no mums gaida, un mēs šīs cerības attaisnosim.

Mēs nevarēsim mazpulkos runāt par lielu darba mechanizaciju ar lielām mašīnām. Šis darbs būs jāatliek uz tiem laikiem, kad mēs saimniekosim Latvijas ārēs. Tad mēs še veiksim visu to, ko tēvi nebūs paguvuši, un arī jaunus lielus darbus. Bet tēviem palīgā iet šinī darbā mēs jau tagad varam, un ja ne citādi, tad ar mudināšanu un cenšanos pārliecināt. Ļoti bieži jau nekas cits nav vajadzīgs, kā tikai pārliecība. Tikko tā ir radusies par kāda darba nepieciešamību, bieži tas jau tūlīt arī tiek izdarīts.

Arī savos lauciņos mazpulki visvairāk var veikt tieši šinī ziņā. Ne jau katru reizi svarīgi ir lauciņa materialie devumi, svarīgāka ir tā aina, ko lauciņš rāda. Minēšu še tikai dažādus izmēģinājumus, kaut vai ar sēklu kodināšanu. Še mazpulku lauciņi ir daudzreiz pārliecinājuši nevien pašus dalībniekus, — nākošos saimniekus (būsim lepni uz šiem vārdiem „nākošie saimnieki"), bet arī tēvi še daudz mācijušies. Šim darbam turpmāk jākļūst vēl intensivākam.

Tas pats sakams par mazpulku rīkotām pieccīņām, dažādām darbu sacensībām un kursiem. Te visur mazpulku dalībnieki asina prātu un attīsta prasmi darbu labākai un ātrākai veikšanai. Šī prāta asināšana un darbu prasmes attīstīšana tā tad iekļaujas lielajā darbu racionlizacijā. Mazpulkos mācijusies pareizos un labākos darba paņēmienus, jaunā paaudze varēs būt par paraugu vecajiem. Tieši iesakņojušies darba paņēmieni ļoti bieži ir tie, kurus saimnieciskā dzīvē visgrūtāk pārkārtot. Jaunajiem to vieglāk izdarīt kā vecajiem, kam vecie, bieži neracionalie darba paņēmieni ir „iegājuši asinīs". Še mazpulkiem ir lielas darbu racionalizacijas iespējas.

Vēl ar iepriekšējo ciešā sakarā stāv tas racionalizacijas darbs, ko mazpulki veikuši savās ilgstošajās pieccīņās. Te jau mēs saskatam daudz tiešā darba racionalizacijas ikdienas jēdzienā, piem., dažādas labierīcības lauku sētās, purvu un nederīgo zemju kultivēšana u. t. t. Atminēsimies arī, ka šīs nodarbības mazpulkos ir vēl diezgan jaunas un ka še mazpulki vēl daudz veiks, viņu darbam kļūstot vēl plašākam. Ar to tie ienesīs daudz darba racionalizacijas mūsu dzīvē.

Un tagad teikšu vēl pāris vārdu draugiem pilsētās. Jūs ziniet, ka katru vasaru mūsu laukos strādā tūkstošiem svešu ļaužu. Lielais darba racionalizacijas plāns cenšas panākt, lai šos svešos ļaudis atvietotu latvieši. Te nu ir vieta arī jums pielikt savas rokas. Lauku sētas jūs gaidīt gaida vasarā pie sevis. Un, ticiet man, mīļie draugi, viena vasara lauku sētas darbos un priekos jums atņems vēlēšanos citu vasaru palikt pilsētā. Rudenī jūs laukos būsiet ieguvuši labāku veselību, būs arī savs materials guvums, proti, pašu pelnītā nauda un — kas pats galvenais, apziņa, — es esmu savus pienākumus pildījis.

Atrastie vaiņagi

JĀŅA KLĪDZĒJA stāsts (Beigas)

3.

Elsdami aizdun vēl gadi.

Tagad Augusts Vilnis ir jau uzcēlis savu jauno dzīvojamo māju, kuras zilais cinka jumts jau no tāluma mirdz zaigodams saulē.

Priecīga pār pagalmu tek viņa vecā māte, kuras teciņu solīši vēl nav apstājušies nekad. Skaļi maudamas pagalmā ienāk piecas govis, līgodamās kā smagi vezumi, un viņa tām noglauda brūnos, smagos kaklus.

Augusta māsiņa Mare ir uzaugusi daiļa meitene, viņa ir tāda pat gaišmate kā Augusts un mācas skolotāju institutā pēdējā klasē. Augusts nevar ne sagaidīt svētdienu, kad varēs viņai braukt pretī uz staciju, jo viņiem abiem tad ir bezgala ko triekt un runāt, viņi ir tā saauguši no bērnības un vienmēr sajūt viens otra iztrūkumu, tāpēc ka bērnībā viņiem bija tik maz draugu, jo viņi bija tad gandrīz nabagākie visā apkārtnē.

Bet tagad?

Tagad draugi nāk kā zirņi no maisa. Viņi abi to zina un smaida, zina, kāpēc tas tā ir tagad.

Istabā Augustam ir tālrunis un radio. Viņš klausas lekcijas un muziku, asaras kāpj acīs un dažreiz viņš ir kā bērns. Dzīva dvēsele viņam.

Viņš klausas visu pasauli, domā par visu pasauli, domā par Rasāniem, domā par sono Krūšļu sādžu un dzīves domas viņā nogulstas kārtu kārtām un katrā kas jauns uzdīgst un zied.

4.

Atkal jūnijs.

Apsējis linu lauku, Augusts nosēstas pie istabas uz sola un lasa avīzi.

Zvana tālrunis. Viņš ielec istabā pa logu.

— Vai Viļņa kungs? — kāda uztraukta balstiņa vaicā.

— Jā, es pats.

— Labdien. Te . . . Vera . . . Zāļupu Vera. August, vai es tevi netraucētu, ja es šovakar mazliet iegrieztos tavā mājā. Esmu te pagasta mājā . . . Iziešu pastaigāties. Tā skumji, tā vientuļi . . . — tā balstiņa tur viņā galā.

— Kāpēc skumjas? — runā klausulē Augusts un smaida. — Rudens tik skaists. Nujā. Zinams. Ak, viena? Tā? Nu, kāpēc? Dzērves skumji klaigādamas aiziet? Viņas meklē savu sauli. Arī tu? Kāpēc nē. Lūdzu, gaidīšu.

Viņš noliek klausuli un smaida. Domā. Šī Veriņa. Viņa Solveiga. Jā, jā! Kā laiks paņem visu. Arī sirdi. Arī sirdi, ja, viņš, laiks, atklāj maldus.

Zāļupu Vera tagad strādā pagastā par astoņdesmit latiem mēnesī.

Ar Augusta ieteikumu viņa bija tur pieņemta.

Un agrāk? Augusts izmētā domas par galvu un negrib lasīt tās kopā.

Ķer avīzi. Lasa. Burti pazuduši . . . Ē, nieki!

Viņš pieceļas un staigā pa istabu.

Un tomēr domā par to pašu.

Atceras: tas bija drīz pēc tam, kad viņš bija beidzis skolu. Bija tik vientuļš. Aizgāja pār upi Zāļupos. Gribēja vienkārši parunāties ar Veriņu.

Pagalmā viņas tēvs:

— Ak, tu, puis, atkal te? Nujā, — droši vien, kāda darīšana? Varbūt sēklas labības kādu pūru gribi aizņemties?

Viņš nosarka kā aizdedzināts. Asas un karstas asaras sasprāga acīs. Neteica ne vārda. Apgriezās. Aizcirta Zāļupu sētas vārtiņus un skrēja prom neatskatīdamies.

Matus kārtodama pie loga bija stāvējusi Vera.

Tad labi! Vēl labāk!

Pārgājis laipu, viņš to iesvieda upē. Jā, jā, viņa tēvs kādreiz bija aizņēmies no Zāļupa kādu pūru sēklas, bija sen atdots. Kur tie gadi, kā tēvs smiltājā.

Sāka līt. Viņš ilgi staigāja pa eglaini. Glāstija delnām nokārušos zarus, kas vēja satraukti cēlās kā tāli spārni, kā gribēdami atraut smagi piemirkušos egļu stāvus no zemes un traukties, traukties!

Šalca un palika turpat. Tūkstoš saknēm kā neredzamām rokām viņi bija ieķērušies zemes aramkārtā, nē — vēl dziļāk, dziļāk.

Mirka lietū un savās domu upēs.

Zila tumsa bija sajaukusies ar lietu, kad viņš ienāca pagalmā.

Māte: kas tad tevi dzina tā lietū?

Viņš: nē, es nebiju lietū, tikai ar visu laipu iegāzos upē. Laipu aiznesa straume.

— Nāc, pārģērbies. Tu drebinies. Dies-Tēs! Dabūsi vēl . . .

— Nekas. Nevajag — un aizgāja.

Likdams sienu zirgam, satvēra viņa silto purnu un noskūpstija. Tas vienīgais tuvākais draugs tad viņam bija pasaulē.

Tad otrreiz: tas jau bija tad, kad nemieru viņš bija sakurinājis visā pagastā. Visi sabiedrības ļaudis jau bija sākuši vīpsnāt, lai gan ar naidu un uztraukumu un virpoja pirkstu pie deniņiem, kad runāja par Vilni. Arī Vera to zināja. Viņa atrāvās arvien vairāk. Gruzdēja Augusts. Draugi? Mani draugi? Labi arī tā! Viens.

Brida savās sāpēs viens.

Tas toreiz notika pagasta mājā. Vera lūdza Spalviņu un citus pagasta inteliģences pārstāvjus uz balli Zāļupu mājā. Gadijās toreiz arī Augusts klāt. Dzirdēja. Zāļupu pagastā slavēja par bagātāko māju un Verai teica komplimentus par tās daiļumu. Viņa sarka un laimīga smējās.

Te kā miets stāvēja un negāja prom Augusts.

— Ko tu vēlies? — prasija Spalviņš, roku pielikdams sev pie kakla saites.

— Itin neko! — atcirta Augusts.

— Nu, ko tad stāvi?

— Lai tu man piedāvātu krēslu! — viņš atcirta otrreiz un palika turpat.

Vera laikam bija ieraudzijusi pret viņu vērstās acis, viņa pavilka Augustu sāņus un čukstēja:

— August, tu gan labāk tur nenāc šovakar pie mums . . . Tur būs visādi . . . sabiedrība . . . Tu pats zini, ka viņi tevi negrib . . .

— Un tu pati arī nē! Vai es esmu lūdzies uz tavu balli, ka tu man to saki? — viņš drebēja.

— Bet es domāju, ka tu vari nākt . . .

— Ak tev bailes bija no manis? — Augusts jau dega un bija pa durvīm laukā. Vera palika drebēdama.

Atsteidzies mājā, viss viņš dega. Viņš nevienam pasaulē nav vajadzīgs! Nevienam! Lai tad ar!

Ar revolveri rokā stāvēja drebēdams aiz šķūnīša. Kā stikla drumstalas lūza sekundes.

— August, brālīt, to tu tāds noskumis? Kas tev?

Viņš paslēpa revolveri kabatā.

— Nekas. Tāpat domāju.

No skolas nāca māsiņa Mare.

— Paskat, kas tas! — viņa trallinādama pasniedza Augustam zilu loksni: tā bija viņas apliecība par pamatskolas beigšanu. Domu dunci ielika makstī. Drauds izdzisa. Lēnas sāpes kā ledus lāstekas kusa. Tik pēkšņi tad viņā kas atausa, viņš bija vajadzīgs: māsiņai un mātei!

Tanī pašā brīdī viņš saķēra Marīti rokās un noskūpstija to un viņa asaras iekrita tās gaišajos matos . . .

Augusta atmiņu domas pārtrauca atkal tālrunis.

— Klausos. Jā, Vilnis. Sveiki, Rendes kungs.

— Vai jūs, Viļņa kungs, projektējamai spēkstacijai cementu neņemtu no manas noliktavas, jūs būtu tik laipni, Viļņa kungs . . . Jā, jums, es redzēju, ir vēstules un avīzītes pastā. Pienāciet lūdzu, lūdzu! Būšu priecīgs jūs redzēt. Sveicināti! Visu labiņu!

Tirgotājs Rende lipa klāt. Tagad viņiem visiem ir prieks tevi redzēt. Jā, visiem!

Ass rūgtums sakāpa Augustam kaklā. Viņš nosvieda avīzi un izgāja laukā.

Pagalmā jau sastapa Veru. Bija steigusies, vai skrējusi pat. Elsoja.

— Iesim istabā, — viņš lūdza.

— Skaista krēsla . . . Labāk tāpat patrieksimies, — viņa siltām acīm ielūkojās Augustā.

— Varam, — viņš teica.

Daudz viņi runāja. Vairāk Vera viena.

Gribējās uzvilkt sapņu un atmiņu balto būru un pabraukties vēl kā ģimnazistiem atmiņu laivā. Viņa virzija sarunas uz bijušo dienu pusi, tad Augusts pats tvēra sarunu pavedienu un vija to tālu prom no tām.

Mēs nesam mīļus sveicienus Jums Līgo vakarā no Ainavu ģimnazijas mazpulka

Viņu visu bija pārņēmuši citi ceļi un citas sirdis.

5.

Kā bezgalīgas rozes plašajā un zaļajā zemes dārzā, kas bija liels līdz visiem apvāršņiem un augsts līdz debesīm, kā rozes ar gaismas dzirkstīm un tāliem spīdumiem, ziedēja Jāņu vakara ugunis un lieli sārti neskaitamos pakalnos.

Dziesmas kā priecīgi putni lidoja no kalna uz kalnu: līgo, līgo!

Klausijās Augusts Vilnis, lielas un smaga skaistuma pilnas sajūtas viņu satrauca kā pavasara vētra ezeru. Viņam tovakar gribējās būt visam un visur. Gribējās skanēt un degt kopā ar visu šī vakara skaistumu.

Viņš jutās kā bērns: gribējās reizē raudāt un smiet. Tas viņam tā uznāca, varbūt, tāpēc, ka zēna gadi viņam bija pagājuši bez prieka, tikai sviedru kreklā un vientuļas dvēseles gruzdumā kā oglei pelnos.

Kas tie varēja būt? Liels jauniešu pulks nāca līgodams taisni uz viņa māju.

Tuvāk, tuvāk. Jau varēja viņus redzēt caur zilo mijkrēslu.

Jā, gan. Tak tās balsis bija svešas.

Viņi bija klāt. Jaunieši — meitenes un zēni vainagiem galvās un rokās.

— Vai jūs esiet Viļņu māju saimnieks?

— Lūdzu. Jā.

— Mēs nesam mīļus sveicienus Jums Līgo vakarā no Ainavu ģimnazijas mazpulka, no tās skolas, kur reiz mācījāties Jūs. Jūs zināt, ka visas apkārtnes jaunieši Jūs mīl, mīl tāpēc, ka Jūs visus sasieniet arvien ciešāk darbu un siržu vaiņa-

gā, kas zied vēl skaistāk kā šie, ko mēs šovakar te Jums atnesām . . .

Pulks jaunu roku Augustu jau tai pašā mirklī apvija vainagos: uz galvas, uz pleciem, uz rokām.

Visus viņš nespēja saņemt.

— Nē! Vēl, vēl! Lūdzam . . .

Tādas jaunas mīļas balsis, un Augustam aizkustinājumā bija pilnas acis asarām:

— Mīļie, jaunie draugi! Jūs būsiet šonakt mani viesi . . .

Ar dziesmām jauniešu pulks ienāca Viļņu mājā.

Augusta gara acīs vērās divas ainas: kādus gadus atpakaļ sarūgtinājumā no Jāņu vakara sarīkojuma viņš bija pazaudējis vainagu, tagad — viss bija atrasts — vainagi un sirdis, kas šais vainagos vijās.

Kalnos mirdzēja ugunis kā sarkanas un dzīvas zemes sirdis.

Zināšana un nezināšana

J. IRBE

Jēkabs Graudiņš jau ilgāku laiku bija nemierā ar savu dēlu Jāni. Ķildu gan viņiem vēl nebija, bet tēvam nepatika dēla runāšana un rīkošanās saimniecībā un tas radija viņa sirdī neapmierinātību.

Paklausīdams sava Rīgā dzīvojošā brāļa ieteikumam, viņš dēlu bija sūtijis divgadīgā lauksaimniecības skolā un cerējis, ka ar to viņš vairāk saistīsies pie zemes, būs viņam labs palīgs darbā un, beidzot, kad viņš pats jau būs vecs un nespēcīgs, Jānis turpinās strādāt viņa iekoptos tīrumus.

Kā daudzas citas Vidzemes lauku saimniecības, arī Graudiņu māja nebija liela — pavisam trīspadsmit dālderi. Cik liela bija īstenībā saimniecības zemes platība hektaros vai pūrvietās, to Graudiņš pats nemaz nezināja, jo no tās varēja apstrādāt varbūt tikai vienu trešo vai pat tikai ceturto daļu. — Pārējā zeme bija tik pauguraina vai arī purvaina, ka apstrādāt to nebija iespējams. Ar bērziem, alkšņiem un paegļiem apaugušie pauguri noderēja ganībām. Bet koku un krūmu ēnā zāles bija maz un tā pati bija slikta. Saimniecības apmērus vislabāk raksturoja tas, ka visus saimniecības darbus Jēkabs Graudiņš veica ar diviem nelieliem zirdziņiem, kādi strādāšanai pakalnos un purvainās pļavās bija vairāk piemēroti nekā liela auguma zirgi. Kūtī bija 6—7 slaucamas govis. Bet dažos pavasaros arī tām pietrūka barības, un tās kļuva «cilājamas».

Tomēr arī šādos tik sliktos saimnieciskos apstākļos Graudiņš bija mācējis iztikt bez parādiem, kamēr citām daudz labākām saimniecībām apkārtnē parādu bija pa pilnam. To viņš bija panācis ar neatlaidīgu darbu un taupību, atsacīdamies pat no primitīvām dzīves ērtībām. «Jādzīvo tā, kā var, un nevis tā, kā gribas,» viņš mēdza teikt saviem mājas cilvēkiem un kaimiņiem, kad tie mudināja viņu iegādāt vai nu jaunu apģērbu, vai arī kādu saimniecībā noderīgu mašīnu vai rīku. Un Graudiņam bija stipra pārliecība, ka viņa ieskats ir pareizs un ka Graudiņos citādi dzīvot nemaz nevar.

Bet viņa paša dēls, kurš agrāk bija tāpat domājis kā viņš, no lauksaimniecības skolas pārnākdams, sāka runāt pavisam citu valodu. Viņš teica, ka stāvos pakalnus, kur tik grūti bija zemi apstrādāt un arī vājo ražu novākt, nemaz nevajadzētu art, bet uz tiem ierīkot ilggadīgus zāļājus lopu ganīšanai. Labības sēšanai būtu jānosausina Kazu purvs, kas atradās turpat pie mājām. No sākuma Graudiņš šādai dēla runāšanai nepiegrieza lielas vērības. Viņš bija pārliecināts, ka tā ir tikai līdz galam neizdomāta, neizprasta un tā tad neizpildama iedoma, un tāpēc atbildēja: «Labi jau tas būtu, bet mums tas nav ne pa spēkam, ne pa kabatai.»

«Ja nepietiks savu spēku, ņemsim citus palīgā, bet to gan padarīsim,» atbildēja Jānis.

Nākošā reizē, no skolas atbraukdams, Jānis bija paņēmis līdz kaut kādu aparatu purva zemes skābuma noteikšanai. Ilgi viņš rakņājās pa purvu, pārbaudīdams zemes skābuma pakāpi dažādās purva daļās un taustīdams, cik dziļa un cik sadalijusies ir purva kūdra. Vecais Graudiņš saprata, ka viņa dēls tiešām grib ķerties pie purva nosausināšanas, bet viņš arī labi zināja, ka ar saviem spēkiem viņi to nevarēs izdarīt, bet parādus taisīt viņš dēlam nekad neatļaus.

Pavasarī Jānis bija pārvedis no skolas jaunu, vēl nepazīstamu augu — tomātu stādus. Tos viņš iestādija sakņu dārzā, tā aizņemdams daļu no tās zemes, kas bija paredzēta burkāniem un bietēm. Tomāti auga un pat nogatavojās, bet ne Graudiņš, ne citi nedaudzie mājas cilvēki negribēja tos ēst ne svaigus, ne arī pie ēdiena pieliktus, un Graudiņam radās iespaids, ka ne viss tas ir labs, ko Jānis skolā mācas un grib pārnest arī uz māju.

Pēc skolas pabeigšanas Jānis vienu vasaru nostrādāja mājā. Viņš ierīkoja siltu lecekti, kurā uzaudzēja tomātu un puķu iedēstu. Ierīkoja arī nelielu augļu koku audzētavu, lai pats izaudzētu jaunajam dārzam augļu kokus. Bet galvenais darbs, kas bija veicams blakus citiem saimniecības darbiem, tomēr bija novadgrāvja rakšana Kazu purvā. Izmantojot katru brīvu brītiņu, to raka reizēm Jānis viens pats, reizēm abi ar tēvu, bet darbs maz veicās, jo zeme bija akmeņaina un cieta.

Dienas jau bija kļuvušas krietni īsākas un vakaros vēsa migla klājās pār purvu, kad kādā vēlā vakarā viņi pabeidza novadgrāvja rakšanu. Purva ūdeņiem tagad ceļš bija vaļā. Bet šos purva ūdeņus vēl vajadzēja savākt un ievadīt novadgrāvī un tāpēc pašā purvā vajadzēja rakt vēl daudz citu gan vaļēju, gan arī segtu grāvju. To rakšana bija jāatliek uz citu vasaru.

Rudenī, kad lauku raža bija novākta, Jānis aizgāja par lopkopības pārraugu uz kādu 30 km attālu pagastu. Viņš bija aprēķinājis, ka niecīgā lopkopības pārrauga alga tomēr būs vairāk, nekā viņš mājās dzīvodams varēs nopelnīt. Bet galvenais viņa nolūks bija redzēt un novērot, kā strādā un kādus panākumus gūst citi lauksaimnieki. Vecajam Graudiņam gan šāds dēla darijums nepatika. Viņam likās, ka dēls sāk izvairīties no fiziskā darba un grib palikt, kā viņš mēdza teikt, par plāno galdiņu urbēju, par baltroci, pret kādiem viņam nebija nekādas sevišķas cienības. Bet kad dēls šad un tad atbrauca uz māju un izrādija pietiekoši lielu interesi par saimniecības darbiem, viņš ar to daudz maz samierinājās.

Tā pagāja ziema. Vecais Graudiņš visu laiku bija domājis, ka pavasarī Jānis nāks atpakaļ mājā un turpinās strādāt jau iesākto darbu, bet Jānis to nedarija. No pavasara gan vēl viņš pa svētdienām atbrauca uz māju, palika mājā arī dažas darba dienas, cik jau nu viņam to atļāva lopkopības pārrauga darbs, un šinīs dienās čakli strādāja visus saimniecības darbus, bet kad siens un rudzi bija nopļauti un dienas jau sāka kļūt jūtami īsākas un naktis garākas, tumšākas un zvaigžņainākas, Graudiņš velti gaidija dēlu pārbraucam. Viņš strādāja, cik spēja, un parasti krēsla jau klāja zemi, kad vakaros Graudiņš, piesējis zirgus āboliņa atālā, lēniem soļiem gāja uz māju. Diendienā strādājot, liels nogurums bija sakrājies rokās un kājās. Bet par atpūtu nevarēja ne domāt. Kas tad lai darītu tos darbus, kas rudenī saimniecībā dzen un steidzina viens otru! «Būtu bijis Jānis mājā, būtu pavisam citādi,» viņš domāja pats pie sevis, un sirds viņam iesāpējās vēl vairāk. «Kas gan ar viņu varētu būt noticis, ka nu jau tik ilgi neatbrauc un arī neatsūta nekādu ziņu? Varbūt ir saslimis, jeb varbūt ir paklausijis sliktu draugu aicinājumam un dzīvo bezbēdīgu un palaidnīgu dzīvi.»

Tā pagāja vēl dažas nedēļas. Ap septembra vidu reiz, no pagastmājas nākdams, kaimiņš atnesa Graudiņam vēstuli. To bija rakstijis Jānis: «Mīļais tēti, piedod, ka tik ilgi neaizbraucu uz māju un arī nekā par sevi neziņoju. Biju ļoti aizņemts ar mācīšanos, jo gatavojos uz eksāmeniem. Tagad nu tas darbs ir padarīts, un es esmu Malnavas lauksaimniecības vidusskolas 3. klases audzēknis. Zi-

náju, ka tu tam nepiekritīsi un tāpēc agrāk tev par savu nodomu nekā neteicu. Zinu arī, ka tagad tu mani bārsi un būsi nemierā ar manu darijumu, bet es citādi darīt nevarēju. Lopkopības pārrauga gaitā iedams, redzēju, kā arī citur lauksaimnieku dzīve ir bezgala grūta un kā nezināšana galvenā kārtā to tādu padara. Es gribēju stāstīt un rādīt viņiem, kā jāstrādā, lai panākumi būtu labāki, bet tad arī sajutu, ka man pašam zināšanu ir pārāk maz. Tāpēc es nolēmu iestāties vidusskolā. Līdzekļu man pietiks vismaz vienam gadam. Grāvju rakšana purvā gan tagad jāatliek. To izdarīsim vēlāk. Tici man.

Uz māju varēšu aizbraukt tikai svētku brīvlaikā. Mīļi sveicieni visiem. Jānis.»

Sākumā Graudiņš nevarēja lāga saprast, ko šāds dēla darijums īsti nozīmēja. Klusēdams viņš veica atlikušos dienas darbus un vakarā apgulies ilgi nevarēja iemigt. Domas vijās ap to pašu zināšanu un nezināšanu. Viņš taču līdz šim bija tik pārliecināts, ka tikai tā ir pareizi dzīvots un strādāts, kā viņš to dara. Vai tad ir citādi, labāki darba paņēmieni, nekā viņam, un vai ir iespējams citāds dzīves veids? Un Graudiņš sāka nojaust un saprast, ka ir gan. Jau šinī vasarā novadu grāvja tuvumā purvs bija kļuvis daudz sausāks, un nomēslotā pļava, salīdzinot ar citiem gadiem, bija devusi vismaz divkārtīgu ražu. Būtu viņš purvu nosausinājis savās jaunības dienās, kad spēka bija daudz, citāda būtu bijusi viņa dzīve. Bet tad viņš to nezināja un nesaprata. Un vēl daudz ko citu viņš nezināja un nesaprata. Tikai griba bija, lai labi viss būtu. Un tad pašam vien strādājot un dzīvojot radās pārliecība, ka tikai tā darbi ir jāstrādā un taisni tā ir jādzīvo, kā viņš to dara. Bet pie lielās gribas, lai labi viss būtu, varēja taču būt vairāk zināšanu un tad tagad mugura, varbūt, nebūtu tik salīkusi un kājas un rokas tik sāpju pilnas. Tā domājot, Graudiņam elpa kļuva ātrāka un acis mitras. Reizē ar to nozuda visa neapmierinātība ar dēlu, un viņš pats pie sevis klusu norunāja: «Es ticu tev, dēls. Ej, mācies.»

„. . . Lopkopības pārrauga gaitās iedams, redzēju, ka arī citur lauksaimnieku dzīve ir bezgala grūta un ka nezināšana galvenā kārtā to tādu padara. . . Tāpēc es nolēmu iestāties vidusskolā . . .

Atzīdami ikkatras tautas tiesības, mācīsimies savējās jo pilnīgi cienīt un aizstāvēt

KRONVALDU ATIS

Kulturaugu slimības jūlijā un augustā

A. ĶIRULIS

Vērojot laukus un dārzus, neaizmirstiet arvien padomāt arī par tiem apstākļiem, kas gaidamo ražu samazina un padara nevērtīgāku. Šos apstākļus ar sapratīgu rīcību iespējams novērst un tādā kārtā gūt daudz labāku atalgojumu par sējumu un stādījumu kopšanu. Jūlija beigās un augusta sākumā parādas liela daļa bīstamāko augu slimību, kas ikkatram vērotājam jāatzīst par nopietnākajiem ražu mazinātājiem. Tāpēc šajos mēnešos jāatlicina laiks rūpīgām lauku un dārzu apskatēm, jāiepazīstas ar svarīgākām slimībām, noskaidrojot un iegaumējot paņēmienus un līdzekļus, ar kuriem šīs slimības nākotnē jāierobežo. Saprotams, ka tagad it nopietni pie darba jāķeras tiem, kas piedalas kulturaugu slimību paraugu vākšanas sacensībā. Jāievāc un jāizžāvē ikkatras novērojamās augu slimības paraugi. Lai novērošanu un ievākšanu atvieglotu, īsumā minēšu tās slimības, kas tagad sastopamas gandrīz ikkatrā dārzā vai sējumā.

Vislielākā vērība jāpiegriež labību slimībām — un par visām lietām — labību melnplaukām un rūsām. Vispirms parādas kviešu putošā un miežu putošā melnplauka Tās izposta vārpas jau ziedēšanas laikā, pie kam še attīstas melna, putoša sporu masa. Melnos putekļus — sporas vējš iznēsā pa visu lauku, un drīz vien slimās vārpas vietā redzamas vairs tikai kailas vārpu asis. Ja putošās melnplaukas laukos stipri izplatītas, uz priekšu jācenšas iegūt veselīgs sēklas materials vai tāds, kas lietpratīgi plaucēts karstā ūdenī. Līdzīga minētām ir arī auzu putošā melnplauka. Labību dzeltēšanas laikā jācenšas uzskatīt arī kviešu cietā un miežu cietā melnplauka. Miežu cieto melnplauku novērot viegli, jo slimās vārpas kroplas, melnas. Kviešu cieto melnplauku atrast daudz grūtāk, jo slimās vārpas daudz neatšķiras no veselajām. Tās tik brieduma laikā nenoliecas, ir mazliet tumšākas, izspurušiem akotiem. Arī divu pēdējo melnplauku kroplie graudi satur melnus putekļus — melnplauku dīgļus. Tik šie melnie putekļi neizput vis uz lauka, bet labību kuļot. Tad tie aptraipa veselos graudus. Auzu putošo, kviešu cieto un miežu cieto melnplauku ierobežo, sēklu kodinot kīmiskiem līdzekļiem. Ļoti viegli ievācami melnie graudi rudzu vārpās. Miežu vārpās tie atrodami daudz retāk. Nebūs sveša arī labību svītru rūsa, dzeltenbrūni un melni rindās sakārtoti spilventiņi uz labību — rudzu, miežu, kviešu, auzu stiebriem. Šo rūsu izplata bārbeles. Nepieciešami apskatīt arī labības augu lapas. Arī uz tām bieži atrodami brūni rūsas spilventiņi un melnas garoziņas. Tomēr lapu rūsu nedrīkst sajaukt ar tikko minēto visām labībām kopējo svītru rūsu, kas parādas tikai uz stiebriem. Uz lapām atrodamās rūsas ir auzu lapu rūsa (izplata pabērzi), kviešu lapu brūnā rūsa, miežu lapu rūsa, rudzu lapu brūnā rūsa. Nereti uz labību lapām atrodams arī balts vai brūngans voilokveidīgs pārklājs — tā ir labību miltrasa. Uz miežu lapām ļoti bieži sastopamas garas, tumšbrūnas, vēlāk plaisājošas svītras — miežu lapu melnsvītras. — Rūsas un miltrasas visvairāk parādas krūmiem un mežmalām piegulošās laukmalās.

Ejot gar linu lauku, vērīgi aplūkojot būs redzami atsevišķi novītuši linu stādi, uz leju noliektām galotnēm. Tie slimo ar linu vīti. Uz linu lapām un stublājiem atrodami dzelteni spilventiņi un melnas garoziņas — linu rūsa. Tāpat dzeltenbrūni un melni rūsas spilventiņi ir arī uz zirņu un pupu lapām — zirņu rūsa un pupu rūsa. Tāpat jāpiegriež vērība arī baltajam miltveidīgam pārklājam uz zirņu lapām — zirņu miltrasai, kā arī brūnganajiem zirņu lapu plankumiem. Augustā sāk parādīties jau arī bīstamākā kartupeļu slimība — kartupeļu lakstu puve. Tā izveido plašus, brūnus plankumus uz lapām.

Vēlāk var saslimt visas lapas, kas tad savīst vai sapūst. Ar kartupeļu lakstu puvi bieži vien sajauc divas citas mazāk bīstamas slimības: kartupeļu lapu dzeltenos plankumus, kas ir dzelteni vai dzeltenbrūni un stūraini, un kartupeļu lapu sausplaukumus, kas gan brūni, bet daudz mazāki, parasti nesasniedz santima lielumu, joslaini, nekad nepūst. Jūlijā var vēl novērot un ievākt kolekcijās arī sīkākos, saulainās dienās vīstošos kartupeļu lakstus, kas viegli izraujami no zemes, jo apakšgalā tie melni, nopuvuši. Šie laksti slimo ar kartupeļu lakstu melnkājību.

Sakņu dārzā arī variet novērot augus ar daudzām nepatīkamām slimībām. Minēšu tikai tomātu lapu plankumus, gurķu lapu plankumus, gurķu kašķi, turku pupu lapu un pākšu plankumus u. c.

Augļu dārzā tagad, sevišķi neizturīgākām šķirnēm, augļu koku lapas cieš no ābeļu kraupja un bumbieru kraupja bojājumiem. Melnie, samtainie kraupja plankumi atrodami arī uz augļiem. Stiprāk slimojošie koki jāiegaumē: kraupjus ierobežojot, tie rūpīgi un biežāk jāapmiglo. — Ja dārzā dzeltenās olu plūmes, jāuzmana, vai tās neslimo ar augļu kroplību: plūmju vietā attīstas gari, tarbiņveidīgi veidojumi, tā sauktās vēja plūmes. Zari, uz kuriem attīstas nenormāli augļi, jāizgriež. — Ja iestāsies mitrs laiks, ķiršu ogas šogad stipri slimos ar kauliņaugļu puvi, jo šī slimība, kas ierosina arī ķiršu zariņu nobrūnēšanu ziedēšanas laikā un tāpēc to sauc arī par ķiršu mēri, šogad ļoti stipri izplatijusies Sarkanbrūnie, apaļie plankumi uz ķiršu un plūmju lapām ir kauliņaugļu lapu plankumi. — Visai bīstamā ērkšķogulāju Amerikas miltrasa jau katram būs pazīstama. Der tikai vēl iegaumēt, ka, lai ērkšķogas nepārklātos ar šo netīri brūno pārklāju, ērkšķogulāji savlaicīgi jāsāk miglot ar sodas un zaļo ziepju šķīdumu. Zariņi ar slimajām ogām nu būs jau ikkatrā slimību kolekcijā. Upenāju lapu apakšpusēs sāk attīstīties dzelteni un dzeltenbrūni spilventiņi un radziņi — upenāju stabiņu rūsa, bet jāņogulāju un upenāju lapu virspusēs tumšbrūnie ogulāju sīkie lapu plankumi. Ja avenāju lapu apakšpusēs vērojami dzelteni vai melni sporu spilventiņi, tad tā ir avenāju rūsa, bet ja virspusē gaišpelēki, tumšāki iežogoti laukumiņi, tad tie ir avenāju sīkie lapu plankumi. Lapu plankumi katrā dārzā redzami arī uz zemenāju lapām: plaši, sarkanbrūni — zemenāju lapu brūnie plankumi, sīki, balti — zemenāju lapu baltie plankumi.

Rūpīgās apskatēs bez minētajām atradīsies vēl daudzas citas dažādo kulturaugu slimības.

Es Zemes Dievu redzēju

ALFREDS VEIDS

Es Zemes Dievu redzēju
pa krēslu ejot sirmo,
Viņš noliecās un skūpstija
pie kājām zāli pirmo.

Viņš lauka malā apstājās
un svētot rokas cēla.
Ko dienā arājs sējis bij —
tas dīga nu un zēla.

Pēc tam Viņš lēni pagriezās
un pļavai pāri gāja —
kur Viņa kāja pieskārās,
to vietu ziedi klāja.

Ko es redzēju lauksaimniecības 5 gadu sasniegumu skatē Jelgavā

ANDRIS ZVEJNIEKS

Dažādi vēja dzinēji lauksaimniecības sasniegumu izstādē Jelgavā

Kad izlasiju «Mazpulkā» par Jelgavā rīkojamo lielo sasniegumu skati, tūlīt nodomāju, ka vajadzēs tur nokļūt. Mūsu mazpulka vadītājs arī mudināja sarunāties lielākai grupai, lai kopīgi aizbrauktu uz Jelgavu un apskatītu izstādi. Tad varēšot arī piedalīties rakstu darbu sacensībā, lai varētu cerēt iegūt kādu no daudzajām godalgām. Tagad, mājās atgriezušies, mēs abi ar draugu Sauliešu Pēteri cītīgi vien vingrinamies rakstīšanā, jo negribam gluži kaunā palikt.

Bija agrs svētdienas rīts, kad izbraucām no Alūksnes stacijas. Nebiju tik tālā ceļā nekad devies, tāpēc ar lielu ziņkāri pa vagona logu vēroju Vidzemes novadus, caur kuriem traucās «suta kumeļš». Nobraukuši Rīgā, trīs stundas apskatijām mūsu skaisto galvas pilsētu. Žēl, ka nebija ilgāki vaļas, jo vajadzēja steigties uz Jelgavu. Tēvs, lūk, neatļāva ilgāk par divām dienām no mājas palikt prom.

Izkāpjot no vilciena Cukurfabrikas pieturas punktā, mūs apsveica plīvojošie karogi, kuri izstādes laukumā savilkti kādi 200. Es savā mūžā tik daudz karogu nemaz nebiju redzējis. No Cukurfabrikas līdz izstādes galveniem vārtiem bija kāds puskilometrs ko iet. Bez mums, 12 mazpulka dalībniekiem, no vilciena izkāpa vēl daudzi citi izstādes apmeklētāji, un tad visi kopā pa gludo šoseju devāmies uz izstādi. Pie izstādes biroja mums vajadzēja drusku pagaidīt, kamēr vadītājs apzīmogoja dzelzceļa biļeti un iegādājās visiem ieejas kartes, kas maksāja tikai 20 sant. Birojā pierakstija visus mūsu vārdus, laikam tāpēc, lai zinātu, kas un no kura mazpulka izstādi apmeklējuši. Es pa to laiku priecājos par skaisto strūklaku, turpat ieejas tuvumā, kas uzšauj ūdeni gaisā kādus 6 vai 7 metrus. Nu varējām sākt apskatīt izstādi. Tur tikdaudz skaistu ēku, un visās daudz interesanta ko redzēt. Labi, ka biju nopircis katalogu, citādi gan būtu grūti zināt, no kura gala sākt, un kur ko skatīt.

Vispirms iegājām izstādes galvenajā celtnē. Te uz mums laipni noraudzijās mūsu Virsvadoņa, Prezidenta Kārļa Ulmaņa tēls, pāri kuram uzraksts «No zemes šīs mēs izauguši esam, par zemi šo mums galva jānoliek». Milzīgi lielos četros fotografiskos uzņēmumos, no kuriem katrs vismaz 3 metri augsts, rādīti Latgales, Vidzemes, Kurzemes un Zemgales skati. Kad sākām staigāt tālāk, pārsteigumā gandrīz apstājos, jo pašā ēkas vidū auga visādas labības: rudzi, kvieši, mieži, auzas un citi. Rudzi jau bija noziedējuši, lini gan vēl tādi pasīki. Brīnums, ko gan visu nevar izdomāt un izdarīt! Turpat blakus atradās visādas lielas mašīnas, kuras vēl nemaz nebiju redzējis. Milzīgs akmeņu urbjamais kompresors rada tik lielu troksni, ka taisni ausis «krīt» ciet. Bet tad izurbj gan viscietāko akmeni kā kāli — tikai viens redzējiens. Apskatiju arī, kā darbojas graudu šķirojamā mašīna «Petkus», kura labību reizē šķiro un arī nokodina. Mums rādija arī šo mašīnu darbā, kā no dažādu labību sajaukuma izšķirot katru šķirni atsevišķi. Mašīna darbojas ļoti labi un ātri. Stundas laikā ar

to varot iztīrīt veselus 60 pūrus. Kad izgājām laukumā, tur patlaban strādāja milzīgs arkls, kuru rūkdams vilka lielais kāpurķēžu traktors. Arklam trīs lemeši, un kad es tiem piestājos blakus, tad arkla virsa sniedzās man līdz pleciem. Mums paskaidroja, ka tas esot vislielākais arkls Latvijā, un tā vagu platums esot veseli 160 centimetri.

Izstādes mašīnu paviljonā bija tik daudz ko redzēt un apskatīt, ka gandrīz nevarēja tikt tālāk. Salmu pūtējs, par kuru biju gan lasijis avīzēs, bet pats savām acīm redzējis nebiju, gan ir mašīna ko vērts! No kuļammašīnas kratekļiem salmi sakrīt tādā kā lielā piltuvveidīgā kastē, no kurienes ar vēja spēku tos aizpūš kādus 100 metrus tālu. Augstos torņos novietotas trīs vēja turbīnes, kuras pat niecīgā vējā spēj griezt ekseļmašīnu, riņķa zāģi, tecilu, ūdenssūkni un arī ražot elektrību. Izstādē redzamas arī visas mašīnas un darba rīki, kādas vajadzīgas caurmēra 40—50 ha saimniecībā. Ļoti rūpīgi visu apskatiju un salīdzināju, kādas mašīnas tēvam mājās jau ir, un kādas vēl jāiegādā.

Mazpulku novietnē man patika skaistie foto uzņēmumi no atsevišķu mazpulku dzīves un darba. Šie uzņēmumi nav vis uz papīra, bet gan uz stikla, kuru tad no otras puses apgaismo, kāpēc ļoti skaisti izskatas. Turpat rādīts ar skaitļiem un zīmējumiem, kā piecu gadu laikā pieaudzis mazpulku un to dalībnieku skaits. Sīki redzams arī, kādas kulturas mazpulki audzē un kādas ražas ievāc. Uz lielas Latvijas kartes, kas aizņem gandrīz visu sienu, ar krāsainām stikla ripiņām parādīti visi pastāvošie mazpulki. Pāri visam paceļas mūsu Prezidenta stāvs smaidošās mazpulku jaunatnes vidū.

Kad iegāju tai lielajā ēkā, kuras torņa galotnē mirdz trīs sudraba zvaigznes, tad nevarēju vien beigt apbrīnot, ko visu sasniegušas mūsu kopdarbības organizacijas un citi uzņēmumi. Tur daudz skaitļu un zīmējumu ko redzēt. Bez pāris stundām šī ēka nemaz nav apskatama, ja grib ko vērā likt.

Izstādes laukumā, netālu no strūklakas, pamaniju uzrakstu «Apmeklējiet Latvijas vēstures liecinieku» un bultu, kas rāda ceļu uz Zemkopības paviljonu, kurā šis liecinieks atrodoties. Steidzīgi soļoju turp, gribēdams zināt, kas gan tas par liecinieku varētu būt. Izrādijās, ka tas ir kāda 850 gadus veca ozola celms, kas nocirsts 1936. gadā Kārsavā. Šis ozols tā tad audzis no 1086. gada līdz 1936. gadam un pieredzējis brīvo Senlatviju, kā arī tālākos vēstures posmus. Izstādē man vēl patika apskatīt Brenguļu pagasta «Storu» saimniecību, kas te uzcelta pamazinātā veidā. Daudz interesanta redzēju zemes un lopkopības nodaļās, kur daudz ko var mācīties savam darbam.

Mēs, mazpulku dalībnieki, uzkāpām arī 40 metrus augstajā izstādes skatu tornī. Tas bija neaizmirstams skats, kad ieraudziju turpat zem kājām visu plašo izstādes laukumu. Pa ceļiem staigājošie cilvēki no augšas izlikās kā niecīgas sērkociņu kastītes. Tālāk varēja redzēt, kā Liel-

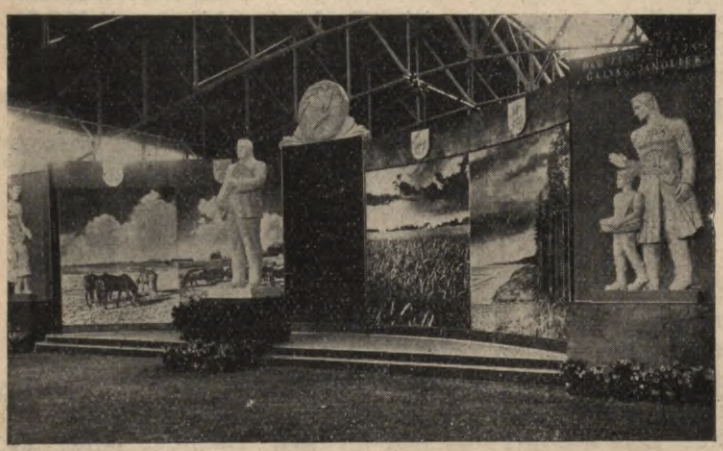

Ideoloģiskā novietne lauksaimniecības sasniegumu izstādē Jelgavā

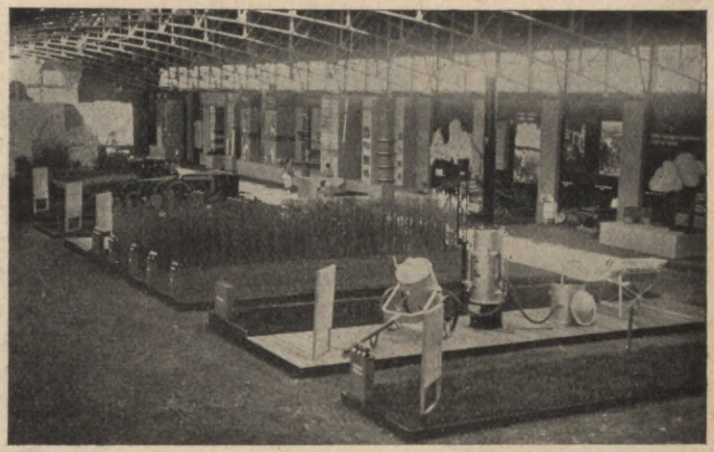

Sasniegumu ceļa novietne Jelgavas izstādes galvenā ēkā. Vidū: sazēluši rudzi un citas labības

upē peld kuģīši un braukā laivas. Vēl tālāk visa Jelgava skatama kā uz delnas. Ļoti skaista ir baltā Viestura piemiņas pils, kurā tagad atrodas Latvijas Lauksaimniecības kamera un Lauksaimniecības akadēmija. Man bija stāstīts, ka no torņa virsotnes varot redzēt Rīgu un Tukumu. Droši vien skaidrā laikā to arī varētu, bet par nelaimi diena bija apmākusies un apvāršņi ietinušies pelēkā miglā.

Esmu ļoti priecīgs, ka varēju nokļūt izstādē un tur visu pamatīgi apskatīt. Tagad varēšu čakli un cītīgi strādāt sava tēva saimniecībā, lai dienās izveidotu to tādu, kā izstādē redzamā sasniegumu saimniecība, ar kuras iekārtojumu es sīki jo sīki iepazinos.

Kādā no tuvākām mazpulku sanāksmēm mēģināšu pastāstīt arī citiem mazpulku dalībniekiem, kas paši Jelgavā vēl nav bijuši, un skubināšu tos visādā ziņā vēl līdz rudenim izstādi apmeklēt, jo tagad tā pagarināta līdz š. g. 15. oktobrim un būs atvērta ik sestdienas un svētdienas.

Ievāksim drogas

R. JAKOBSONS

Avenes, avenāji (Rubus ideaus L.)

Avenes ir ilggadīgs puskrūms. Jaunie stumbri sasniedz 1—2 m augstumu. Stumbri cieti, apaļi, nosarmojuši, pārklāti tieviem dzeloņiem, visvairāk veciem stumbriem pie pamata. Stumbri div- un vairāk gadīgi. Lapas plūksnoti saliktas no 5—7 lapām, to apakšpuse balti villaina. Lapas olveidīgas, to malas zāģzobainas. Ziedi nokareni, sakopoti ķekarainā skarā. Ziedēšanas laiks maijs, jūnijs. Avenes bieži sastopamas ēnainos mežos, krūmājos, izcirtumos.

Dziedniecības nolūkiem no savvaļas augiem ievāc:

Aveņu lapas (Folia Rubi idaei). Lapas vācamas auga ziedēšanas sākumā, bez ziediem un ogām. Tāpat ar lapām kopā nevar lasīt stublāju galotnes. Lapas žāvē ēnā. Cena par kg Ls 0,45—0,55.

Žāvētas meža aveņu ogas (Fructus Rubi idaei siccat.). Aveņu ogas pēc būtības ir kopauglis, saliktas no atsevišķiem kauleņiem. Nogatavojoties auglis ir sarkans, sulīgs, satur līdz 75% sulas, ļoti viegli atdalas no konusveidīgā baltā zieda pamata. Kauslapas no augļa atliekušās.

Ārstniecības nolūkiem ogas ievācamas tikai no meža avenēm, kurām jābūt gatavām, veselām, bez tārpiem. Ogas vācamas bez zieda pamata (bez baltā konusa).

Ogas vācamas sausā laikā. Žāvēt var ēnā, caurvējā, bet labāk mākslīgā siltumā, nepārsniedzot 35° C.

Pēc žāvēšanas izlasamas melnās un salipušās ogas. Laba droga iesarkanā krāsā, aromatiska, bez ziedu pamata. Žāvētās ogas uzglabājamas sausā vietā, slēgtos traukos.

Cena par kg Ls 4,30—4,50.

Kazenes (Cūcenes Vidz.) (Rubus fruticocus L.).

Kazenes ir ilggadīgs augs, 1—3 m augsts. Dzinumi bez sarmojuma, stublājs taisns, vai nedaudz noliecies, šķautņains, dzeloņi spēcīgi. Lapu lapiņas pa 5, apakšējās lapas bieži no 3 lapiņām. Lapu malas ir zobotas, galējā lapa olveidīga vai nedaudz sirdsveidīga. Lapu virspuses kailas, apakšas mīkstas — pūkainas. Lapu krāsa abās pusēs vienāda. Ziedu stublājs apaļš, kails ar nedaudziem dzeloņiem, ziedu diezgan maz, tie sakopoti vairogveidīgā saziednī. Kauslapas no ārpuses zaļas, to malas balti villainas.

Ziedēšanas laiks jūnijs, jūlijs, augusts.

Auglis — melna, spīdīga oga (kopauglis), bez sarmojuma. Šī kazene sastopama ļoti reti. Dziedniecības nolūkiem ievāc:

Kazeņu lapas (Folia Rubi fruticosi). Lapas vācamas auga ziedēšanas sākumā, tāpat kā aveņu lapas.

Cena par kg Ls 0,70—0,80.

Pie mums parasti kazeņu lapas ievāc no:

Rubus suberectus And. Lapu lapiņas lielāko tiesu 7, to apakšas kailas. Auglis sarkanmelns. Sastop mežos, krūmājos diezgan bieži.

Rubus corylifolius Smith. Lapu lapiņas lielāko tiesu 5, ziedi balti vai gaiši rožaini. Stublāji stāvus. Sastop mežos, krūmājos samērā reti.

Rubus caesius L. Dzinumi sarmoti, guloši, lapas sastāv no 3 lapiņām, ziedi balti. Sastopams bieži laukos, gar ceļmalām.

Vīgrieze, vīgrieži (Filipendula ulmaria Maxim.) (Ulmaria pentapetala Gilibert.). Augs 75—100 cm augsts, pie mums ļoti bieži sastopams pļavās, grāvjos, mitros krūmājos. Sakne ilggadīga. Stublājs viscaur ar lapām, bet to visvairāk galotnē. Galotņu lapiņas šķeltas 3—5 daļās, pārējās veselas, līdz 3 cm garas. Lapiņas malas nevienādi zobotas. Ziedi sakopoti neīstos čemuros, sīki, balti, smaržīgi. Ziedēšanas laiks jūnijs, jūlijs, augusts.

Dziedniecības nolūkiem ievācami:

Vīgriežu lapas (laksti) (Herba Spireae. Lapas vācamas auga ziedēšanas sākumā, bez stublājiem un ziediem. Lapas žāvē ēnā.

Cena par kg Ls 0,50—0,60.

Vīgriežu ziedi (Flores Spireae) Ziedi vācami ziedēšanas sākumā, kad tie

Stiepuļu siets, caur kuru noberž ziedus no čemuriem

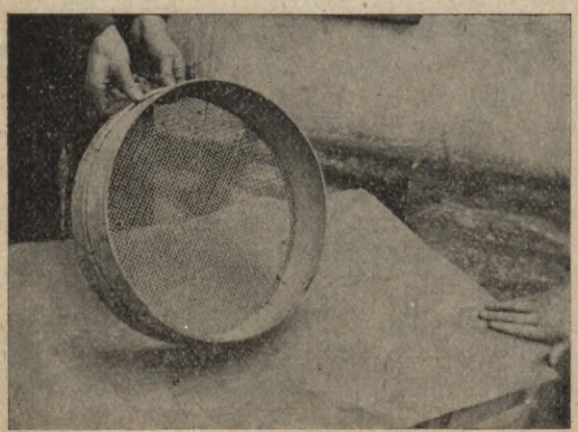

Ziedu noberšana. Pa kreisi — ziedi čemuros pirms noberšanas. Pa labi — ziedu galviņas bez čemuru kātiem

izplaukuši. Dziedniecībā parasti lieto tikai vīgriežu ziedus, bez čemuru kātiem. Lai šo darbu atvieglotu, var ievākt visus ziedu čemurus, tos rūpīgi ēnā, caurvējā izžāvē, tad izžuvušos ziedus rūpīgi berž vairākas reizes caur stiepuļu sietu (4 m/m) Smalkie ziediņi izbirst cauri sietam, bet sietā paliek kātiņi. Iegūtie ziedi vēl pārsijājami. Iegūtiem ziediem jābūt balti iedzeltenā krāsā, bez kātiņiem, smaržīgiem.

Vīgriezes ziedus var pārsūtīt kastēs un maisos.

Cena par kg Ls 0,70—0,80.

Vīgriežu ziedus šo vasaru Ārstn. augu uzņēmums uzpirks ļoti lielos daudzumos (vairākus 1000 kg).

Pie mums sausās pļavās vēl sastopama gumotā vīgrieze (Filipendula hexapetala Gilib.), bet tās ziedi nav vācami. Šai vīgriezei sakne ar bumbuļiem.

Pašreiz un tuvākā laikā jāievāc:

Balto panātru ziedi (Flores Lamü albi). Ziediem jābūt labi žāvētiem un gaišiem. Cena par kg Ls 10,00—11,00.

Dzelteno kaķpēdiņu ziedi (Flores Gnaphalü). Ievācami ziedēšanas sākumā, bez čemuru kātiņiem, tikai ziedgalviņas. Ls 1,80—2,00.

Pelašķu ziedi (Flores Millefolü). Ziedu galviņas (sagatavojami līdzīgi vīgriežu ziediem). Ls 0,65—0,75.

Plūškoku ziedi (Flores Sambuci). Ziedi ievācami bez čemuru kātiem. Ls 2,00—2,50.

Biškrēsliņu ziedi (Flores Tanaceti). Ziedēšanas sākumā ievācamas tikai ziedgalviņas bez kātiņiem. Ls 0,90—1,00.

Liepu ziedi ar pieziedlapu (Flores Tiliae c. bract.). Uzpirks katrā daudzumā. Ls 2,30—2,50.

Baltā kalnāboliņa ziedi (Flores Trifolü albi). Ziedgalviņas. Ls 1.00—1,20.

Bērzu lapas (Folia Betulae), vācamas bez zaru galiņiem. Jāžāvē ēnā. Pārsūta maisos. Ls 0,30—0,40.

Māllēpeņu lapas (Folia Farfarea), vācamas bez gariem lapu kātiem. Jāžāvē plānā kārtā, caurvējā. Ls 0,50—0,55.

Kazene

Puplakšķu lapas (Folia Trifolü fibr.), vācamas bez gariem kātiem. Žāvēt uzmanīgi ēnā. Ls 0,90—1,00.

Ķimeņu sēklas (Fructus Carvi), vācamas arī no savvaļā augošām ķimenēm. Ķimenes izlasamas no nopļautas zāles vai arī vienkārši izrauj visu augu, tos žāvē, sēklas nokuļ, izvētī. Ls 1,10—1,20.

Ancīšu laksti (Herba Agrimoniae), sagatavo bez resniem stublāju kātiem. Ls 1,10—1,20.

Augstiņu, sirdszāļu laksti (Herba Centaurü). Ieteicams kultivēt. Ls 2,00—2,10.

Lauku, druvu skostu laksti (Herba Equiseti arv.). Ls 0,60—0,70.

Kailo trūkumzāļu, trūkumnīcas laksti (Herba Herniariae). Augus ievāc ar visu saknīti, pēc žāvēšanas jānosijā smiltis. Ls 1,10—1,30.

Vecvīrbārdiņas laksti (Herba Serpylli). Augi vācami bez cietiem apakšējiem stublājiem, pēc žāvēšanas jānosijā smiltis. Ls 0,90—1,00.

Lauku atraitnīšu laksti (Herba Violae). Vācami sakņu dārzos, jo uz lauka augošās ir jau pārziedējušas. Ls 1,10—1,20.

Mauriņsūreņu, putnmauriņa laksti (Herba Polygoni avicular.). Ieteicams sasiet slotiņās. Ls 0,45—0,50.

Zilo vizbulīšu lapas - laksti (Herba Hepaticae). Lapiņas vācamas ar visiem lapu kātiņiem. Ls 0,90—1,00.

Visas sagatavotās drogas piesūtamas Ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Mārstaļu ielā 7.

Vasarai paskatos vaigā

ALFREDS VEIDS

Vasarai paskatos vaigā,
zaļajai vasarai vaigā —
dūkdams pa vakaru sirmu –
pērkons gar apvārsni staigā.

Arājs bijīgi vēro,
rokas saliek un vēro,
tuglībai vārtus kā verot
debesīs zibeņi zvēro.

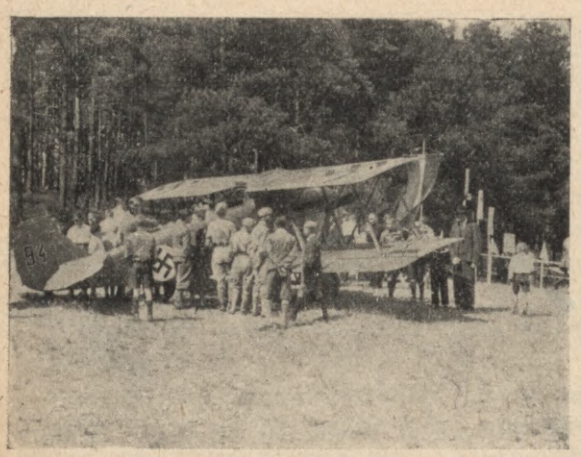

Lidmodeļu būves darba rīki

E. SMILDZIŅŠ, LLK mazpulku aviacijas inspektors

Aplūkojot lidmašīnu

Bieži esmu dzirdējis aviacijas sekciju vadītājus jautājam par vajadzīgiem un lietojamiem darba rīkiem lidmodeļu būvē, kā arī iebildumus par to, ka mazpulkos neesot iespējams visur ierīkot darbnīcas un iegādāt samērā dārgos darba rīkus.

Šinī rakstā tāpēc apskatīšu visus parastākos darba rīkus, kurus lieto gatavojot lidmodeļus. Visi apskatītie darba rīki katrā ziņā nav nepieciešami, bet tie tikai atvieglina un paātrina pašu darbu. Labu lidmodeli var izgatavot arī tikai ar nazi vien.

N a z i s. Nazis lidmodeļu būvē ieņem galveno vietu. Katrs īsts lidmodelists centīsies, lai viņam būtu labs kabatas vai cita veida nazis. Ar nazi izgatavojamas gandrīz visas lidmodeļu koka daļas, un no naža labuma tad arī atkarājas izgatavojamo daļu apstrādājums, ātrums un darba noteiktība. Naža asmenim jābūt tādam, kurš, kā saka, «tur labi zobu», galam jābūt plānam un asam.

Ļoti labu nazi var izgatavot arī pats no vecām izkaptīm, vai nopērkot veikalā kurpnieka naža asmeni. Šādi izgatavoti naži redzami 1. zīm.

M e t r a m ē r s. Sākot būvēt lidmodeli, pirmais darbs ir pārbaudīt, vai esošie materiali atbilst vajadzīgiem mēriem. Šim nolūkam lieto dažādus mērus: salokamos koka vai metala «collmērus», tērauda slokšņu mērus (2. zīm.), koka vai metala līnealus ar milimetru iedaļām u. c.

Š ķ ē r e s u n d z i r k l e s. Šie abi darba rīki lietojami papīru un drānu griešanai. Tāpat tās lieto plāno aviacijas finieru griešanai — lielāko tiesu plākšņu un ķermeņu ribiņu izgriešanai.

F i n i e r u z ā ģ ī t i s. Finieru zāģītis pēc būtības sastāv no divām daļām: rāmja un asmeņa, ko var apmainīt un atjau-

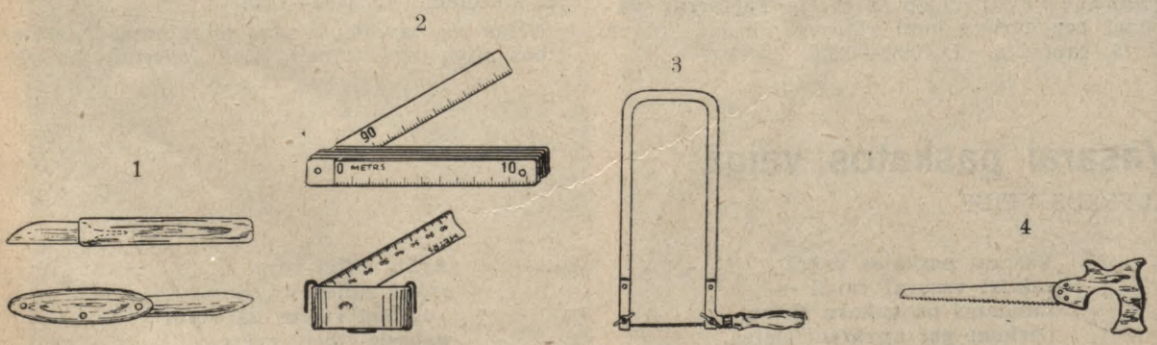

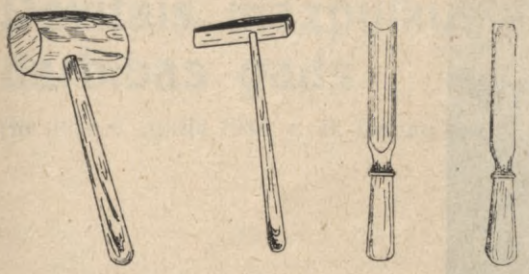

5 6 7

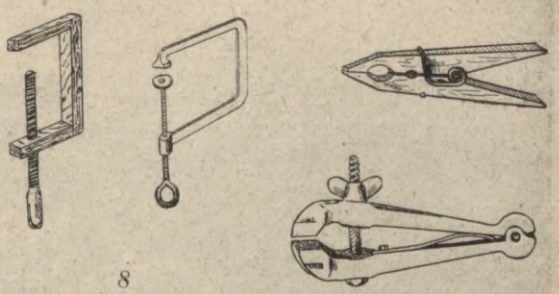

8 9, 10

not. To lieto finieru un koku izzāģēšanai kā arī līstīšu pārzāģēšanai (3. zīm.).

Rokas zāģis. Šo zāģi lieto retāk un tikai rupju materialu sazāģēšanai (4. zīm.). To var atvietot ar tā saucamo «fuksīti», kas ir tikai lielāks un platāks.

Koka veseris. To lieto lielāko tiesu uzsišanai tur, kur parastais veseris par cietu: kalšanai, pie līmēšanas, plēšanai u. c. (5. zīm.).

Metala veserītis. Lietojams nagliņu dzīšanai, metalu liekšanai un iztaisnošanai, kā arī citiem metalu darbiem. Veserīša smagums 50 līdz 200 g.

Kalti. Lieto lielāko tiesu divu veidu kaltus: plakano un iedobto, protams, koka daļu apstrādāšanai (7. zīm.).

Koka un metala spīles. Tās nepieciešamas līmēšanai, kā arī līstīšu pagaidu saturēšanai, uzmanīgai izzāģēšanai vai apstrādāšanai (8. zīm.).

Atsperu «knaģīši». Tos lieto pie sīkākiem darbiem minēto spīļu vietā (9. zīm.). Parastiem «knaģīšiem» vēlams nodrāzt plānākus galus.

Rokas skrūvspīles. Rokas skrūvspīles vēlamas un lieto metalu daļu saturēšanai, tās apstrādājot (10. zīm).

Vīles. Koka, kā arī metala daļu apstrādāšanai lieto vīles. Skatoties pēc tā, kādā veidā jāizvīlē attiecīgā daļa, nepieciešami vismaz pieci vīļu veidi. Rupjai koka apstrādāšanai lieto pusapaļu raspilvīli, apm. 300 mm garu, metaldaļu apstrādāšanai: plakanu, trīsstūra, apaļu un pusapaļu vīli. Vīļu garums 100 līdz 200 mm (11. zīm.). Labs lidmodelists pratīs šīs vīles izmantot arī koka daļu gludināšanai.

Askniebes, plakanās un apaļās knaibles. Askniebes lieto stiepuļu nokniebšanai, bet knaibles ar plakaniem un apaļiem galiem stiepuļu, gultnīšu un citu metala daļu liekšanai, kā arī daļu turēšanai pie lodēšanas un apvīlēšanas (12. zīm.).

Lodējamais veseris. Lodējamo veseri lieto metala daļu salodēšanai (13. zīm.). Bez vesera lodēšanai vajadzīgs salmiaks — vesera notīrīšanai, lodējamā alva un sālskābe, kurā izkausēts cinks, vai speciali dabūjams pirkt lodējamais ūdens.

Rokas urbjmašīna. Šis darba rīks nepieciešams katram lidmodelistam, kas nodarbojas ar motorlidmodeļu būvi un lidināšanu. Urbjmašīna (14. zīm.) nav vajadzīga liela, bet pietiek, ja tajā var iestiprināt līdz 5 mm resnus urbjus. Bez sava tiešā uzdevuma — caurumu urbšanas — to izmanto gumijas motoru uzgrie-

11 12

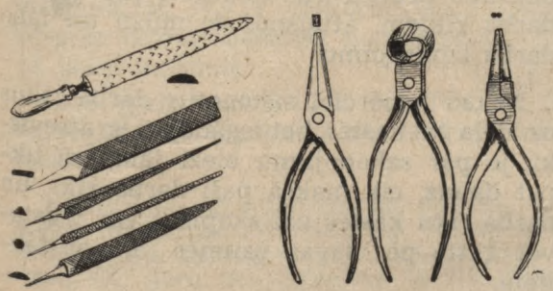

13

14

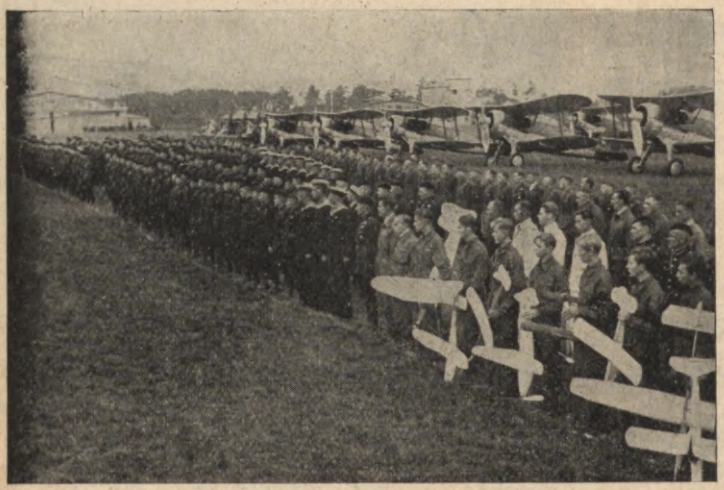

Aviacijas pionieri ierindā Aviacijas svētkos Rīgā 1938. g.

šanai, bet to tuvāki apskatīšu kādā citā rakstā.

Vēstuļu svariņi. Lai uzbūvētu pareizi aprēķinātu lidmodeli, būves laikā jāpārbauda daļu smagums. Tas vajadzīgs tāpēc, lai uzbūvētais lidmodelis galu galā neizņāktu par smagu. Lētākie svariņi ir minētie, un tāpēc saprotams, ka lidmodelisti lieto gandrīz tikai tos (15. zīm.).

Līmes trauciņš. Tas vajadzīgs aukstlīmes sagatavošanai.

Spirta lampiņa. Tā lietojama Tonkina liekšanai, kā arī ūdens vārīšanai līstīšu liekšanai tvaikā.

Otes. Otes vajadzīgas līmēšanai, krāsošanai un lakošanai. Labas otes var katrs pats izgatavot no sariem, astriem un liepas mizas. Liepas miza iemērcama karstā ūdenī un kādu laiku tanī paturama. Pēc izmērcēšanas viens gals vairākkārt vienādi dziļi iegriežams un ar

15.

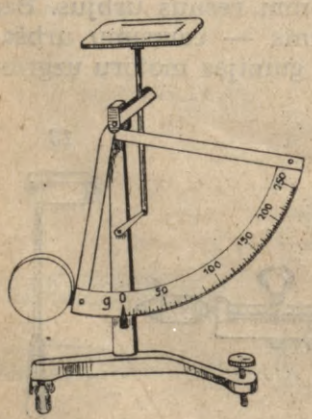

veseri sadauzams. Radīsies smalkas šķiedras, kuras nesadauzītā galā turēsies kopā (pie kāta). Šāda ote būs ļoti mīksta.

Zīmēšanas piederumi. Daļu izzīmēšanai un aizzīmēšanai vēlams, lai būtu rasētne, (pietiek arī viens cirķelis), līneals, trīsstūris, lekals, transportiers, zīmulis un dzēšamā gumija.

Bez minētiem darba rīkiem, lai gan retāki, lieto vēl šādus darba rīkus: mazas un lielas ēveles, zāģus, stūreņus, slīmestus, īlenus, galodas rīku uzasināšanai, cirtņus, skārda šķēres, punktsišus u. c.

Vērojot teikto, šķiet, ka vajadzīgi ļoti daudz un dažādi darba rīki, bet, labi padomājot, lielā puse no tiem būs jau katrā mājā. Tāpat daudzus minētos darba rīkus, kas būtu jāpērk, var atvietot ar mājās esošiem. Varbūt darbs tik ātri neveiksies, kā jau sākumā minēju, bet padarīt to tomēr var.

Iegādājoties darba rīkus, jāraugas, lai tie būtu no laba materiala. Tie santimi, kas tiks drusku vairāk izdoti par labiem darba rīkiem, attaisnos to mūžu un labo darba izpildijumu.

Nekad nepērciet sakopotus darba rīkus uz dēļa vai kastēs, bet iegādājaties atsevišķi, jo par sakopojumu bieži jāmaksā tikpat daudz, cik maksā paši darba rīki, un darba rīku kastes vai skapīšus var izgatavot katrs pēc savas gaumes un apstākļiem.

Devītais mazpulku darbības gads

(No 1938. 1. aprīļa 1939. g. 31. martam)

425. Gulbenes pilsētas mazpulka diženā A. Augstkalne ar mazpulkam piešķirto LLK priekšsēdētāja balvu „Jaunais līdumnieks" 1938. g. rudenī valsts pieccīņās

Mazpulku tīkls visā Latvijā jau tik plašs, ka gandrīz katrs jaunietis laukos vai pilsētā savas dzīves vietas tuvumā atrod mazpulku, kur darboties. Tāpēc arī jaunu mazpulku dibināšana notiek reti, tikai tur, kur tas patiešām būtu nepieciešams. Visā pārskata gadā noorganizēti no jauna 36 mazpulki. Pārskata gadā sevišķa vērība mazpulkos piegriezta stājas (kā iekšējās, tā arī ārējās) mācībai. Nometnēs pastiprināta stājas mācība un šaušanas sports. No jauna apgādāti ar mazkalibra šautenēm 262 mazpulki, tā kā pārskata gada beigās 762 mazpulkiem jau bija šautenes savā īpašumā. Pārējie šaušanas apmācībās izlieto aizsargu un skolu šautenes. Pārskata gadā Kara ministrs piekomandējis mazpulkiem īpašu valstiskās audzināšanas inspektoru — kapteiņa dienesta pakāpē. Pavisam mazpulkos sarīkoti 89 2 dienu gari stājas kursi.

Pārskata gada sākumā darbojās 1055 mazpulki ar 34.714 dalībniekiem. Pirms vasaras darbu sākšanas noorganizēti vēl 14 jauni mazpulki.

1938. gada vasarā LLK vadībā aktivi darbojās 1062 mazpulki ar 38.347 dalībniekiem.

18. Vestienas, 47. Gaviezes, 62. Planīcas, 107. Valkas mājturības, 153. Leču, 173. Tereku 204. Bondāru, 222. Lēdurgas-Aijāžu, 224. Ērgļu-Katrīnas, 308. Auru, 314. Zaļenieku II, 316. Elejas, 322. Auru-Abguldes, 344. Zaļenieku ģimnazijas, 354. Tervidānes, 358. Iecavas II, 401. Drustu II, 424. Rīgas I poļu, 445. Kalsnavas-Grībēnu, 452 Kārsavas II, 523. Krusta baznīcas, 530. Saukas-Dešu, 565. Putānu, 607. Neretas-Riekstiņu, 609 Rītes-Ilzu, 611. Mazzalves, 635. Raudas «Kīts» 642. Jaungulbenes - Gulbīšu, 689. Kākciema, 700. Saukas-Dzērves, 719. Jaunpils II, 724. Stūrenieku, 732. Bruknas, 754. Līvānu «Vārpa», 758. Jaunlatgales II, 764. Bērtuļu, 775. Ozupīnes, 794. Pāles-Segruma, 798. Rīgas pilsētas 6. vakara pamatskolas, 801. Lejasciema, 804. Pokrovas, 810. Liepenes, 813. Ventspils pilsētas, 905. Igates, 913. Bērzciema, 920. Ludzas II, 939. Amatiera, 980. Lubānas ģimnazijas un 1049 Annopoles mazp. bija likvidēti, vai apvienoti ar pārējiem.

Pa atsevišķiem apgabaliem mazpulki sadalijās šādi:

Rīgā un Rīgas Jūrmalā	71
Vidzemē	307
Zemgalē	232
Kurzemē	172
Latgalē	280

Visi 1062 mazpulki pārskata gada vasarā apstrādājuši 264,6 ha zemes, audzējot dažādas saknes un dārzājus (tomatus, gurķus, kāpostus, burkānus u. c.), lopbarības sakņaugus, cukurbietes, kartupeļus ārstniecības augus, dārzāju sēklas, augļu kokus, ogulājus, labības un pļavu kulturzāles sēklai.

Dažādas kulturas mazpulku dalībnieki audzējuši sevišķi sekmīgi, un vidējās caurmēra ražas ievāktas šādas (kv./ha):

kartupeļi — 302,4; sīpoli — 151,3; kāposti — 477,5; lopbarības bietes — 712,40; cukurbietes — 294,3; cigoriņi — 190,1 un pļavu auzene sēklai — 12,5.

Arī ražojumu pašizmaksa mazpulku dalībniekiem ļoti maza, tā, piem.:

kartupeļiem — 1,7 sant., sīpoliem — 12,5 snt. kg, kāpostiem — 2,1 snt. kg, lopbarības bietēm — 0,88 snt. kg, cukurbietēm — 2,2 snt. kg, cigoriņiem — 9,4 snt. kg un pļavu auzenei — 37,4 snt. kg.

Visu mazpulku ražojumu kopvērtība ir Ls 317.512,27, izdevumi Ls 118.893,69 un kopējā peļņa Ls 198.618,58.

Pārskata gadā nodibinātas mājsaimniecības sekcijas pie 129 mazpulkiem. Kopā ar iepriekšējām, mājsaimniecības sekciju skaits ir 617 ar 8396 dalībniecēm. Rokdarbu nozarē darbojas 5920 dalībnieces, ēdienu gatavošanā 3206, un mājas kopšanā 646 dalībnieces; no tām 1437 strādā reizē vairākās nozarēs.

Viestura piemiņas pilī Jelgavā sarīkoti 5 aušanas kursi mazpulku mājsaimniecības sekciju vadītājām un vecākām dalībniecēm, kuros piedalijušās 50 dalībnieces (Jelgavas nov. — 11, Daugavas — 9, Gulbenes — 12, Rīgas-Cēsu — 9 un Talsu-Ventspils — 9), Liepājā sarīkoti 3 aušanas kursi, kuros piedalijušās 33 dalībnieces un Irlavas rajonā — 10 dalībnieces. Kopā aušanā apmācītas 93 mājsaimniecības sekciju vadītājas un dalībnieces.

Visos 118 rajonos, sakarā ar nākamā gada sacensībām, noturēti (2 dienu) kursi dziju krāsošanā ar dabiskajām un ķīmiskajām krāsām. Kursos piedalijušās pārstāves no visiem mazpulkiem. Šīs pārstāves pēc kursu beigšanas apmāca sava mazpulka dalībnieces krāsošanas sacensībām.

Rajonu nometnēs notikušas ēdienu gatavošanas sacensības.

1938. g. vasarā 9 mazpulkos darbojās sulu pārstrādāšanas aparati, pārstrādājot 13.758 kg augļu un iegūstot 6074,3 litrus sulas.

Pārskata gadā izdota pārlabotā mazpulku mājsaimniecības sekciju darba programa un pārlabotā konservēšanas grāmatvedība mazpulku dalībniecēm.

Pārskata gadā sevišķa vērība piegriezta mājamatniecības propagandai mazpulkos, un dažādās amatniecības nozarēs noturēti 52 kursi, kuros piedalijušies 987 dalībnieki.

Kursi sadalas:	Mazpulki	Dalībnieki
1. mājas amatniecība . . .	21	267
2. ādas darbi	9	185
3. dzintara apstrādāšana . .	5	80
4. grāmatsiešana	2	88
5. kokļu gatavošana. . . .	2	31
6. sedlinieku darbi . . .	10	208
7. augļu standartiesaiņošana	3	128
Kopā . . .	52	987

Bez tam vēl noturēti 1 galdniecības sekciju vadītāju sagatavošanas kursi ar 12 dalībniekiem.

Īpatni ir galdniecības sekciju vadītāju kursi. Sekciju vadītāju kursos dalībnie-

Krāslavas rajona mazpulki Krāslavas pag. Siliņa saimniecības bišu dravā

kus apmāca galdniecībā, nepieciešamos mucenieku un metala darbos, lai tie varētu savā mazpulkā apmācīt (vadīt) citus dalībniekus nepieciešamos mājamatniecības darbos. Lai tiktu par pilntiesīgu sekcijas vadītāju, dalībniekam jāapmeklē šādi 2 nedēļas gari kursi 2 gadus.

Lai amatniecību sekmīgāk ievadītu mazpulkos, ir noorganizētas īpašas amatniecības sekcijas un amatniecība sadalīta pa nozarēm. Nozares savukārt sadalītas posmos. Katru gadu amatniecības sekcijas dalībnieki var strādāt vienā posmā.

Amatniecības sekcijas darbojas 29 mazpulkos.

Interese par lopkopību mazpulkos arvien pieaug. Pārskata gadā pie 312 mazpulkiem darbojās lopkopības sekcijas ar 3053 dalībniekiem (iepriekšējā gadā pie 231 mazpulka ar 1825 dalībniekiem). Mazpulku dalībnieki audzēja 264 kumeļus, 1104 telītes, 193 aitas, 79 cūkas, 1424 trušus un 4687 putnus.

Ierīkotas no jauna ar LLK pabalstu: 1) trušu audzētava ar 82 trušiem; kopā ar iepriekšējā gadā ierīkotajām audzētavām darbojās 107 trušu audzētavas, 2) 5 aitu audzētavas un 10 teķu stacijas ar 15 teķiem un 15 aitām, 3) putnu audzētavas ar 57 sugas putniem. Novietotas 13 sugas telītes un pie 152 mazpulkiem 2127 sugas gailīši 2—5 mēneši vecumā.

Daudzi mazpulku labvēļi, gribēdami veicināt mazpulku darbu lopkopībā, dāvinājuši vairākus sugas bullīšus, telītes un citus dzīvniekus.

Ar dzīvnieku audzēšanu nodarbojas arī tanīs mazpulkos, kur nav lopkopības sekciju. Tas liecina par mazpulku dalībnieku interešu paplašināšanos lopkopības nozarē.

Pārskata gadā 1300 lopkopības pārraugi iepazīstināti ar mazpulku lopkopības sekciju vadīšanu.

Pēdējos gados mazpulkos piegriezta nopietna vērība dārzkopībai un biškopībai, jo šajās nozarēs jaunatnei ir iespējams strādāt, neprasot no vecākiem lielus materialus atbalstus, kā arī darbs maziem darītājiem ir pa spēkam.

Būsim vienmēr braši, droši un atklāti

Tā pagājušā gadā visā valstī darbojās 38 dārzkopības un 23 biškopības sekcijas, bez tam vēl arī atsevišķi dalībnieki nodarbojās ar dārzkopību un biškopību.

Mazpulkos pag. gadā bija pavisam 561 bišu saime, ierīkotas 82 lecektis, 198 koku skolas, 66 krāšņumu krūmu audzētavas un 30 ziemciešu puķu audzētavas.

Mazpulku dalībnieki nodarbojās arī ar savvaļas ārstniecības augu ievākšanu un TLM drogu noliktavai pārdevuši 6824.57 kg par Ls 1.054.633. Savvaļā ievākto drogu skaits 71, bet ievākto kulturas drogu skaits 22.

1938. gada pavasarī, sākot lauku darbus, visiem mazpulkiem vajadzīgos norādijumus deva LLK mazpulku inspektori, pārējie agronomiskie darbinieki un lauksaimniecības skolu skolotāji. Mazpulku instruēšana un pārraudzība visā Latvijā sadalīta 13 novados: 1) Rīgas - Cēsu, 2) Valkas - Valmieras, 3) Gulbenes, 4) Rēzeknes, 5) Daugavpils, 6) Jēkabpils, 7) Jelgavas, 8) Talsu - Ventspils, 9) Liepājas, 10) Kuldīgas, 11) Rīgas pilsētas, 12) Daugavas un 13) Abrenes. Katrā novadā darbojās viens mazpulku inspektors. Bez tam vasarā darbojās inspektoru praktikanti-instruktori. Pārskata gada vasarā mazpulku inspektori un viņu praktikanti apmeklējuši mazpulkus 1713 reizes, pārbaudijuši darbību un devuši vajadzīgos aiz-

rādijumus turpmākam darbam. Pavisam apmeklētas 3455 saimniecības.

Pārskata gadā notika mazpulku pieccīņas valsts mērogā: 1) rakstu darbos, 2) izlūku (informacijas) gājienā, 3) ogu vai augļu šķirošanā, 4) ogu groziņu (meitenēm) un augļu kastes (zēniem) pagatavošanā un 5) liellopu eksterjera novērtēšanā — 3. un 4. septembrī Siguldā. Pieccīņās piedalijās 100 labākie no labākiem mazpulku dalībniekiem.

Pieccīņās ceļojošās balvas mazpulkiem līdz ar personīgām pirmām godalgām izcīnija:

1. Grīnberga Ārija — 126. Nurmižu mazpulkam Valsts Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** ceļ. balvu — sudraba arklu un personīgi Z. M. Dārzkopības nodaļas balvu — rokas pulksteni.
2. Āre, Roberts — 619. Vecbebru mazpulkam Valsts Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** ceļ. balvu — sudraba vārpu vainagu un personīgi Zemkopības ministrijas balvu — galdniecības darba rīkus.
3. Rulle, Ārija 446. Meirānu - Kalpaka mazpulkam Zemkopības ministra J. Birznieka ceļ. balvu — sudraba augļu šķīvi un personīgi Zemkopības ministrijas balvu — rokas pulksteni.
4. Belmane, Ausma, — 967. Dārtas mazpulkam Iekšlietu ministra V. Gulbja ceļ. balvu — sudraba ozollapu vainagu un personīgi Zemkopības ministrijas balvu — kristala vāzi.
5. Augstkalne, Aina — 425. Gulbenes pilsētas mazpulkam LLK priekšsēdētāja R. Dzērves ceļ. balvu «Jaunais līdumnieks» un personīgi Latvijas Zemnieku Kreditbankas balvu — 6 sudraba tējkarotes.
6. Dīķis, Monvīds — 46. Lielvārdes mazpulkam Studentu vienību savienības ceļ. balvu — sudraba augļu trauku un personīgi Latv Zemn. Kreditbankas balvu — sudraba kabatas pulksteni.

Pirmās godalgas izcīnija:

1) Mednis, Artis no 16. Praulienas mazp., 2) Audzespiedurs, Alberts no 127. Seces - Sērenes mazp., 3) Pikšēns, Alfreds no 9. Umurgas mazp., 4) Baltiņa, Skaidrīte no 496. Ķēču-Annas mazp., 5) Ozoliņa, Aina no 4. Jaungulbenes mazp., 6) Esītis, Jūlijs no 203. Launkalnes mazp., 7) Lībietis, Reinis no 376. Vijciema mazp.

Atsevišķos mazpulkos notikušas 470 šaušanas, 585 ēdienu gatavošanas un 46 govju slaukšanas sacensības.

Pārskata gadā mazpulki piedalijušies meža dienās saziņā ar vietējām meža dienu rīcības komitejām. 1551 vietā 24.508 dalībnieki iestādijuši 192.040 kokus, 39.413 krūmus, apmežojuši 128,91 ha nederīgu zemju, ierīkojuši 24.749 m dzīvžogu, 160 koku skolas un 91 puķu un krūmu audzētavu.

Reizē ar meža dienām pavasarī notika spodrības nedēļa, kurā aktivi piedalijās 28.097 mazpulku dalībnieki, spodrinot gan savas skolas telpas, gan arī savu vecāku mājas un dzīvokļus.

Meteoroloģiskos pētijumus mazpulki, saziņā ar ZM Meteoroloģisko biroju, turpināja arī šinī pārskata gadā. Par sekmīgu darbību balvas piešķirtas 22 mazpulkiem un 21 atsevišķam mazpulka dalībniekam.

Zemkopības ministrija gadskārtējās stipendijas lauksaimniecības skolās šogad piešķīrusi 33 mazpulku līdumniekiem un diženiem Ls 1500,— apmērā.

Uz mazpulku nozares ieteikumu mazpulku dalībnieku ģimenēs pieņemti pa vasaru 855 trūcīgo pilsētnieku bērni, kurus izsūtija TLM un slimo kases.

Pagājušā vasarā sarīkotas 58 3—5 dienu garas mazpulku nometnes visos novados. Nometnēs piedalijās 6671 dalībnieks. Nometnēs dalībniekus apmācija ierindas mācībā, iepazīstināja ar jauniem darba paņēmieniem mājsaimniecībā un laukkopībā, sarīkoja pieccīņas, ēdienu gatavošanas un šaušanas sacensības, kā arī deva aizrādijumus pasivā gaisa aizsardzībā un šaušanā ar mazkalibra šautenēm. Nometnēs vaļas brīžos mācijās tautiskās dejas un rotaļas.

Pārskata gadā noturēja mazpulku diženo pārbaudijumus un mazpulku diženā nosaukumu piešķīra 154 dalībniekiem.

Par mazpulku līdumniekiem izraudzīti:

45. Aizvīķu mazpulkā Alfreds Gosiņš.

105. Bārtas mazpulkā Jānis Petkuss.

110. Remtes mazpulkā Otto Melderis.

152. Mārcienas mazpulkā Irena Legzda.

198. Vanagu mazpulkā Broņislavs Čivkulis.

290. Ceraukstes-Grīķu mazpulkā Anita Lazdiņa.

Katrs diženais saņēma Ls 25,—, katrs līdumnieks Ls 100,—.

Pārskata gada rudenī mazpulki sarīkoja savas kārtējās ražojumu apskates, kurās centīgākos dalībniekus godalgoja. Pavisam notikušas 1014 apskates. Godalgās izsniegtas lauksaimniecības un patriotiska

Darba nometne

satura grāmatas un dažādi darba rīki un piederumi.

Pārskata gadā mazpulki piedalījušies ar karogiem goda ierindās un kā kārtībnieki dziesmu svētkos, bērnu svētkos u. c.

Mazpulki sarīkojuši eglītes vakaru Sporta namā Rīgā un mazpulku rītu Nacionālā operā.

Mazpulku dalībniekiem propagandēta valsts karogu izlikšana lauku sētās, paceļot tos mastā, un pārskata gadā beigās jau 10.813 mazpulku dalībnieku vecāku sētās plīvoja karogi mastos.

Mazpulku nozares dalībnieki pārskata gadā noturējuši 651 priekšlasijumu par mazpulku darbību, nozīmi un jaunatnes audzināšanu, kuros piedalijušies 75.478 klausītāji.

Atsevišķos mazpulkos sarīkoti dažādi kursi:

52 mājas amatniecībā ar 987 dalībniekiem.

133 tautisko deju apmācības ar 10926 dalībniekiem.

15 mājturībā un rokdarbos ar 206 dalībniekiem.

4 mājas apkārtnes izdaiļošanā ar 119 dalībniekiem.

Bez tam rajonu mājturības instruktores noturējušas mazpulkos 305 kursus un 19 priekšlasijumus.

Nozares darbnieki radiofonā nolasijuši 7 priekšlasijumus.

Kā periodisks izdevums turpināts «Mazpulks». «Mazpulka» atbildīgais redaktors ir LLK priekšsēdētājs Rūdolfs Dzērve, redakcijas locekļi — Ausma Roga un agr. Kārlis Ķirsis. «Mazpulks» iespiests un izplatīts 34.000 eksemplāros.

Kā mazpulku vadītāju oficiozs turpināts izdot īpašs žurnals «Vadītājs», kas iespiests 2000 eks. un iznāk 6 reizes gadā.

Mazpulku darbības saskaņošanai pārskata gadā noturētas 4 mazpulku inspektoru apspriedes.

Katrā novadā inspektora vadībā noturētas vairākas vadītāju apspriedes, sapulcinot 2--3 agronomisko rajonu mazpulku vadītājus, kur mazpulku nodaļas vadītājs un nozaru specialisti snieguši norādijumus mazpulku darba turpmākai izveidošanai. Apspriedēs piedalijušies arī tautskolu inspektori, vietējo pašvaldību un aizsargu pārstāvji. Pavisam notikušas 72 vadītāju apspriedes.

Mazpulku vadība un pārraudzība visā zemē pagājušā gadā ir pilnīgi nostabilizēta. Visi 13 novadi sadalīti 100 rajonos, kuru robežas kopējas ar parasto LLK agronomisko rajonu robežām. Lielākās pilsētās ir izveidoti 18 rajoni, kopā tā tad pavisam 118 rajoni. Katru rajonu pārzi-

na rajona vecākais — kāds piedzīvojušāks un aktivāks mazpulka vadītājs. Rajona vecākais ir ciešākā saite starp mazpulka vadītāju un mazpulku inspektoru. Pārskata gada vasarā Rīgas mazpulku mītnē «Saules dārzā» pirmo reizi plašākā mērogā notika vadītāju sagatavošana mazpulku darbam, un īpašus kursus — nometni nobeidza 574 mazpulku vadītāji, kuri tagad ar lielāku interesi un prasmi nododas mazpulku darbam. 1938. gada 4. septembrī Siguldā LLK priekšsēdētājs R. Dzērve, Mazpulku Virsvadoņa — Prezidenta Kārļa Ulmaņa uzdevumā, pieņēma no jauna 49 mazpulku vadītāju svinīgo solījumu.

Pārskata gada vasarā darbus nobeidza arī pirmie 8 ilgstošo pieccīņu dalībnieki. Šinīs sacensībās darbi ilgst pāris gadus, un dalībnieki sacenšas: 1) zemes kultivēšanā, 2) labierīcību iekārtošanā, 3) košuma dārza ierīkošanā, 4) saimniecības darbu aprakstā un 5) sabiedriskās dzīves aprakstā. Pavisam šīs sacensības ir iesācis 581 dalībnieks.

Sākot ar 1939. g. 15. februari, saskaņā ar Latvijas Aerokluba un LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vienošanos, aviacijas pionieru pulciņi pievienojās mazpulkiem, kas turpinās Latvijas Aerokluba aviacijas pionieru pulciņu darbību.

Lielu interesi mazpulki izrāda arī pasivās gaisa aizsardzības darbā. Par mazpulku pasivās gaisa aizsardzības instruktoriem sagatavoti: Jelgavas, Rīgas-Cēsu, Daugavpils, Rēzeknes, Liepājas un Kuldīgas novadu mazpulku inspektori, kas beiguši Valsts pasivās gaisa aizsardzības skolu.

Arī mazpulku 12 rajonu vecākie Rīgā, 1 raj. vec. Jelgavā, 1 raj. vec. Liepājā un 5 mazpulku vadītāji no citām pilsētām sagatavoti par mazpulku pasivās gaisa aizsardzības instruktoriem. Kopā pavisam darbojas 26 instruktori, kuriem tiesības rīkot kursus, organizēt un mācīt pasīvā gaisa aizsardzībā jaunatni. Izmantojot mazpulku pasīvās gaisa aizsardzības instruktorus, noturēti kursi mazpulku dalībniekiem 12 Rīgas, 2 Jelgavas un 1 Daugavpils rajonā, sagatavojot 715 mazpulku dalībniekus Rīgā, 83 Jelgavā un 33 Daugavpilī — kopā 912 par ēku uzraugiem valsts pasivai gaisa aizsardzībai un mazpulku apmācībām.

Kursos kopskaitā nolasītas 180 teoretisko mācību, noturētas 90 praktisko darbu un vingrinājumu un 30 pārbaudijumu stundas — kopā 270 mācību stundas.

Priekšlasijumi un vingrinājumi pasivā gaisa aizsardzībā noturēti Rīgā, Jelgavā un Rēzeknē 5 vietās, piedaloties 528 mazpulku dalībniekiem un skolniekiem.

Desmit Rīgas mazpulkos noorganizētas mazpulku pasīvās gaisa aizsardzības komandas, kas izdara apmācības un vingrinājumus mazpulkos un skolās.

Pārskata gadā pie mazpulkiem saistīts, saziņā ar TLM Veselības departamentu — īpašs ārsts — mazpulku veselības kopšanas inspektors, katrā mazpulku novadā iecelts mazpulku novada ārsts un rajonos — rajonu ārsti, kas rūpējas par mazpulku dalībnieku veselības kopšanu un pirmās palīdzības sniegšanu.

Sākot ar 1938. g. 1. novembri, atjaunota jaunu mazpulku dibināšana un reģistrēšana, un līdz pārskata gada beigām no jauna noorganizēti vēl 22 mazpulki.

Kopā visā Latvijā pārskata gada beigās darbojās 1080 mazpulki ar 40.083 dalībniekiem, no tiem 11.663 iegādājušies pilnu formas tērpu.

18. Vestienas, 47. Gaviezes, 62. Planīcas, 107. Valkas mājturības, 153. Leču, 173. Tereku, 204. Bondāru, 222. Lēdurgas - Aijāžu, 224. Ērgļu-Katrīnas, 308. Auru, 314. Zaļenieku II, 316. Elejas, 322. Auru - Abguldes, 338. Zaļenieku - Lipstu, 344. Zaļenieku ģimnazijas, 358. Iecavas II, 401. Drustu II, 424. Rīgas I poļu, 445. Kalsnavas Gribēnu, 452. Kārsavas II, 523. Krusta baznīcas, 530. Saukas - Dešu, 565. Putānu, 607. Neretas Riekstiņu, 609. Rītes - Ilzu, 611. Mazzalves, 635. Raudas «Rīts», 642. Jaungulbenes - Gulbīšu, 696. Eglaines, 689. Kākciema, 700. Saukas-Dzērves, 719. Jaunpils II, 724. Stūrenieku, 732. Bruknas, 754. Līvānu «Vārpa», 758. Jaunlatgales II, 764. Bērtuļu, 775. Ozupīnes, 794. Pāles-Segruma, 798. Rīgas pilsētas 3. vakara pamatskolas, 801. Lejasciema, 804. Pokrovas, 810. Liepenes, 813. Ventspils pilsētas, 905. Igates, 913. Bērzciema, 920. Ludzas II, 939. Amatiera, 980. Lubānas ģimnazijas, 1015. Strautmalas, 1046. Jāņusalas, 1049. Annopoles un 1051. Liepu mazp. bija likvidēti vai apvienoti ar pārējiem.

Apm. 80% mazpulku dalībnieku nodarbojas ar laukkopību un sakņkopību, pārējie ar dažādiem lauksaimniecības pētīšanas un citiem uzdevumiem. Vajadzīgo zemi piešķir vecāki, privatas personas — lauksaimnieki, biedrības un pilsētas. 95% mazpulku darbojas pie pamatskolām, 5% pie ģimnazijām un dažādām biedrībām. Ar retiem izņēmumiem visi mazpulku vadītāji ir skolotāji. Mazpulku dalībnieku skaitā 79,6% ir skolnieku un 20,4% skolu beigušo.

Mazpulku jaunatnes diena Drustos

A. RUDĪTIS, 14. Jaunpiebalgas mazpulka vadītājs

Nometnes mazpulku dzīvē jau izveidojušās par normalu darba un audzināšanas metodi. Tās nav vairs retums, tomēr, katrai tām sava seja un sava daba. Ir darbīgas, krietnas un vērtīgas nometnes, kas daudz panāk un kļūst par izejas vietu turpmākām rosībām mazpulkos. Ir arī tādas nometnes, kur neizdodas tā ātri un labi ierauties saskaņotā darba ritmā. Beidzot, ir tādas nometnes, kur nav tik vien labas mācības un raženas sacensības, bet kur cilvēki sakūst kopīgā priekā un garīgā augšanā. Pie šīm pēdējām pieder Jaunpiebalgas rajona mazpulku nometne Drustos. Tās būtību laikam vispilnīgāki vārdos ietvēra turienes mācītājs Birnbaums nometnes svētbrīdī Drustu baznīcā, teikdams pravieša vārdiem: «Sējat taisnībā un pļaujat žēlastībā.» Mazpulku darba pamatā likta sacensība, kurā uzvaru sagādā gudrība un spēks. Nometnes princips tā tad gudrība un spēks, bet tās metodei jābūt taisnībai un žēlastībai resp. mīlestībai, saderībai, vienībai. Mums visi panākumi jāiegūst taisnīgi. Dzīve reti kad tā ar uzmanību seko mūsu pūlēm un tās atalgo. Biežāk mums jāpeld pret straumi un savu labo darbu dēļ jāpanes zaimi un ciešanas. Šo spēku un iekšēju atalgojumu mums sagādā karsta cilvēku un tēvzemes mīlestība. Šo domu jauki papildināja nometnes priekšnieka Ozoliņa vārdi pie kritušo varoņu pieminekļa: «Ne liekties, bet, ja tēvzemes labums to prasa, lūzt!»

Šie konstatējumi tad arī pilnīgi izteic Drustu mazpulku jaunatnes dienu būtību. Šo nebija parastā iesākuma stīvuma un formalā vēsuma. Jaunatne sanāca un iesāka dzīvot. Viesi — Cēsu apriņķa lauku pašvaldību vecākais Ringmanis un tautskolu inspektors ar atklāšanas un apsveikšanas runu nometnes ģimenisko brīvumu, siltumu un maigumu tikai pavairoja. Grūti pateikt, vai šķiroties visi dalībnieki labi zināja, ka visos vadības aktos ļoti rosīgi līdzi darbojās rajona agronoms J. Slaidiņš, ka visus organizacijas darbus veica priekšnieks Ozoliņš ar savu pašaizliedzīgo koleģi un kolegām, ka viņiem viscauri palīdzēja rajona vecākais P. Pikurs, ka visi vadītāji un techniskie darbinieki, nerīkoti un nerīpelēti, vienmēr bija savās vietās. Tas nebija ātri un efektīgi saskatams, kāda vara un gods katrai vadošai personai pienācās, bet to gan visi redzēja un izjuta, ka viss norit labi un «gludi», itin kā pats no sevis, ka ir labi un jauki, ka notiek kas labs un neaizmirstams, kas nenogurdina un nenovārdzina, bet dod sirdij prieku, garam mošumu, miesai vingrumu. Drustu nometne bija jaunatnes svētki, prieks darbā un darbs priekos. Un tā jau ar vajaga, jo šīs vasaras nometnes taču ir ievadijums lielajiem mazpulku svētkiem šā gada rudenī. Mīļu, mīļu paldies visiem nometnes dalībniekiem un dalībniecēm un Drustu sabiedrībai, kura ar glāstošiem skatiem un mīļu smaidu pavadija nometnes ļaudis viņu rosībās. Mēs šķiramies ar vienu domu: augsim taisnībai un mīlestībai, augsim Latvijai!

Jaunpiebalgas rajona mazpulku nometnes dalībnieku kopskats Drustos

Kacenu kāpostu kultura

OLĢERTS VĪBA, 169. Lēdurgas mazp. dal.

Anglijā kacenu kāpostus audzē jau no seniem laikiem. Pēdējos gados arī pie mums tos audzē diezgan daudz.

Zemes sagatavošana līdzīga pārējiem sakņaugiem. Arī pati kopšana un audzēšana ne ar ko neatšķiras no lopbarības bietēm. Jāsēj uz līdzena lauka apm. maija vidū. Var arī stādīt no dēstiem, iepriekš tos izaudzējot lecektīs. Rindu attālums 60—70 cm. Stāds no stāda rindās 25—30 cm. Sējot tieši uz lauka, vajaga 2,5 kg sēklu uz 1 ha, bet, izaudzējot dēstus lecektīs, 1 kg uz 1 ha. Sēklas maksā apm. Ls 16,— kg. Kā jau minēju, kāposti jāretina un jāravē tāpat kā lopbarības bietes. Kacenu kāpostu stādi ļoti izturīgi pret sausumu. Pietiek no vienreizējas apliešanas. Vasarā kacenu kāpostiem dažreiz uzbrūk arī spradži. Tos apkarot var ar kalcija arsenāta maisījumu. Labi koptās un mēslotās zemēs kacenu kāposti sasniedz 1,5 m garumu un dod 2000—3000 pudu ražas, no pūrvietas vai 80.000—120.000 kg (80—120 tonnu) no ha. Kacēnu kāposti ļoti izturīgi pret salu un pacieš līdz 18° lielu aukstumu, tāpēc rudenī nav jāsteidzas novākt, bet to var izdarīt brīvākā laikā. Kacenu kāposti satur: 11,5% sausnes, 2,05% olbaltuma, 0,27% tauku, 2% kokšķiedras, 5,5% bezslāpekļa ekstraktvielu un 1,67% pelnu. Kacenu kāposti bagāti ar olbaltumu un tādēļ vērtīgs lopbarības augs. Lopiem izbaro gan kacenu kāpostu lapas, gan pašus kacenus. Ar labiem panākumiem tos var arī ieskābēt. Piena lopi labprāt ēd arī skābbarību, kas pagatavota no kacenu kāpostiem. Kacenu kāposti uz piena garšu atstāj labu iespaidu.

Kā es audzēju kacenu kāpostus.

1937. gada pavasarī nolēmu savā mazpulka lauciņā audzēt kacenu kāpostus. Šo jauno lopbarības augu nolēmu audzēt tādēļ, ka darbojos arī lopkopības grupā un ir pašam sava tīrsugas telīte. Sēklas iegādājos agrā pavasarī, jo baidijos, ka vēlāk nedabūs. 15. aprilī sēklas izsēju lecektī. Izsēju pavisam 60 gr. Pēc viena mēneša stādi jau bija izauguši. 20. maijā pārstādīju laukā. Jāstāda bija pavasarī artā zemē, kur iepriekšējā gadā bija auguši lopbarības burkāni. Kūtsmēslus 1 vezumu uz 100 m² izvedu 19. aprīlī, kuŗus tai pašā dienā iearu. 28. aprīlī uzsēju 3 kg superfosfata un 2 kg kalija sāls. Pirms stādīšanas zemi krietni uzirdināju un tad 20. maijā stājos pie pārstādīšanas. Rindu attālumu liku 60 cm un dēstu 50 cm. Stādīšanu izdarīju uz līdzenas zemes. Pāris dienas pēc izstādīšanas parādījās pirmie ienaidnieki — spradži. Tos apkaroju, aputinot kāpostus ar kalcija arsenātu. Sekmes bija labas, jo pēc dažām dienām neredzēju vairs neviena lapgrauža. Pēc tam celiņus uzirdināju ar rokas kultivātoru „Planet". Drīz varēju manīt, ka mani kāposti aug acīm redzot. 18. jūnijā devu kaļķa zalpētŗa virsmēslojumu 2 kg uz 100 m², jo to šis augs vislabāk izmanto. Pēc tam celiņus atkal uzirdināju. Jāravē lauciņš nebija — visas nezāles nomāca kāpostu lielās lapas. 30. jūnijā devu otro virsmēslojumu — 10 spaiņus vircas. Pēc tam apmetu ar kultivātoru, lai veicinātu bagātīgāku sakņu attīstību, un stādi neizgāstos no zemes. 6. jūlijā apmetu otru reizi — ar to nu arī darbi bija galā, izņemot novākšanu. Kad pienāca rudens un citas saknes bija jānovāc — mani kāposti vēl spēcīgi auga. Novācu 30. okt.

No 400 m² iegūts 3400 kg kāpostu.

Audzēšanas atmaksāšanās:

Ienākumi . . .	Ls	18,30
Izdevumi . . .	„	8,73
Peļņa	Ls	9,57
Paša darba vērtība	„	3,45
Iegūtais atlikums	Ls	13,02

Pašizmaksa: Ls 8,73 : 3400 = 0,25 snt.

Pļāvēji

Kūlīšsējējs darbā

Vasaru, kad karstā saule apspīd mūsu pļavas un laukus, kad zāle pieaugusi un briest labība, sākas pļaujas laiks. Vispirms redzam pļavās siena gubas, pēc tam tīrumos labības statiņus.

Pļauja ir grūts darbs, kūtīs lopu un zirgu skaits augtin aug, un cilvēks ar sirpi un vēlāk ar izkapti vairs nespēj sapļaut vajadzīgo zāli, un te nu nāk palīgā pļaujamā mašina.

Atziņa lauku darbus ar mašīnām padarīt vieglākus un ražīgākus ir ļoti veca. Romiešu vēsturnieki liecina, ka jau pirms 2000 gadiem gallieši lietojuši pļaujamo vāģi. Pļaujamais vāģis sastāvēja no atklātas kastes, kura uzbūvēta uz 2 riteņiem. Kastes priekšpuse bija zemāka un tai vārpu augstumā atradās smailu asu nažu rinda. Vērsim stumjot vāģi uz priekšu, nažu rindās ieķērās vārpas, kuras tika norautas un iekrita kastē. Ar sviru nažu rindu varēja nostādīt vēlamā augstumā, piemērojoties vārpu augstumam.

Līdz 18. gadu simteņa beigām nekādi nozīmīgi mēģinājumi atvietot lauksaimniecībā roku darbu pret mašīnām nebija. Interesanti atzīmēt, ka 1780. gados Anglijas mākslas akademija izsolija zelta medaļu šī jautājuma atrisinātājam. Abas pieteiktās mašinas dibinājās uz galliešu vāģa principa.

Pirmo patenti par mašinu, kura pļāva labību, 1799. gadā piešķīra kādam Josefam Boieram, Londonā. Viņa mašinai griezēja aparats sastāvēja no vertikali riņķojošas vārpstas, kurai piestiprinātas 6 izkaptis. Mašina būvēta uz 2 riteņiem.

No šī laika kustošos griezēja aparātus vairākas reizes mēģināja un papildināja, bet tomēr patenti tie agrāk par 1852. gadu nedabūja. Vēlākie mēģinājumi izlietot kustošos griezēja aparātus dibinājās uz citu principu.

Turpmākos mēģinājumos griezēja aparāts dibinājās uz šķēres principu. Pirmie mēģinājumi, kurus izdarija ap 1800. gadu Anglijā, tomēr nekādus praktiskus panākumus nedeva. Dažadi mašinu konstruktori pūlējās griezēja aparātus izveidot pilnīgākus, bet tas tomēr neizdevās. 1826. gadā Skotu mācītājs Petriks Bells uzbūvē-

Pirmais Mak-Kormika labības pļāvējs 1831. gadā

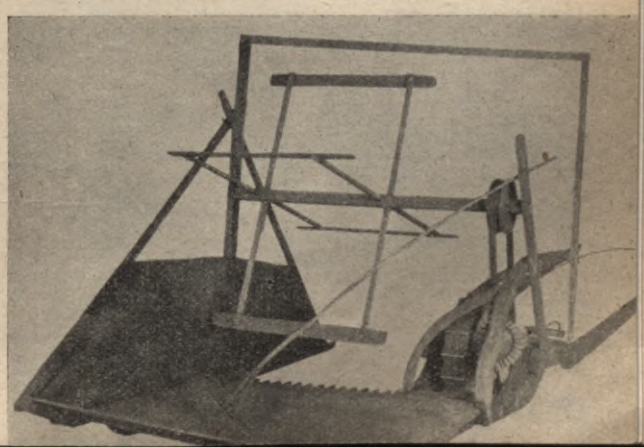

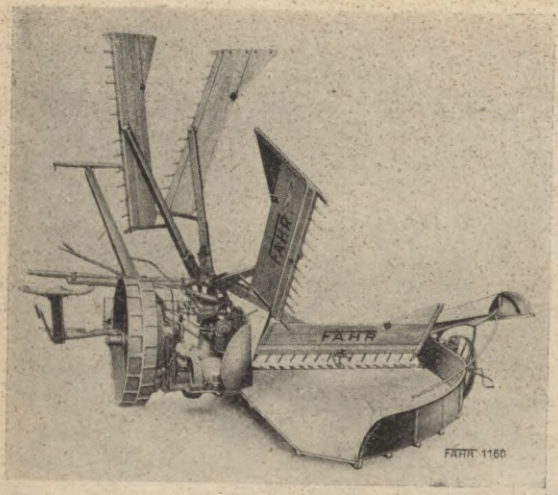

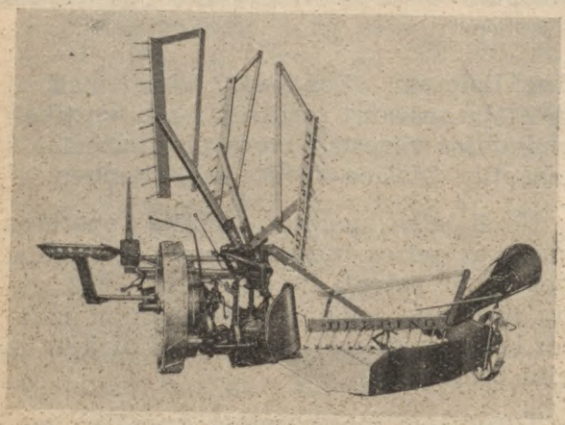

Augšā: smagā un vieglā tipa labības pļāvēji

Apakšā: kūlīšsējējs ar veldres cēlēju no priekšas un mugurpuses

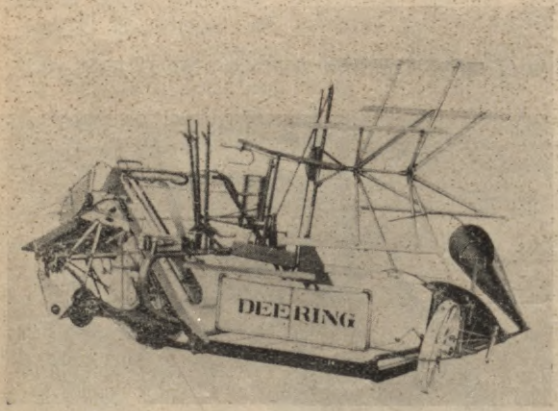

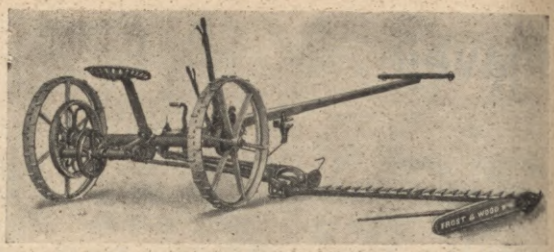

Zāles pļāvējs

ja mašinu, kuras griezēja aparāts sastāvēja no divām daļām, vienas nekustošās ar 13 zobiem un otras kustošās ar 12 zobiem. Griezēja aparātu dzina kloķa ratiņš. Mašinas darba platums — 0,53 metru. Tītava labību pievadija griezēja aparātam. Mašinu līdzīgi iepriekšējām stūma.

Vislabākās un pilnīgākās idejas pļaujmašinu pārlabojumiem nāca no Amerikas. Jau 1828. gadā O. Hussejs uzbūvēja mašinu, kuras griezēja aparāts sastāvēja no pirkstsijas un kustošas izkapts. Viņa mašinai tomēr nebija tās pilnības un sekmju, kādas 1831. gadā būvētai K. H. Mak Kormika. Mak Kormika mašina no visām līdzšinējām bija tā pilnīgākā, kuras pārākumu atzina arī O. Hussejs.

Lai gan K. H. Mak Kormika pļaujammašina bija ļoti vienkārša salīdzinot ar tagadējām, tās pamatā tomēr bija tie paši 7 galvenie principi, kādi mūsu laiku labības pļāvējam.

Taisna izkapts ar zāģveidīgiem zobiem, bīdīta uz vienu un otru galu. Pirksti, kuri novērš stiebrus uz sāniem un pret kuriem tos nogriež. Tītava, kura labību piedod griezēja aparātam un noklāj uz platformas. Platforma, kura uzņem nopļauto

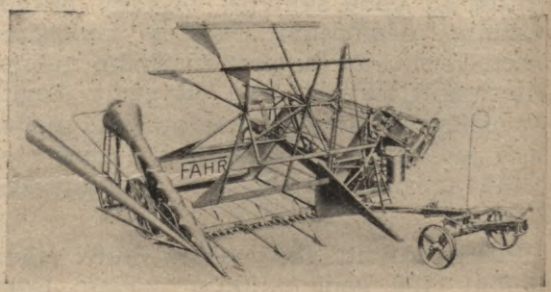

labību līdz tās nogrābšanai. Gājrats, uz kura atbalstas grandrīz viss mašinas svars un dod kustību izkaptij un pārējām daļām. Vilkmes ierīce — ilksis pievienotas mašinas kreisā pusē pie gājrata turētāja. Nodalītāja dēlis platformas ārmalā nošķir nenopļauto labību.

Visvairāk izplatīti zāles pļāvēji. Viegli tie slīd pa pļavām un tīrumiem un vienmērīgi nopļauj zāli, tagad pļāvējam nav nedz jāpieliecas, nedz jāiet, tas mierīgi sēž uz sava sēdekļa un vēro, kā zāle krīt, izkapts nopļauta.

Labības pļāvējiem parasti ir četri spārni, kas pieliec labību virs izkapts; kur veldraina labība, tur lieto veldres cēlāju, kas paceļ veldrainās labības vārpas augstāk, lai tās mašinas zobi var nopļaut. Labības pļāvēji nomet labību kūlīšos, kuri vēl tikai jāsasien.

Mazākām saimniecībām izgudrots zāles pļāvējs, kuru var pārtaisīt par labības pļāvēju, apmainot attiecīgās ierīces — tā var iztikt ar vienu mašinu, kur parasti vajadzīgas divas.

Lai vēl vairāk ietaupītu darba rokas, pēdējā laikā arvien vairāk izplatas kūlīšu sējēji. Ar mašinas izkapti nogrieztā labība nokrīt uz slīdošas audekla lentas, kas to savāc kopā kūlītī un speciala ierīce sasien ar auklu — tā atkrīt siešana.

Ļoti lielos labības laukos lieto pļāvējus kombinētus ar kūlējiem. Labību nogriež, izkuļ, salmus izkaisa uz lauka un izkaltē labību, kuru mašina saber maisos, iekrauj un aizved. Daudzi saimnieki, kuri vieni nespēj nopirkt pļāvējus, apvienojas vairāki kopā, lai tās iegādātos.

Jo vairāk mums būs Latvijā pļāvēju, jo mazāk būs darbu sastrēgumu ražas novākšanas laikā!

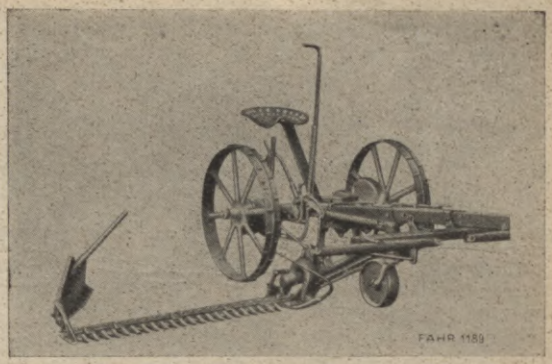

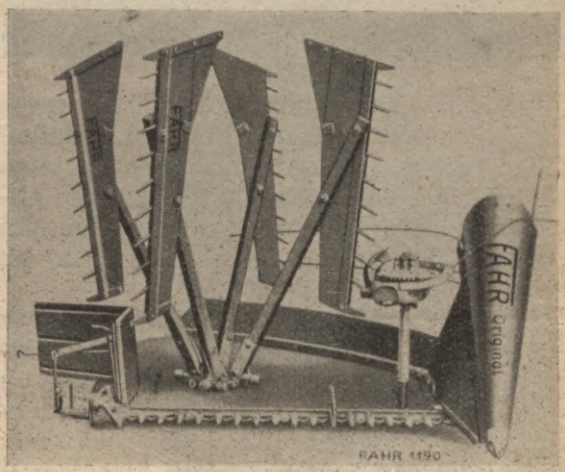

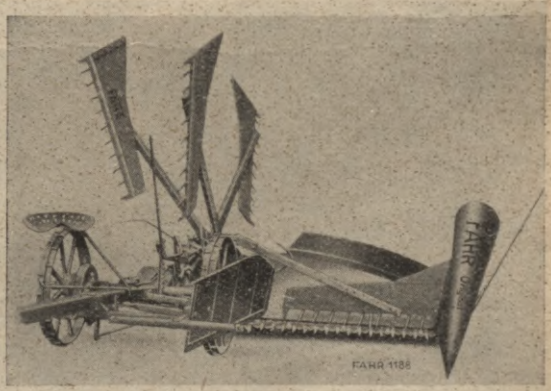

Kombinētais labības un zāles pļāvējs. Vidū — labības pļāvēja aparats, ar kuru zāles pļāvēju pārvērš labības pļāvējā (apakšā)

Ieaudzē ilggadīgas puķes

NINA BERGA

Zeltslotiņas. Rudbekijas

Reiz pienāks brīdis, kad vēlēsies savas mājas tuvāko apkārtni uzpost, izdaiļot. Pienāks brīdis, kad dažu neizskatīgo puķu dobju vietā vēlēsies pie mājas izveidot glītu un mājīgu atpūtas stūrīti ar samtaini mīkstu zālienu, ilggadīgo puķu joslu un ziedošiem krūmiem.

Lai Tava vēlēšanās tad būtu viegli (bez daudz naudas izdošanas) un ātri piepildama, jau tagad sāc stādu ieaudzēšanu un pavairošanu gan ar sēšanu, gan spraudekļu ieaudzēšanu gan vecāku stādu dalīšanu.

Pujene

Pavairot šovasar ilggadīgas puķes ar sēšanu jau tā kā tā par vēlu, bet ar ceru dalīšanu jūlijā un augustā vēl vari pavairot daudzas ilggadīgās puķes. Vari pavairot visas tās ilggadīgās puķes, kas zied vasaras sākumā, piem., pujenes, lauzto sirdi, zobenājus, dienas lilijas, pīpenes, čaukstenes un vijolītes, vēl labi pavairojami arī ozoliņi, stūra puķes, rudbekijas, zeltslotiņas. Vispirms sarunā sev dārzā mazu zemes gabaliņu — šimbrīžam tikai nelielu — un ierīko tur savu ilggadīgo puķu pavairošanas dobi. Saprotams, dobes lielums atkarīgs no tā, cik stādus vēl šovasar vari sadalīšanai iegūt. Zemē iztīri nezāles, uzirdini to un tad ar auklas un dažu mietiņu palīdzību nospraud glītu, taisnu dobi, zemi dobei neuzberot, t. i. dobes vietu nepaaugstinot.

Stūra puķe

Ozoliņi

Dienas lilijas

Tad apgādā pavairošanai noderīgus puķu cerus. Izcel tos no zemes, zemi nopurini un tad ar roku, nazi vai asu lāpstu (kā nu kuru reizi tas vajadzīgs!) sadali vairākās daļās. Dalot raugies, lai katrā jaunā stāda daļā būtu vairāki dzinumi un arī saknes netrūktu. Garākās saknes un lapas mazliet saīsini. Tad jaunstādus rūpīgi iestādi zemē zinamā attālumā, zemi ap stādu krietni piespiežot. Izvairies iestādīt pārāk dziļi vai pārāk sekli, bet centies iestādīt tikpat dziļi, cik stāds pirms izcelšanas un sadalīšanas dziļi audzis. Pēc iestādīšanas zemi krietni salej un nosedz to ar komposta zemi vai kūdras smeltni. Turpmākā augšanas laikā pavairošanas dobē neļauj augt nezālēm, to ik pa laikam uzkaplējot. Kā redzi, ilggadīgo puķu pavairošanas darbs ar ceru dalīšanu ir ļoti viegls un vienkāršs un katram mazpulka dalībniekam pašam iespējams pilnīgi bez kādiem izdevumiem dažos gados ieaudzēt ilggadīgo puķu stādamo materialu.

Zobenāji

Zobenājs pirms dalīšanas. Zobenāja atdalītais un pareizi apgrieztais jaunstāds

Izraktā stāda sadalīšana, griežot ar nazi

Mazpulki dzīvības aizsardzības darbā

T. A. ERIKSONS

Cilvēka dzīvība ir apdraudēta nevien uz dzīviem satiksmes ceļiem un citur ārpus mājas, bet arī mājās — „katrā parastā lauku saimniecībā divi simti nāves slazdu apdraud tās iemītniekus." Veca, satrunējusi virve, pavirši nosegta ąka, izlūzis pakāpiens pagraba kāpnēs — visi tie gan liekas nevainīgi sīkumi, bet var būt iemesls smagiem ķermeņa sakropļojumiem vai pat nāvei. Mājās gan cilvēks parasti jūtas droši, bet statistika rāda, ka mājas apstākļos notiek gandrīz tikpat daudz nelaimes gadījumu kā uz publiskiem satiksmes ceļiem. Lai izsargātos un novērstu nelaimes gadījumus, kas apdraud cilvēku kā mājās, tā ārpus mājas, 30.000 Amerikas mazpulku dalībnieki blakus saviem pārējiem mērķiem mācas un sagatavojas dzīvības aizsardzības darbam.

Nelaimes gadījumu novēršanas darbu vispirms sāka Minnesotas mazpulki — 1935. g. ziemā — bet tagad tam pievienojušies arī citu valstu mazpulki.

Dalībnieks paziņo vadītājam savu vēlēšanos censties sagādāt savās mājās un to apkārtnē drošus dzīves apstākļus. Ik gadus līdz 1. novembrim dalībnieki iesniedz pārskatu par to, kādus dzīvības apdraudētājus apstākļus viņi savās mājās atraduši un ko darijuši, lai tos novērstu. Beidzot vēl katram pāiesniedz īss apraksts ar virsrakstu: „Kā es palīdzēju novērst nelaimes gadījumus."

Mazpulku dalībnieki var sūtīt ziņojumus par savu darbu dzīvības aizsardzībā arī attiecīgā rajona laikrakstiem. „Satiksmes drošībai" izstrādātas specialas programas. Uzvarētājiem „drošības satiksmes" demonstrējumos piešķir brīvus braucienus pa valsts dzelzceļiem uz mazpulku sanāksmēm. Par labākiem ziņojumiem un aprakstiem piešķir godalgas, piem., zelta pulksteņus.

Dažreiz taisni visvienkāršākajiem paņēmieniem ir vislielākā nozīme nelaimes gadījumu novēršanā. Piem., kādas mazpulku dalībnieces mājās parasti blakus stāvējuši skārda trauki, no kuriem vienā bijusi petroleja, bet otrā benzīns. Meitene reiz pārskatoties petrolejas vietā spuldzē ielējusi benzīnu. Par laimi māte to vēl laikā pamanijusi un nelaimes gadījumu novērsusi. Lai līdzīgi gadījumi neatkārtotos, mazpulka dalībniece nokrāsojusi benzīna trauku spilgti sarkanā krāsā.

Tāpat, piem., nokrāsojot pagraba kāpņu apakšējo pakāpienu baltā krāsā, kāpšana kļūst daudz drošāka.

Kāds mazpulka dalībnieks, lai nodrošinātu mājas pret uguni, ierīkojis sērkociņu ieliekamo augstāk, lai mazākie bērni tos nevarētu aizsniegt, pelnu iebēršanai agrākā koka trauka vietā atradis piemērotu metala tvertni, palūdzis tēvu, lai iegādājas asbesta plāksnes, ar ko noklāt sienu, gar kuru ļoti tuvu gājis pavarda dūmvads u. t. t.

Mazpulka dalībniece Valerija Tailore, kas iepriekšējā gadā uzvarēja drošās satiksmes demonstrējumos, sīki pārzina kā gājēju, tā dažādo satiksmes līdzekļu braukšanas noteikumus. Mazpulku dalībnieces centušās pārliecināt savus brāļus, ka ātra un neuzmanīga braukšana nav inteligences pazīme.

Elektrības lietošana lauku saimniecībās ievērojami samazina briesmas, kas agrāk draudēja no petrolejas spuldzēm un laternām, bet uzmanība nepieciešama atkal citā virzienā. Mazpulku dalībnieki, labi pazīstot elektrības vadu bojājumus, uzmeklē tos un parāda vecākiem, lai varētu tos likt izlabot.

Novācot mājas apkārtnē izmētātos sadauzīto stiklu un sarūsējušu skārdu gabalus, mazpulku dalībnieki var novērst nelaimes gadījumus. Ielikt koka kāpnēm jaunus šķērskokus, cirvim jaunu kātu, izlabot treliņus, ierīkot noteiktu vietu dakšu, izkapšu u. c. asu darba rīku uzglabāšanai, ierīkot brīdinājuma zīmes ganu ceļa un auto ceļa krustojumos — nav pārāk grūti, bet labums, kādu ar to sagādā mājas iemītnieku drošībai, var būt ļoti liels.

Mežotne

A. LAUERS, 1094. mazp. dalībn.

Skats uz vidusskolu no Vīna kalna

Daudzreiz mūsu ausīs ieskanas vārdi: tēvu zemes mīlestība. Mūsu Virsvadonis bieži atgādina: «Mīliet savu tēvu zemi. Tēvu zemes mīlestība ir augstākā mīlestība virs zemes.» Bet kādu tautu vai zemi īsti var mīlēt tikai tad, ja to pilnīgi pazīstam. Tāpēc arī bieži dzirdam un lasām aicinājumu: «Pazīsti savu dzimto zemi!» Blakus šim ir vēl otrs aicinājums, kas mudina dzimto zemi apceļot, jo vispilnīgāk ar kādas zemes krāšņumiem, tautu, kas to apdzīvo un viņas kulturu iepazīstamies to apceļojot. Izvēlotiés ceļojuma maršrutu, parasti vērā ņemam dabas krāšņumu un kulturas lieciniekus, jo pārējais sastopams katrā vietā. Šo vietu sarakstā atrodam arī vārdu Mežotne.

Katrs īsts latvietis, kas zina savas tautas vēsturi, zina arī Mežotnes vārdu, jo ap to saistas varonīgās zemgaļu cilts cīņas par savu neatkarību un brīvību. Vēl nepietiek, ja zinam šo vārdu un notikumu, kas ap to saistas, bet vieta, kurai šis nosaukums, ir jāredz. Jāredz seno latvju kulturas liecinieks — Mežotnes pilskalns, tagad saukts Viesturkalns.

Mežotne atrodas Lielupes krastos ap 10 km no Bauskas. Tā ērti sasniedzama ar autobusu vai vilcienu.

Pilskalns noaudzis kupliem kokiem un katram ceļiniekam rada patīkamu atpūtu. Par atspirdzinājumiem rūpējas Grāvendāles piensaimnieku sabiedrības ierīkotais «piena avotiņš». Pats pilskalns ar savu ārējo veidojumu maz atšķiras no pārējiem Latvijas pilskalniem, bet pagājušās vasaras izrakumi pierāda, ka tas sevī slēpj zinamas bagātības. Izrakumus turpi-

Mežotne

Grundāles pils

not varbūt vēl atklāsies daudz kas nenoskaidrots un nezināms. Blakus Viesturkalnam redzams kokiem apaudzis Vīna kalns, kura kādreizējā nozīme vēl nenoskaidrota.

Lielupes labajā krastā atrodas Valsts Mežotnes lauksaimniecības vidusskola ar plašo saimniecību un selekcijas staciju. Daudz zināšanu še var smelties mazpulku dalībnieki — nākošie Latvijas lauksaimnieki.

Netālu no Mežotnes, Jelgavas—Bauskas lielceļa malā, mūsu uzmanību saista Rundāles pils ar savu māksliniecisko veidojumu un plašo parku.

Šinī pašā reizē ceļotājam iespējams apmeklēt arī Ziedoņa dārzkopības un Kaucmindes mājturības skolas.

Beidzot Mūsas un Mēmeles satekā vēsturiskās Bauskas pilsdrupas un pati Bauska.

Apskatot visas minētās vietas, mēs būsim jau soli tuvāk savā dzimtenes pazīšanā un vēlāk nenožēlosim šo lietderīgi izmantoto laika sprīdi, tāpēc — uz redzēšanos Mežotnē!

Ķegums — Lielvārde

V. ERIKSONS, 838. V. Olava mazp.

«Ķegums krāca straujiem viļņiem,
Mēs gar krastu staigājām.»

Tā reiz rakstijis latviešu varoņtēla Lāčplēša veidotājs Andrejs Pumpurs, kavēdamies atmiņās par pastaigu kopā ar Ausekli gar Ķeguma krācēm Daugavā.

Ķeguma krāces kļuvušas par varenu ūdens gāzienu no augstā spēkstacijas dambja, rādīdamas pasaulei mūžīgās Latvijas veidotāju — vienības spēku. Daudzi un daudz būs dzirdējuši un lasījuši par celtniecības laika dižo liecinieci — Ķeguma spēkstaciju, bet maz to, liekas, būs skatījuši savām acīm.

6 km augšpus Ķeguma uz Daugavas labā krasta savus plānus kaldina Lielvārde — Lāčplēša dzimtene. Tādēļ jo interesantāks kļūst Ķeguma apmeklējums, ja pēdējam pievienojam Lielvārdes un Kaibaliņas apskati.

Ķeguma spēkstacijas celšanas darbus sāka 1936. g. un paredzēts beigt šogad. Tā dos gaismu un mechanisko enerģiju Rīgai un plašai lauku apkārtnei, tā atvieglojot zemkopja darbu.

Lieliskus un īpatus skatus paver laivas brauciens no Kaibalas, kur caur dziļu, ēnainu gravu skrej Kaibaliņas upīte un zaļo 15. maija ozols Ausekļa apdziedātās dievozolu trijotnes vietā, gar zaļo lapu klājienā paslēpušos Lielvārdes senču upurkalnu un seno bruņinieku pilsdrupām (celta 1205. g.), līdz ieraugam augstu pāri upei esošos milžus — Ķeguma tērauda tilta lokus.

Daudzi, varbūt, gaida Ķeguma spēkstacijas izbūvi, un tad brauks to skatīties, bet neaizmirstat, ka darba darijums dažreiz interesantākais un ir tikai vienreiz, bet pabeigtā spēkstacija un tās darbs jūsu mūžam sniegsies pāri tālu nākotnē. Atbraukuši vēlāk, neredzēsat Daugavas salas, Lāčplēša kapu un arī to vietu — akmeni Daugavā, kur Pumpurs dzejojis.

Lielvārde ir viens no pirmiem bīskapa Alberta lēņiem senajā Latvijā, tāpēc Lielvārde tālu pazīstama jau Rīgas pilsētas (ne ciema) dibināšanas laikā. Lielvārdes ev.-lut. baznīca celta 18. g. s., no kara postījumiem atjaunota 1934. g. Baznīcā latviskā stilā kancele un altārglezna ar rotu, arī pieminas plāksne karā kritušiem. Moderna skolas ēka, biedrību nams un sporta laukums. Lielvārdes jauko apkārtni jau pauduši dziesmās tautas atmodas laika rakstnieki Auseklis un Pumpurs, kas še pavadijuši daudz skaistu brīžu. Vecie lielvārdieši vēl raiti risina stāstījumu par šiem mūsu nacionalās kulturas celmlaužiem. Lielvārdē rosīgi darbojas 46. Lielvārdes mazpulks, pie kā ceļotāji var atrast laipnu informaciju par apkārtni. Ziņas sniedz arī turistu aģents pagastnamā.

Darba troksnis un dižums Ķegumā, dabas miers Lielvārdē un romantiskā Kaibala jūs sveicina! Trauciet uz Latvijas vidieni — Ķegumu, Lielvārdi!

Šachs

R. ŠVARCA vadībā

Uzdevumi — pirmpublicējumi

№ 17.

H. Mačens, Jelgavā

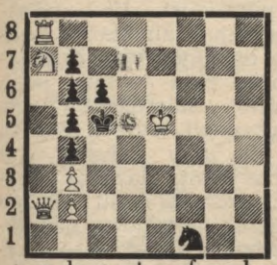

Baltie: Ke5, Da2, Ta8, Za7, band. b2, b3.
Melnie: Kc5, Zf1, band. b4, b5, b6, b7, c6.

Mats 3 gājienos

№ 18.

I. Grūbe, 2. Umpārtes mazp. dalībnieks

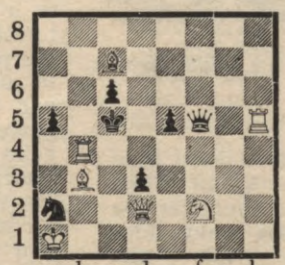

Baltie: Ka1, Dd2, Tb4 Th5, Lb3, Lc7, Zf2.
Melnie: Kc5, Df5, Za2, band.: a5, c6, d3, e5.

Mats 2 gājienos

Atrisinājumi iesūtami redakcijai līdz š. g. 15. augustam.

Partijas Nr. 20. Spēlēta Ļeņingradas-Maskavas turnirā.

Baltie: Flors. Melnie: Ragozins.

1) d4—d5. 2) c4—e6. 3) Zc3—Zf6. 4) Lg5—Zbd7. 5) e3—c6. 6) c:d—e:d. 7) Ld3—Le7. 8) Dc2—0—0. 9) Zf3—Te8. 10) 0—0—Zf8 11) Ze5?—Zg4. 12) L:e7—D:e7. 13) Z:g4—L:g4. 14) Ze2—Tad8. 15) Zg3—g6. 16) Tfe1—Lc8 17) Tac1—Ze6. 18) Zf1—Td6. 19) Zd2—Zg7. 20) Da4—a6. 21) Da3—Dd8. 22) b4!—g5! 23) Dc3—f5. 24) a4—Th6. 25) b5—a:b. 26) a:b—Df6. 27) b:c—b:c. 28) Tca1!—Tf8. 29) Ta8—f4! 30) e:f—D:f4. 31) Zf3—g4. 32) Dd2—Df6. 33) Zg5—Lf5. 34) T:f8+—K:f8 (vajadzēja sist ar dāmu — laika trūkums!) 35) L:f5—D:f5, 36) f3—Tg6. 37) Te5—Db1+. 38) Kf2—Tf6. 39) Te1—Df5. 40) Te5—Db1. 41) Da5—Kg8. 42) Da8+—Tf8. 43) D:c6—Db2+ un pretinieki vienojās par neizšķirtu.

Partija Nr. 21. Spēlēta Ķemeru-Rīgas turnirā.

Baltie: G. Bezručko. Melnie: Bogoļubovs.

1) e4—c5. 2) d4—c:d4. 3) D:d4—Zc6. 4) De3—Zf6. 5) Ze3—g6. 6) Le2—d6. 7) f4—Lg7. 8) Zf3—Zg4. 9) Dg1—f5. 10) h3—Zf6. 11) e:f5—L:f5. 12) Zd4—0—0. 13) Z:f5—g:f5. 14) Le3—d5. 15) 0—0—0—e6. 16) g4—Ze4. 17) g:f5—Z:c3. 18) b:c3—Da5. 19) Td3—D:a2. 20) f:e6—d4. 21) T:d4!!—Kh8. 22) Lc4—Da3+. 23) Kd2—Za5. 24) D:g7!!—K:g7. 25) Td7+—Kf6. 26) Ld4+—Kf5. 27) Td5+—K:f4. 28) Le3+—Ke4. 29) Td4+—Ke5. 30) Td5+—Kf6. 31) Ld4+—Ke7. 32) Te7+—Ke8. 33) Lb5—a6. 34) T:b7? (nepiedodama, rupja kļūda) 34)... a:b5, un baltie padevās. «Traka» partija no balto puses — no sākuma līdz beigām. Šķiet, neizšķirta baltiem bija droša.

Atrisinājumi «Mazpulka» 5. nr. ievietotiem uzdevumiem.

Uzd. Nr. 13. 1) Kh3! 1) ...„h5. 2) Lh7. Pareizi atrisinājuši: J. Vilde — 926. Turkalnes mazp., E. Everts — 1085. Rīgas mazp., J. Grūbe — 2. Umpārtes mazp., A. Lējējs — 114. Krotes mazp., R. Vanags — 841. Rīgas mazp. (arī Nr. 11, 12), A. Majors — 240 Trapenes mazp.

Jautājumi un atbildes.

Jautājums: bandinieks ievadīts pretinieka I (resp. 8. līn. un tiek pārvērsts par figuru. Vai šī figura var arī tūliņ iet un sist?

Atbilde: Iet vai sist var tikai pēc tam, kad pretinieks ir izdarijis savu gājienu, jo divus gājienus uzreiz nedrīkst izdarīt.

Jautājums: Vai, pārvēršot bandinieku figurā, drīkst uzstādīt divus vienādas krāsas laidņus?

Atbilde: Var uzstādīt arī divus vienādas krāsas laidņus.

TĀ BŪS NĀKOTNĒ!

E. Mālenders, 212. Alūksnes mazpulka diženais.

Šie vārdi man dziļi jo dziļi iespiedušies atmiņā . . . Arī toreiz bija svētdiena un tāds pat pavasaris kā tagad, arī toreiz spīdēja gaiša pavasara saule, viņā vizmojošie ūdeņi pārsedza pļavas un vienmērīgā, slīdošā ritmā aizplūda projām uz jūru. Gāju gar ūdeņiem, jutu siltos saules starus rotājamies sejā un savādu trauksmainu spēku sirdī. Gribējās steigties līdzi palu ūdeņiem, sarunāties ar viņiem, bet sapratu, ka tas nav iespējams. Ko darīt? Biju viens ar savām domām; maz kas spēja mani saprast un domas pārmainīt, bet vēl mazāk es sapratu citus . . Un tad es atcerējos — man taču bija draugs, ar ko mēs sapratāmies! — Jā, šis Jēkabs Vītols, zēns, ar gaišiem matiem un gaišu galvu. Skolā mēs sēdējām vienā solā un sapņojām vienus sapņus. Nu tie laiki jau aizgājuši. Jēkabs strādā mājās un kopj tēva zemi ar sviedrotu pieri, arī šeit viņa sapņi daudz līdzējuši, jo sūrā darbā visu

Liedaga. Zīm. 475. mazp. dal. P. Dreimanis

Latvijas kalni un lejas. Zīm. E. Vinters

var piepilcīt. Klusi vēru viņa istabas durvis. Viņš sēdēja pie galda un raudzijās pa logu vizmojošos palu ūdeņos. Reizēm viņa acis kaut ko pētija uz galda sev priekšā. Klusi apsveicinājos, atvainojos par traucējumu. Viņa acis iemirdzējās priekā, un es jutu viņa sastrādāto roku savējā, un šis rokas spiediens stāstija par darbu, spēku un uzvarām. Viņš nosēdināja mani sev blakus, un viņa acis stāstija par kaut ko skaidru un dzidru. Mēs sēdējām atkal kā kādreiz skolā, un manas acis pēkšņi apstājās pie apdzeltējušām burtnīcas lapām uz galda. Kā maiga pavasara vēsma man iešalca sirdī: vārdi: «Tā būs nākotnē!» Es tvēru pēc nodzeltējušās lapas, uz kuras bija attēlots mājas apkārtnes izdaiļošanas plāns. Un nu es visu sapratu, sapratu, kāpēc viņš domīgs raudzijās pa logu ārā, kāpēc viņa acis pētija uz galda nodzeltējušās lapas. Es vaicājoši viņā paskatijos. Un Jēkabs klusu atkārtoja uz plāna rakstītos vārdus: «Tā būs nākotnē» un tajos bija ielikta visa Jēkaba apņemšanās un nelokamais raksturs. Jutu viņa nedaudzos vārdus trauksmaini atbalsojamies sirdī, jo ar tiem bija izteikts bezgala daudz. Mēs tā ilgi sēdējām klusēdami, es raudzijos apdzeltējušā lappusē, uz kuras veiklos vilcienos bija attēlots nākotnes plāns. Es viņu izpētiju visos sīkumos. Tas bija Jēkaba darbs, un tur bija viņa cīņas un uzvaras. Mēs sapratāmies klusēdami, jo nav vietas vārdiem, kad nākotne runā domās un sirdīs . . . Tāds bija Jēkabs Vītols, un arī tagad viņš tāds ir, tikai viņa darbi to ir pārauguši. Uz nodzeltējušās lapas zīmētais plāns jau pa daļai viz viņa tēva sētā, un es zinu — būs laiks, kad Vītolu saimniecību vairs nevarēs pazīt, bet tā būs kā gaiša pils lapu zaļumā, kas atvizmos simts dažādās krāsās mirdzošajos palu ūdeņos un stāstīs un paudīs nākošajām paaudzēm par kluso Jēkabu un viņa darbu.

Šopavasar atkal domīgs staigāju gar plūstošajiem palu ūdeņiem, redzu viņu spēcīgo plūsmu un viņā kādu gaišu, teiksmainu atblāzmu; jaunu kociņu rindas, dzīvžogus, jaunus, gludus ceļus, aplokus un dārzus, un zinu, ka citos pavasaros šos ūdeņos atvizmos dižas un staltas ēkas ar šīfera jumtiem, noteiktā sakārtojumā. Tā būs reiz nākotnē, es dzirdu pāršalcam pār plašajiem, vizmojošiem ūdeņiem. Mani pārņem gaviļu šalts. Cik dzīve ir skaista un cik varens zēns, šis Jēkabs Vītols! Vai arī mēs visi tādi nevaram būt? Vai nevaram padarīt lielus un nemirstīgus darbus sev un dzimtenei par labu? Vai nevar ar prieku rādīt un teikt, tā būs nākotnē, jo nākotne ir liela un plaša kā bangojoša jūra un viņas plašumu mēs varam veidot pēc savas gribas un izjūtas.

Beigās man gribas jums jautāt, vai esat jau izgatavojuši līdzīgus plānus kā šim Jēkabam Vītolam, un vai ir skaidrs, cik daiļu celsiet sava tēva sētu? Bet ja nu jums tāda nav, tad cenšaties visā drīzumā pagatavot vai liekat lietpratējam to izdarīt, un tad mežu dienās visi pie dižā darba, lai varētu uzcelt kopīgi nākotnes Latviju, —

stipru, skaistu un varenu. Man nākotnes plāns jau pagatavots, es to redzu vienmēr atvizam palu ūdeņos, un ejot tiem garām, es redzu arī gaišu mirdzumu no nākotnes. Kad jūs lasīsiet šo rakstu, nebūs vairs palu, nedz lielo ūdeņu un nebūs arī tajos vizošo nākotnes tēlu, bet viens gan būs — cīņas un uzvaras pār dārgi pirkto un asinīm slacīto zemi.

SABILES VĪNA KALNS

C. Dambergs,

781. Sabiles mazpulka priekšn.

Līdzšinējie mēģinājumi un to labās sekmes ar vīna audzēšanu brīvā dabā Latvijā pamudinājuši Zemkopības ministrijas Dārzkopības nodaļu uzsākt vīna audzēšanu plašākos apmēros. Par izdevīgāko vietu izraudzīts kalns Sabilē.

Par to, ka taisni Sabilē izraudzīta tā vieta, kur audzinās vīnus, ir jāpateicas mazpulku Virsvadonim.

1936. gada Vasaras svētkos, kad Tautas Vadonis apciemoja Kurzemi, viņš iegriezās arī Sabilē. Nolūkodamies no mācītāja mājas kalna uz pilsētiņu un Abavas ličiem, Prezidents bija sajūsmināts par Sabiles dabas skaistumu. Bet viņu skumdināja pilsētas grūtais stāvoklis, jo sērkociņu fabrika, kurā guva darbu ap 100 strādnieku, vairs nestrādāja.

Ieejot pilsētas valdes telpās, Prezidents tūdaļ paskatijās uz pilsētas ģērboni, kur attēlots vīnogu ķekars ar lapām, un teica: «Mēs taču varam audzēt vīnogas». Un redziet — nu Sabilē ir vesels vīna kalns.

Sabiles kalna piegāzēs sabilieši audzējuši brīvdabas vīnus plašos apmēros jau Hercoga Jēkaba laikā. Tas redzams arī no senatnes liecinieki em, — kalniem, kas stiepjas terasveidīgi ar nogāzi pret dienvidiem garām gar Sabili. Sabiles vīni pazīti tālu aiz robežām.

Kalns, kas nosaukts par «Vīnakalnu», aizņem 1,3 ha lielu vīna audzēšanai noderīgu zemi. Tas ir 33,5 m augsts ar nogāzi pret dienvidiem. Kalna galā izbūvēts 110 m^3 liels baseins, ko pilda visdzidrākā avota ūdens Kurzemē, kurš mutuļodams iztek pie Karātavu kalna. Ūdeni augstajā kalnā paceļ ar trieča palīdzību.

Darbus uzsākot 1937. gadā. kalnā strādāja ap 40 strādnieku. Visus zemes rakšanas un melioracijas darbus veica 6. raj. inž. Nītiņš, bet stādīšanu veica Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijas agr. Strīķa vadībā.

Terasēs, kuru kopgarums 2800 m, paredzēts iestādīt ap 3000 stādu, bet iestādīti jau ap 500 stādu, kas deva 1938. gada rudenī pirmo ražu.

SVĒTBRĪDIS KLUSĀ MEŽA STŪRĪ

V. Liepaskalns, 189. Karvas mazpulka dalībnieks.

Nesen pagāja 20 gadu no tā laika, kad mūsu apgabals tika atbrīvots no lielinieku sloga. Tāpēc tai dienā pie mūsu Brāļu kapiem pulksten 10 vakarā notika svinīgs akts. Purva malā, meža stūrī atrodas šie kapi. Kritušiem par godu tur uzcelts stalts piemineklis. Lēnā gaitā no visām pusēm nāk ļaudis, lai vienotos lūgšanā par kritušiem. Nāk veca māmiņa, tai līdzās pelēkā formā terpta meitene. Nāk tēvs, nāk dēls, nāk ikviens, lai atcerētos viņus, cīnītājus.

«Cepuri šai vietā noņem...
Kādu brīdi stāvi kluss
Klausies sirdī . . .
Klausies Dievā . . .
Vēro — dzīvos akmeņus.
Akmens runu runā
Akmens Dievu lūdz.»

Liekas, ka akmeņi patiesi runā par pagājušiem un tagadējiem laikiem. Cilvēki plūst kā upe. Drīz viss laukums pilns, ļaudis sāk rindoties ārpus sētiņas. 7. Siguldas kājnieku pulka karavīri nostājas goda ierindā gar celiņa malu, kas ved uz pieminekli, stāv pulka orķestrs, stāv vietējais

Krucifikss Latgalē. Zīm. V. Stonka, 165. Tirzas mazp.

koris. Aiz piemineķļa novietojušies karodznieki. Piebrauc daudzas automašinas. Atskan komanda «Mierā!» un karavīri «sastingst». Runā Apekalna mācītājs par garu, kas valdijis kritušo sirdīs. Alūksnes mācītājs sauc 4. Valmieras pulka kritušo karavīru vārdus. Kaut gan viņi nav nekad redzēti, visi liekas mīļi un tuvi cilvēki. Saka svētīšanas vārdus un pēc tam koris nodzied dziesmu. Runā pulkvedis, runā lēnām, klusu, bet tomēr ar spēku. Runā par tēvijas mīlestību, par uzupurēšanos, runā par to, ka viņi stājušies karotāju rindās, sadabūjuši ieročus, kādus varēdami, un devušies pretim ienaidniekam. «Jaunatne, jūs, kas stāsaties mūsu vietā, jūsu pienākums sargāt šo zemi kā baltās, tā nebaltās dienās, jo Latvija nav tādēļ izkarota, lai pēc dažu gadu pastāvēšanas ietu bojā. Viņas ceļi ir saskatami mūžībā.» Tad seko daudz krāšņu vaiņagu. Cauri ļaužu burzmai izspiežas arī maza meitene ziediem mazajās rociņās. Ziedi nav ne dārznieciības, ne puķu veikalos par dārgu naudu pirkti, tie salasīti pļavās, tīrumos. Viņa noliek tos un nozūd burzmā, kas vēl kavējas šinī klusajā meža stūrī.

Mazpulku dzīve

Daugavpils ģimnaziju rajona nometnē no 16. līdz 19. jūn. Meduma ezera Nameja salā piedalījās Daugavpils skolot. instit., 1. ģimnaz., 2. ģimnaz. un siev. arodsk. «Saule» mazpulku 50 dalībnieki ar vadītājiem.

16. jūn. plkst. 24 atskanēja trauksme, kas pulcēja mazpulku dalībniekus Cēsu skolnieku rotas atceres ugunskuram. Sekoja nakts uzdevums zēniem.

17. jūnijā risinājās sacensības šaušanā un ēdienu gatavošanā.

Darba dienu noslēdza draudzības ugunskurs.

18. jūn. plkst. 21 nometnes parādi pieņēma Daugavpils nov. insp. praktikants Dīķis. Pēc raitā parādes soļojuma mazpulku dalībnieki un viesi, kuru ilgā pērkona negaisa dēļ bija maz, pulcējās ugunskura laukumā svinīgā solijuma nodošanai. Stāvot zem sirmajiem ozoliem, pie svētās uguns, svinīgo solijumu nodeva visi nometnes dalībnieki. Sekoja lielā ugunskura priekšnesumi.

19. jūnijā nometni slēdza.

Draudzība. Mūsu atjaunotās Latvijas valsts 5 gadu jubilejas priekšvakarā draudzības saites slēdza latviešu jaunā paaudze — 432. Jelgavas skolotāju instituta mazpulks ar 613. Tukuma mazpulku. Šis vakars ilgi jo ilgi paliks katra apmeklētāja atmiņā. Vakara programa, ko izpildija 432. mazpulks, izpelnijās daudz labu atzinības vārdu un pateicību.

112. Ogres mazpulks sarīkoja vakarēšanu, kurā kā viesi piedalijās arī 121. Ērgļu mazpulka dalībnieki. Vakaru kuplināja deklamacijas, referats, dziesmas un tautiskās dejas.

421. Valmieras komercskolas mazpulka piecu gadu pastāvēšanas svētki notika 22. aprilī. Darbības pārskatam sekoja koncerts mazpulka dalībnieku izpildijumā. Pēc tam zēnu vingrojumi un meiteņu tautas dejas. Viesojās arī 250. Brenguļu mazpulks ar zēnu vingrojumiem. Abu mazpulku dalībnieki kopīgi pavadija skaistu un draudzīgu vakaru.

765. Kacēnu pag. Jāņa Cimzes mazpulks kāzu dienā pasniedz mazpulka priekšniecei puķes

432. Jelgavas valsts skolotāju instituta mazpulks rīkoja 22. aprilī dziesmu un teatra vakaru. To ievadija Dārziņa «Mūžam zili...» un Grīga «Balade», ko izpildija instituta vīru ansamblis 6. kl. audz. R. Baloža vadībā. Programas turpinājumā izrādija R. Blaumaņa 4 cēl. joku lugu «No saldenās pudeles» mazpulka dramatiskās sekcijas izpildijumā. Inscenējums vienīgi pašu darbs.

634. Taurkalnes Vasku mazpulka sanāksmē, kura notika Taurkalnes Vasku pamatskolas telpās 5. maijā, nolēma militaro apmācību izdarīt reizi mēnesī kopā ar aizsargiem, pārējās reizēs dalībniekus apmācīs trīs ļoti sekmīgi stājas kursus beigušie valdes locekļi. Arī šaušanas apmācību turpmāk izdarīs kopā ar aizsargiem aizsargu šautuvē.

637. Subatas mazpulks nesen sasauca kārtējo biedru sapulci. Mazpulka vadītājs E. Vītums ar īsu uzrunu nodeva tālāko mazpulka vadību Subatas aviacijas pionieru pulciņa vadītājam P. Strelevičam. Subatas aviacijas pionieru pulciņu pievienoja mazpulkam.

765. Kacēnu pag. Jāņa Cimzes mazpulks darbojas no 1935. g. un tā dalībnieku skaits tagad 80. Sekmīgākam darbam tie sadalīti sekcijās. Ir laukkopības, dārzkopības, ēdienu gatavošanas, rokdarbu, dziedāšanas un kulturas sekcija. Nodibināms draudzīgas attiecības ar citiem mazpulkiem, mazpulks ir viesojies un arī pats uzņēmis pie sevis citus mazpulkus. Sevišķi sirsnīgas attiecības nodibinājušās ar Igaunijas Lauru latviešu mazpulku. Pie cimzeniešiem viesojās arī 874. Kupravas mazpulks, kura dalībnieki bija mērojuši 40 km garo ceļu ar divriteņiem. Pavadītajā vakarēšanā radās cieša draudzība, kas pastāvēs arī turpmāk. Viesi piedalijās arī kārtējā sanāksmē.

821. Braslas mazpulks kopj tautas atmodas laika darbinieka atdusas vietu. Latviešu tautas atmodas laika darbinieka un Pēterburgas avīžu redaktora Oskara Rāviņa 10 gadu nāves atceres dienā 23. maijā Latvijas preses b-bas valde un biedri pulcējās Meža kapos pie uzpostās kapa kopas. Pie kapa stāvēja Braslas mazpulka goda sardze. Preses b-bas priekšnieks J. Druva nodeva kapa kopšanu un uzraudzīšanu Braslas mazpulkam, aicinādams neaizmirst lielā vīra darbu un vienmēr turēt zaļas viņa atdusas vietas velēnas. Mazpulka vadītājs V. Zadevasers savā runā apliecināja, ka dalībnieki vienmēr turēs dzīvu Pēterburgas avīžu garu un pildīs uzdevumu pēc labākās sirdsapziņas.

834. Rīgas Jura Neikena mazpulks nesen svinēja karoga svētkus un sarīkoja kār-

tējo darbu skati. Karogu mazpulkam dāvinājusi biedrība «Dailes Teatris». To pasniedzot, teatra direktors P. Ozols sirsnīgiem vārdiem norādija mākslas iestādes un mazpulku jaunatnes sadarbības lielo vērtību dzimtās zemes kulturas celšanā. Pēc tam 30 mazpulka dalībnieki nodeva svinīgo solijumu.

Tad ļoti izjusti un raiti noritēja skolot. A. Lindbergas jauki sakārtots un iestudēts uzvedums «Latvju tautas likteņgaitas».

934. I. Rīgas valsts ģimnazijas zēnu mazpulka literari - dramatiskā sekcija savā sanāksmē apsprieda jautājumu: «Kas ir tālumnieks?» Dalībnieki referēja par vairākiem šī jautājuma tematiem. Šis jautājums interesēja mazp. dalībniekus un sapulcē notika dzīvas pārrunas. Literāri - dram. sekcija izdod mazpulka žurnālu «Dzintars» (iznākuši jau trīs numuri), sarīko referatu vakarus un tautisko deju apmācības. —

874. Kupravas mazpulks kopā ar Kupravas 6-kl. pamatskolu un Katoļu jaunatnes b-bas Kupravas nodaļu sarīkoja Liepnas pag. «Ozolnaudās» latvisku Jāņu vakaru, kas šinī pierobežas apkārtnē bija itkā aizmirsts. Jāņu vakarā bija pulcējušies ļaudis no tuvākās un tālākās apkārtnes. Vakarā mazpulka dalībnieki dejoja tautiskas dejas, kas apmeklētājiem ļoti patika.

Vakarā bija klāts galds visiem svētku apmeklētājiem, ar Jāņu sieru un miestiņu, bet tuvējā uzkalniņā krāšņi dega darvas mucas un dižsārti.

Šeit notika puišu un meitu aplīgošanās.

Visa Jāņu nakts noritēja vislielākā sirsnībā un saticībā.

Kas jāzina riteņbraucējiem, piedaloties Vienības brauciena

Daudziem mazpulku dalībniekiem ir divriteņi, ar kuriem viņi dienu dienā brauc no savām dzīves vietām dažudažādās vajadzībās. Daudzi brauc uz skolu, brauc uz veikalu, brauc uz mazpulku sanāksmēm, uz darba vietām un vēl daudz citās lietās. Šis ir viens no tiem sporta veidiem, kur lietderīgais savienots ar patīkamo, kur iespējams īsā laika sprīdī pārvarēt lielākus attālumus, bet līdz ar to nodarboties arī ar sportu — attīstīt savu ķermeni, uzlabot veselību un vispār sevi spēcināt. Var teikt, ka riteņbraukšana pie mums ir kļuvusi jau gandrīz par tautas sportu. Mūsu Virsvadoņa 1936. g. ierosme katru gadu Vienības braucienam dod tūkstošiem dalībnieku, kas, sacensdamies savā starpā, tajā pašā laikā kļūst arī turisti un iepazīstas ar savu skaisto dzimto zemi.

Šī gada Vienības braucienā starp tūkstošiem citu braucēju piedalīsies arī mazpulku dalībnieki. Jaunatnes brauciena maršruts būs Rīga-Baldone un atpakaļ. Ceļa kopējais garums — 66 km. Brauciens visu laiku notiks pa asfaltētu šoseju, izņemot Ķekavu, kur jāpārvar apaļo akmeņu bruģējums. Ceļa profils diezgan līdzens, vienīgi īsi pirms Baldones divi augstāki pacēlumi. Starts 27. augustā plkst. 6.30 Rīgā, Uzvaras laukumā.

Sakarā ar minēto, mazpulku vadītājiem jā piesaka tie sava mazpulka dalībnieki, kas vēlētos piedalīties Vienības braucienā (pieteikuma veidlapas dabūjamas katrā pašvaldībā).

Pieteikuma veidlapu izpildot, jāievēro sekojošais: Virs (pieteikšanās vieta) jāraksta LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

1. aile jāatstāj neizpildīta.
2. ailē ierakstams reģistracijas kārtas nr.
3. ailē jāraksta dalībnieka uzvārds un vārds.
4. ailē jāieraksta dzimšanas gads.
5. ailē jāieraksta dzīves vietas pasta adrese.
6. ailē jāieraksta stacija, no kuras dalībnieks izbrauks uz starta vietu resp. līdz kurai stacijai tas brauks, atgriežoties no Rīgas.
7. un 8. ailē jāieraksta ziņas par divriteni.
9. ailē jāatzīmē, kādos Vienības braucienos dalībnieks jau piedalījies.
10. ailē jāatzīmē, vai dalībnieks vēlas nakts mītni Rīgā.

Izpildītās veidlapas jānosūta Latvijas riteņbraucēju Vienības brauciena rīcības komitejai Rīgā, Vīlandes ielā 3, 3. dzīv., ne vēlāk kā līdz š. g. 6. augustam.

Vienības brauciena dalībniekam jābūt tērptam mazpulka sporta tērpā ar krūšu nozīmi.

Materiālu atbildību par varbūtējiem dalībnieka zaudējumiem un negadījumiem dalībnieks uzņemas pats.

Brauciena dalībnieks uz sava maršruta izejas punktu un no Rīgas uz savu dzīves vietu var izlietot dzelzceļu par pazeminātu maksu.

Par uzturu jāgādā dalībniekiem pašiem. Atspirdzinājumus kontroles punktos sagādās rīcības komiteja.

Katrs Vienības brauciena dalībnieks saņems dalībnieka apliecību, kas tam dos tiesības piedalīties braucienā un atļaus izmantot pazeminātu dzelzceļa tarifu.

Dalībnieku apģērbu un uzturu pārvadā rīcības komitejas rīcībā esošie transportlīdzekļi.

Dalībniekiem Rīgā, Uzvaras laukumā jāierodas plkst. 4.30, lai varētu saņemt dalībnieku Nr. un pārējās instrukcijas.

Par naktsmītnēm no 26. uz 27. augustu būs izziņots visos galvas pilsētas un provinces laikrakstos, kur būs norādītas arī mazpulku dalībnieku mītnes.

Paziņojumi

● **Katrā mazpulkā šoruden jāsarīko ražojumu apskate,** kas plaši jāizziņo visā apkārtnē. Uz apskati uzaicinami arī kaimiņu mazpulku vadītāji līdz ar dalībniekiem.

Apskates diena jau laikus (vismaz 3 nedēļas iepriekš) jāpaziņo sava novada mazpulku inspektoram.

● Mazpulku vadītājus lūdzam parūpēties, lai vietējās organizacijas un pašvaldības iestādes atvēlētu līdzekļus **centīgāko mazpulku dalībnieku godalgošanai** rudens ražojumu apskatēs.

● Visi mazpulku **nokavētie maksājumi** par piesūtīto literaturu, mēnešrakstu „Mazpulks" u. c. **jānokārto visvēlākais līdz rudens ražojumu apskatei.**

Mazpulku dalībniekus, kas savas saistības nebūs nokārtojuši, ražojumu apskatēs negodalgos.

● **Kādus ražojumus mazpulki varēs nodot karaspēka daļām.** K. M. Apgādes pārvaldes intendantūras daļa ziņo, ka atsevišķas karaspēka daļas iepirks rudenī no mazpulkiem: kartupeļus, burkānus, kāļus, bietes, kāpostus (svaigus), sīpolus un kaltētus cigoriņus. Ražojumi jāpieteic jau laikus tuvākās karaspēka daļās un pagasta valdēs un nevis Apgādes centrālās iestādēs. **Visas karaspēka daļas pieturēsies pie vienādiem noteikumiem, kuri stingri jāievēro,** citādi ražojumus nepieņems.

Kartupeļi. 1) Kartupeļiem jābūt tīriem, sausiem un ar seklām acīm. 2) Smilšu, salmu un tamlīdzīgu piemaisījumu daudzums svaigos kartupeļos nedrīkst pārsniegt 2%. 3) Puvušu, kraupainu, bakteriāli slimu, plankumainu un citādi bojātu kartupeļu daudzums nedrīkst pārsniegt 3%. 4) Citas krāsas un sīku kartupeļu daudzums, ar zemāku par 3,5 cm šķērscaurmēru platākā vieta, nedrīkst pārsniegt 3%.

Burkāni. Burkāniem jābūt vienīgi galda šķirnēm, nepāraugušiem, nesaplaisājušiem, nesalušiem, neiepuvušiem, neiegraizītiem, bez liekam zemēm, bez tārpu vai sakņu slimību bojājumiem, vai citiem bojājumiem, kas padara burkanus mazvērtīgākus.

Kāļi. Kāļiem jābūt galda šķirnēm. vidēja lieluma, nesalušiem, neiepuvušiem, neiegraizītiem, bez liekām zemēm, bez tārpu vai sakņu slimību bojājumiem, vai citiem bojājumiem, kas padara kāļus mazvērtīgākus Griezums nedrīkst būt koksnains.

Bietes. Galda bietēm jābūt vidēja lieluma, apaļām vai rāceņveidigi plakanām, neiepuvušām, neiegraizītām, bez liekām zemēm un bojājumiem, kas padara bietes mazvērtīgākas. Griezumā nedrīkst būt baltas

Svaigi kāposti. Kāpostu galviņām jābūt cietām, nepāraugušām, nesasprēgājušām, neiepuvušām, nesalušām, nenovārtītam, bez liekām zaļām lapām, ar īsi nogrieztiem kaceniem, bez tārpu sagrauztām lapām un citiem bojajumiem, kas padara kāpostus mazvērtīgākus.

Svaigi sīpoli. 1) Karaspēka vajadzībām piegādājami Krievijas vai Holandes sugu sīpoli. Saldie Citavas, Spānijas un t. t. sīpoli netiek pieņemti. 2) Sīpoliem jābūt nobriedušiem; nobriedušu sīpolu lakstu kakliņš pilnīgi norietis (sažuvis). 3) Sīpoliem jābūt laikā novāktiem; šādu sīpolu saknites pilnīgi sažuvušas un viegli paberžot tās notrūkst, sažuvuši ir arī laksti. 4) Sīpoli nododami ar apgrieztiem lakstiem un saknēm, bet neievainotu sakņu pamatni. 5) Nododamiem sīpoliem jābūt tīriem, bez smiltīm vai netīrumiem, tie nedrīkst būt bojāti no stādu un dzīvnieku valsts kaitekļiem, aizsaluši, iesisti vai citādi kā bojati.

Kaltēti cigoriņi. 1) Karaspēka vajadzībām nododamie kaltētie cigoriņi pagatavojami vienīgi no parastā cigoriņu auga (Cichorium intybus L.) saknēm, tās sagriežot un izkaltējot 2) Cigoriņu saknēm jābūt sagrieztām nelielos gabaliņos, apm. 2 cm caurmēra. 3) Cigoriņiem jabūt vienmērigi izkaltētiem un nepiegrauzdētiem, lai tos varētu atšķirt no citām saknēm. Cigoriņu udens saturs nedrīkst pārsniegt 15% 4) Nododamiem cigoriņiem jābūt tīriem, bez smiltīm, sakņu smalkumiem un citiem netīrumiem. 5) Cigoriņi nedrīkst būt bojāti no stādu vai dzīvnieku valsts kaitekļiem.

● Cigoriņu audzēšana nav jāpieteic ne karaspēka daļās, ne arī pagastu valdēs. Cigoriņus varēs nodot tikai tie mazpulki, kuri ir pieteikušies LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā. (Skat. š. g. „Mazpulka" 1. Nr. paziņojumos.

● LLK Rakstu apgādā dabūjama šāda jauna mazpulku literatura: 1) Mazpulka dalībn. grāmatvedība aitkopībā. Cena Ls 0,40. 2) Dziesmas jaunatnei. Mazpulku un jaunatnes koriem. A. Sproģa muzika. Cena Ls 0,50.

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa

Nometnē

Nometnes padarīšanas iesākās ar to stundu, kad vadītājs pateica par nometni. Tā kā nometnē esot ēšanas, šaušanas, skriešanas, gulēšanas un citas būšanas, tad tur man bija jābūt katrā ziņā.

Mūsu mīļie vecāki, paši ziniet, gan nav no tiem, kas visu atļaus galvas klanīdami un «jā» vārdu sacīdami. Viņu prāts vis nav kā mazu bērnu ratiņi, kas pēc mūsu patikas stumjami vai pārnesami. Tikai ar pacietību var šos prātus palocīt un sirdis mīkstas pataisīt. Nedēļas divas nesu virtuvei žagarus, baroju pīles, uzmaniju zaglīgās vistas un spietojošās bites; tikai tad māte sapratās, ka man kas iekšā sakrājies, kas ārā gaidams. Tēvam jūdzu iekšā un ārā zirgus, nesu uz lauka ūdeni un launagu, «štapēju» papirosus un viņa diendusas laikā apslāpēju savus un citus mājas trokšņus. Pēc štik rūpīgas kopšanas zeme bija sagatavota lūguma sēklas kaisīšanai un atļaujas stādiņš auga un kuploja, izbraukšanas dienā izplaukdams krāšņā ziedā ar līdzdoto ceļa un tēriņa naudu, mantām un mantiņām.

Ar mantām nebija joks. Tās bija jāņem līdzi vairāk kā laba tiesa. Ka ēšanas piederumu nedrīkst trūkt, tas man nebija divreiz jāsaka. Otra karoti gaidot, paša vēders varēja palikt tukšā, tāpēc lai tik tās grab ceļa maisā. Par dvieļu, kreklu, mutautu, zeķu un tamlīdzīgu piederumu daudzumu gan pabrīnējos, tomēr sapakoju arī tos. Sega, palags un spilvens arī vēl iegāja ceļa kulē, bet gultas maisu, protams, ar salmiem, uz visas savas muguras nevarēju pielocīt: viens gals vēl vilkās gar zemi, un tad vēl otrs gals kārās pāri degunam. Tāds jau es nometni septiņas nedēļas meklētu un nesameklētu. No vēlamām mantām mūsmājās varēju sameklēt pulksteni, gan ar bumbām, spēlēšanai ermoņiku un gaismai — vējlukturi. Foto aparats, kaut vai uz riteņiem, nebija dabūjams visā pagastā. Manu bagažas kalnu ieraugot, tēva sirds iežēlojās, un viņš kāra zirgu ilksīs. Ja jau, tad jau, un es varēju paņemt līdzi arī gultu, mazāku galdiņu, krēslu un pakaramos ar kāju savai ērtībai un citu skaudībai.

Nevar teikt, ka es nebūtu ticis gaidīts. Manu ierašanos apsveica «urrā» saucieniem, un mantu vezums bija tukšs acumirklī. Zēl tikai, ka vadītājs labāko daļu no tām tēvam palūdza pārvest atpakaļ mājās. Trūcīgos pārpalikumus saliku kaudzītē, un mēs sākām iekārtoties.

Vispirms cēlām teltis. Zaļus palagus uzstiepām mietiem ar kārti pāri. Mietus ierakām, lai nemierīgāki gulētāji tos neapgāztu, un palagus piesējām pie zemes vējam par spīti. Teltīm apkārt aprakām grāvjus. Lietus laikā tur ielīstot ūdens un tad skudras un citi nešķīsti kukaiņi tiem netiekot pāri un netraucējot godīgus gulētājus. Telts iekšpusi sev pa prātam un vadītājam par patikšanu dabūjām kārtot reizes desmit. Naktīs tur varēšot gulēt un dienās turēt mantas, protams, kārtībā. Daudzie telts striķu gali neesot domāti veļas žāvēšanai, ne arī klupšanai pāri tiem. Kad vispārības labā ierīkojām karoga kārti, pavardu un ēdamgaldu kopējiem vēderiem un ugunskuru, kur vakaros sildīties, nometni varēja atklāt. Karogu arī uzvilka. Lai katrreiz tur galā nebūtu jālien man, vai citam izveicīgam puisietim, tur laikus pietaisija cemmi ar šņori. Tā slīd, kamēr aizķeras vai sapinas.

Nometnē nav kā zaļā pļavā: tur valda laiks, kārtība, vadītājs un lemesis. No rīta visiem jāceļas augšā, jālokas lēni un spēcīgi un ūdenī jāmērcē mazāk apsegtās miesas daļas. Vēlāk tās var noslaucīt vai nožāvēt rīta saulē. Brokastīs visi ēd vairāk nekā dod un traukus mazgā paši. To nevar darīt teltī, pie galda, vai citā parocīgā vietā, bet gan kādas bedres tuvumā. Katru d'enu ir viens ķēķa puika. Tas pienes ūdeni, lasa žagarus, dzenā mušas un rok atkritumu bedres. Kartupeļus mizo un pavārnīcas cilā meitiešu cilvēki. Tās tur apgrozas vairāk nekā vajadzīgs un starplaikos gremo kopējās barības vielas. Citādi nevar izskaidrot, kāpēc mums smeķē par daudz un viņām par maz visi virumi, lai kādi tie arī būtu izdevušies.

Tad, kad viens sāk dauzīt lemesi, visi klausas. Kad šis piesit vēl vienu lieku reizi, visi pa kaklu un galvu stājas rindā. Tad nu vadītājs sadod pa brāzienam, pa pamācībai, pa no-

Nedēļas divas nesu virtuvei žagarus, baroju pīles...

Gultas maisu, protams, ar salmiem, uz visas savas muguras nevarēju pielocīt

Vispirms cēlām teltis. Naktīs tur varēšot gulēt un dienās turēt mantas

Nomodā drīkst palikt tikai sargs. Viņš tāpēc sēdus snauž pie ugunskura un uzmana laiku, lai varētu pacelt nākošo snauduli

teikumam un izvada meitas vārīt, puišus šaut un meitas ar puišiem govis slaukt. Dažreiz pēc šādas stāšanās visiem kopā liek locīties un pārmaiņas pēc dziedāt. Šādi laika kavēkļi turpinas līdz nākošai lemeša dauzīšanai ar diviem liekiem sitieniem beigās. Starplaikā notiek lielīšanās, kuram šāviens nogājis greizi, kurai putra piedegusi un kurš nav varējis savaldīt govi un slauceni.

Reizi dienā ved peldēties. To var darīt ar visām biksēm, tikai nedrīkst bļaut. Kas bļauj un galvu bāž zem ūdens, to velk krastā un slapjumā vairs nelaiž. Pārējā laikā no ūdens sarga vairāk kā no uguns. Kas pāriet pāri nometnes robežai, to ķer rokā un ar visām pekelēm sūta mājās. Vairāk kā vienam šādas nepatikšanas reti kad atgadoties.

Pusdienas laikā var paēst un atpūsties. Ja pirms tam ir gadijies būt aizsargu vai citu karakungu rokās, kāju atstiepšana prasīt prasās. Pēc pusdienas visas spēlītes sākas atkal no jauna. Pa starpām katrs gudro, ko viņš rādīs vakarā, un ja tad vēl paliek laiks, ēd launagu un vakariņas.

Vakarā nolaiž karogu un pirms gulēt iešanas sakur lielu uguni. Pie tā visi sildas un ampelējas. Ja ir kas diriģē, visi ko kliedz vai dzied. Gadas meistari, kas cauri ausīm izver diegu un no azotes laukā velk pulksteņus un citas burvestības.

Guļot liek visiem izģērbties. Ne pavisam nedrīkst kājās atstāt kurpes, jostu pa vidu un šlipsi kaklā. Tādus velk no migas ārā un liek pie masta ar šauteni pie kājas zvaigznes petīt. Tāpat nedrīkst smieties, stāstīt pasakas un sist ar ķisenu otram pa galvu. Nomodā drīkst palikt tikai sargs. Viņš tāpēc sēdus snauž pie ugunskura ar šauteni starp kājām un uzmana laiku, lai nenokavētu pacelt nākošo snauduli. No rīta viņš pirmais dauza lemesi un nelabi kliedz: «Celties!».

Pēc priekos pavadītām vairākām dienām izdala balvas, nolaiž karogu un nometni slēdz. Darbs ir atkal pie teltīm, mantām, pavardiem un bedrēm. Vadītājs grib, bet nevar atstāt visu agrākā stāvoklī. Paliek vismaz celiņi, nomīdītā zāle, atmiņas un cerības tikt nākošā nometnē, kaut tikai citu gadu. Čipus.

Saturs

Kalums un rūdijums. R. Dzērves runa Ezerē. 289
Augsim Latvijai. Bīstamā kautrība . . . 293
Kas jauns mūsu zemē un valstī 294
Mazpulki un lielā darba racionalizacijas ideja. 296
Atrastie vaiņagi. Jāņa Klīdzēja stāsts (Beigas). 297
Zināšana un nezināšana. J. Irbe 300
Kulturaugu slimības jūlijā un augustā. A. Ķirulis 303
Ko es redzēju lauksaimniecības 5 gadu sasniegumu skatē Jelgavā. Andris Zvejnieks 305
Ievāksim drogas. R. Jakobsons 307
Lidmodeļu būves darba rīki. E. Smildziņš 310
Devītais mazpulku darbības gads 313
Mazpulku jaunatnes diena Drustos. A. Rudītis 319
Kacenu kāpostu kultura. O. Vība. . . . 320
Pļāvēji. 321
Ieaudzē ilggadīgas puķes. Nina Berga . . 324
Mežotne. A. Lauers 327
Ķegums — Lielvārde. V. Eriksons . . . 328
Šachs R. Švarcs 329
Pašu darbs 330
Mazpulku dzīve 332
Paziņojumi 334
Humors 335

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15. dienā.
Redakcija un ekspedicija Jelgavā, Viestura piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 1000 — 47.
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 6056.
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZERVE.**
Grāmatspiestuves A./S. „ROTA" Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 1396 Šis numurs iespiests 34.000 eks.

FORMAS CEPURES,

formas tērpu piederumi, kā arī visāda veida ceļošanas un sporta piederumi, kā: portfeļi, naudas maki, somas, sedli, iemaukti, bises, futlāri, vingrošanas matrači, bumbas, kurpes, tāpat arī valsts un organizaciju karogi u. t. t. DABUJAMI

A/S A. RATFELDERS

speciala ceļošanas, sporta un formas tērpu piederumu rūpniecība

Pasūtijumus pieņem arī pa pastu **Rīgā, Kaļķu ielā 11, tālrunis 20182, 23216**

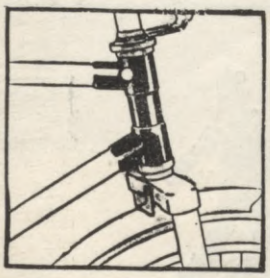

Lietpratēji atzimē ar gandarijumu, ka

velosipedam »OMEGA«

lietotas tikai visaugstākā labuma izejvielas

Latvju uzņēmums

Elizabetes ielā Nr. 55
Marijas ielā Nr. 2
Kalnciema ielā Nr. 36/38

„OMEGA"
A/S.

J. KAULIŅA

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rīgā, Marijas ielā Nr. 9, tālrunis 20437
Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puišēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs.

Pulksteņi, zelts, sudrabs, alpaka, kristals, gravieru izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs

RĪGA

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93934
Darbnīca: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089
Pasūtijumi un izlabojumi

Lielā izvēlē visādi
muzikas instrumenti un to piederumi
vairumā un mazumā pie

EDGARA IEVIŅA

Dzirnavu ielā Nr. 87/89, tālr. 29995
(Blakus C/S. „Turība")
Mazpulkiem un skolām rabats

Latvijas Šujmašinu S-ba

Rīgā, Marijas ielā 15

Izšuj: **karogus, sporta nozīmes, tērpus u. t. t.**

Pārdod: **šujmašinas, to daļas un adatas visām sistemām**

Pareizus novadu, pēc mēra pagatavotus

tautiskos tērpus,

audumus un piederumus; rokdarbu zīmējumus un izšuvumus
katrai gaumei un cenai

piedāvā

Elza Kalniņš

Rīgā, Brīvības ielā № 70, 2. veikals, tālr. 98961

DABUJAMI: LLK augu aizsardzības līdzekļu apgādā Rīgā, Baznīcas ielā 4-a, tās kontrolfirmās, C./S. „Turība", patērētāju biedrībās, aptiekās, drogu veikalos u.c.

K. Ziverta

koku apstrādāšanas rūpniecība
Jelgavā, Uzvaras ielā 43, tālrunis 273

Mēbeles, logi, durvis, iekārtas

LL KAMERAS MACĪBAS IESTĀDĒS
sakusies audzēkņu uzņemšana nākošam 1939./40. mācības gadam

Laidzes lopkopības skolā, p. n. Laidze, tālr. Laidze 2
Priekuļu lopkopības skolā, p. n. Priekuļi, tālr. Priekuļi 22
Rūjienas mājturības skolā, p. n. Rūjiena, tālr. Rūjiena 46
Kaucmindes mājturības skolā, p. n. Bauska, tālr. Bauska 47
Vecbebru biškopības un dārzkopības sko'ā, p. n. Koknese, tālr. Bebri 8
Abguldes 2 gadīgā lauksaimniecības skolā, p. n. Apgulde, tālr. Apgulde 8
Biržu „ „ „ p. n. Birži, tālr. Birži 11
Saukas „ „ „ p. n. Sauka, tālr. Sauka 5
Šķilbēnu „ „ „ p. n. Šķilbēni, tālr. Šķilbēni 5
Lauksaimniecības Tautas augstskolā Rīgā, Baznīcas ielā Nr. 4-a, tālr. 30484

Lūgumi uzņemt skolā jāiesūta uz skolas pārziņa vārda pēc uzdotām adresēm.
Noteikumus izsūta uz pieprasījumu. **Latvijas Lauksaimniecības kamera**